قاسملوو و خەباتی کوردی ڕۆژهەڵات

لە ڕوانگەی ڕاگەیاندنە نورویژییەکانەوە

وەرگێڕان و ئامادەکردنی:

عەلی مونەزەمی

کوردستان، هەولێر

٢٧١٨ ک - ٢٠١٨ز

ناوی کتێب: قاسملوو و خەباتی کوردی ڕۆژهەڵات
لە ڕوانگەی ڕاگەیاندنە نوروێژییەکانەوە
وەرگێران و ئامادەکردنی: عەلی مونەزەمی
گرافیك و دیزاین: هۆزان

پێشکەشە بە گیانی پاکی
هەموو شەهیدانی قۆناخی نوێی خەباتەکەمان -
شەهیدانی ڕاسانی ڕۆژهەڵات - کە سەربەرزانە لە
پێناوی ماف و ئازادیی گەل دا گیانیان بەخشی.

ناوەڕۆک

بەشی یەکەم

پێشەکی ٦

بەشی دووهەم

نرخی ئازادیی گەلی کورد و هەوڵ و تێکۆشانی دوکتۆر قاسملوو بە دژی ڕێژیمی کۆنەپەرەستی
خومەینـی لە پەنجەرەی ڕۆژنامەکانی نوروێژییەوە ١٦
ئا. خەبات و بەرگریی سـەرهلدانی کورد بە دژی ڕێژیمی خومەینی ١٧
ب. ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن لە کوردستان دا
(وتووێژێک لە گەڵ دوکتۆر قاسـملوو و پێشـمەرگەیەک بە نیوی عەلی قازی) ٢٩
پ. ڕاگەیاندنی «شەڕی پیرۆز» (جیهاد) لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد ٤٢
ت. فەرمانی خومەینی بۆ داخستنی ڕۆژنامەکان ٤٦
ج. شـەڕی پێشـمەرگەکان لە دوو بەرە دا بە دژی دەوڵەتی ئێران ٥٤
چ. نموونەیەک لە هەوڵ و تێکۆشانی نەسرین قاسملوو
بـۆ وەرگرتنـی یارمەتی بۆ گەلی کورد و خەباتی دیپلۆماتیک بە دژی ئێران ٦٤
ح.شـەڕی شـاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی لە کوردسـتان دا - کوشـتنی ١٠ هەزار کورد ٦٩
خ. دوکتۆر قاسـملوو لە نوروێژ دا بۆ خەباتی دیپلۆماتیک ٨٦
د. وتووێژێکی دوتۆر قاسملوو لە گەڵ ڕۆژنامەی کوردستان – نیت دا و
بەرێز ئەحمەد حاجۆ لە سـەر ئەو سـەرەدانەی کاک دوکتۆر بۆ ئوسلۆ دەڵێ چی؟ ٩٢
ر. شەڕی خومەینی بە شێوەیەکی بێ وێنە بە دژی گەلی کورد ١٢٣
ز. بەشێک لە جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی – کوشتنی ٥٠ هەزار کەس ١٢٧

بەشی سێهەم

خەباتی ئێمە وەک خەباتێکی ڕەوا (خەباتی ڕەوا لە ڕوانگەی شـەهید دوکتۆر قاسـملووەوە) ١٣٥
ژێدەرەکان ١٥٧

بەشی یەکەم

پێشەکی

پێشەکی

لـە پێشـەکی دا بـە سوپاسـنامەیەک دەسـتپێ دەکـەم بـۆ هەمـوو ئـەو هاوڕێیانـەی کـە یارمەتیـان داوم. لـە ئاخریـن ڕۆژی مانگـی ئاوریلـی ئەمسـاڵ دا هاوکارێکـی نورویژیـم کـە لـە سـاڵانی ٨٠ی سـەدەی بیسـتەم دا تێکەڵاویـی هەبـووە لـە گـەڵ چالاکوانانـی کـورد لـە نورویـژ، ژمارەیەکـی گوڤـاری Kurdistan-nytt کـە لـە سـاڵی ١٩٨١ دا دەرچووبـوو، وەک دیاری دای بـە مـن کـە تێیـدا وتووێژێکـی شـەهید دوکتـۆر قاسـملوو چـاپ و بەڵاوکرابوویـەوە. منیـش بڕیـارم دا کـە ئـەو وتوویـژە وەریگێڕمـەوە بـۆ سـەر زمانـی کـوردی و بـەڵاوی بکەمـەوە و بۆیـە ئـەو مزگێنیـەم لـە سـەر تـۆڕی کۆمەڵایەتیـی فەیـس بـووک بـۆ هاورێیانـم نووسـی و پێشـوازییەکی باشـی لێکـرا. لـەو نێـوە دا هـاوڕێ کاک کاووسـی عەزیـزی پێشـنیاری پێکـردم کـە هەندێـک وتوویـژی دیکـەی کاک دوکتۆریـش پەیـدا بکـەم و لـە کتێبچەیـەک دا هەموویـان پێکـەوە بەڵاوکەمـەوە. ئـەو بیرۆکەیـە هانـی

دام کـە بـە دوای شـتی دیکـە بکـەوم و وەک پرۆژەیـەک کاری لـە سـەر بکـەم. لـەو ماوەیـەی کارم لـە سـەر ئـەو پرۆژەیـە کـردووە، هەروەهـا کاک ئەنقـەر کوهەنسـاڵ هانـدەر بـووە و زۆر منـی تەشـویق کـردووە کـە بـەردەوام بـم. پێـش ئـەوەی کـە پرۆژەکـە تـەواو بـێ، نووسـینەکانم بـۆ هەندێـک لـە هاوڕێیـان ناردەوە کـە بخوێنـن و بیـر و ڕای خۆیـان لە سـەری بـۆم بنێـرن کـە لـەو نێـوە دا کاک کاووس عەزیـزی زەحمەتێکـی زۆری کێشـا و تـا ئـەو جێگایـەی کـە توانـی لـە راسـتکردنەوەی هەڵـەی تایپـی دا یارمەتیـدەرم بـوو. هەروەهـا بەرێـز و خۆشەویسـت، کاک دوکتـۆر پەرویـز ڕەحیـم ئەگـەر چـی مەجالـی نەبـوو کـە هەمـوو نووسـینەکە چـاو لـێ بکا، بـەڵام چەنـد ڕێنوینیەکـی کـردم کـە لـە بـواری سـترووتووری نووینەکـە دا و نێـوی بەرهەمەکـەدا زۆر بەکەڵـک بـوون. لێـرەدا سوپاسـی هەمـوو ئـەو هاورێیانـە دەکـەم. هەروەهـا سـوپاس بـۆ کاک سـلێمان کەلەشـی، یەکێـک لـە قەهرەمانانـی خـاوەن خەباتـی نەتەوەیـی لـە باکـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان دا، کـە بـە تێبینـی و پێشـنیارەکانی یارمەتیـدەر بـوو و سـوپاس بـۆ کاک ئەحمـەد حاجـۆ، کـە لـە گوڤـاری کوردسـتان نیـت دا کاری کردووە و بۆمـی گێرایـەوە کـە ئـەو وتووێـژە لـە لایـەن خاتـوو کریسـتینە مۆلـو›وە کـراوە و کاک دوکتـۆر مێوانـی کاک ئەحمـەد بـووە لـە کاتـی سـەرەدانی بـۆ نوروێـژ. و لـە دوایـی دا و بـە تایبەتـی سوپاسـی بـرای تێکۆشـەر و خەباتـکار، کاک کەریـم پەرویـزی و کاک ئومیـد عەبـدی و هەمـوو بەشـی ڕاگەیاندنـی حیـزب دەکـەم کـە ئەوانیـش بـە تێبینیەکانیـان یارمەتیـدەر بـوون.

ئـەو پرتووکـە لـە سـێ بـەش پێـک دێ کـە بریتیـن لـە ١. پێشـەکی، ٢. نرخـی ئازادیـی گەلـی کـورد و هـەوڵ و تێکۆشـانی دوکتـۆر قاسـملوو بـە دژی ڕێژیمـی کۆنەپەرەسـتی خومەینـی لـە پەنجـەرەی ڕۆژنامەکانـی

نوروێژییـەوە و ٣. خەباتـی ئێمـە وەک خەباتێکـی ڕەوا (خەباتـی ڕەوا لـە ڕوانگـەی شـەهید دوکتـۆر قاسـملووەوە).

بەشـی دووهـەم لـە ١١ بـەش پێکهاتـووە کـە بـە پیتـی ئەلـف و بێـی کـوردی لـە یەکـتر جیـا کراونەتـەوە. ئـەو بەشـە وەرگێـردراوی وتووێـژەکان و هەواڵ-ڕاپۆرتەکانـی ڕۆژنامەکانـی نوروێژییـە کـە بـە بـێ دەسـتێوەردان، وەک خـۆی بـەڵاو کراونەتـەوە و وێنـەی هـەر یەکێکیـان بـە سـەرچاوەوە هێـنراوە. هـەوڵ دراوە کــە ئـەو بابـەت یـان هەواڵ-ڕاپۆرتانــەی کـە نێوەرۆکیـان لـە یەکـتر نیزیکـە یـان وەک یەکـن، لـە یـەک جێـگا دا کـۆ بکرێنـەوە. شـایانی باسـە کـە لینکـی ئـەو سـەرچاوانە، زۆربـەی نیزیـک بـە تەواویـان، تەنیـا لـە کتێبخانـە گشـتیەکانی نوروێـژ دا دەکرێنـەوە.

لـە ژێربەشـی «ئـا.» دا کـە لـە ژێـر سـەردێڕی «خەبـات و بەرگریـی سـەرهەڵدانی کـورد بـە دژی ڕێژیمـی خومەینـی» دا هاتـووە، هـەواڵ و ڕاپۆرتـی ڕۆژنامەکانـی «بەرگێنـس تیدێنـدە»، «ئادرێسسـە ئاڤیسـن» و «ئافـتن پۆسـتن» لـە خـۆی دەگرێتـەوە کـە سـەرچاوەی ئەوانیـش بـۆ ئـەو هەواڵ-ڕاپۆرتـە، ناوەنـدی هەواڵدەریـی ڕۆیتێـر، بیـرۆی هەواڵدەریـی نوروێـژی و UPI بـووە. لـەو بەشـە دا بـاس لـە شـەڕی سـنە کـراوە کـە لـەو شـەڕە دا کـوردەکان دەسـتیان بـە سـەر ئێزگـەی ڕادیـۆ دا گرتـووە و پەلامـاری پادگانـی هێـزە چەکدارەکانـی ڕێژیمیـان داوە و لـەو شـەڕە دا ڕێژیـم لـە هێلیکوتێـر و فانتـۆم کەڵکـی وەرگرتـووە کـە کـوژراو و برینـدار بـە ڕادەیـەک زۆر بـووە کـە لـە نەخۆشـخانە دا جێـگای بەتـاڵ نەمـاوە.

ژێربەشـی «ب.» لـە ژێـر سـەردێڕی «کلاسسـەکامپن لـە کوردسـتان دا» دا هاتـووە و ئـەوە کـە سـەردێڕی خـودی ڕۆژنامـەی «کلاسسـەکامپن»ە بـۆ ئـەو ڕاپۆرتـە، کەڵکـی لـێ وەرگیـراوە. لـەو ڕاپۆرتـە دا بـاس لـە چوونیەتـی سـەفەرکردنی ڕۆژنامەوانـی ڕۆژنامــەی کلاسســەکامپن لـە تارانــەوە بـۆ

کوردستان (شاری مەهاباد)، مێوان دۆستیی گەلی کورد، ئەتوموسفەری ئازاد لە مەهاباد دا سەرەڕای چەکدابوونی خەڵکێکی زۆر، باسی ئەهەمییەتدانی قاسملوو بە دروستکردنی ئاشتی لە نێوان جیرانەکان دا کراوە و هەروەها دوو وتووێژ لە خۆی دەگرێ کە یەکێکیان لە گەڵ دوکتۆر قاسملوو یە و تێیدا کاک دوکتۆر شوعاری حیزب شی دەکاتەوە، باسی فۆرمی خەبات و شەڕی سنە کە ٤٠٠ بۆ ٥٠٠ کورد لەو شەڕە دا کوژراون، دەکا و وتووێژی دووهەم لە گەڵ پێشمەرگەیەک بە نێوی عەلی قازی یە کە ژن و منالی لە لایەن حکوومەتی شاهەوە کوژراون.

ژێربەشی (پ.) راپۆرت-هەواڵێکی ڕۆژنامەی «کلاسسەکامپن»ە لە سەر راگەیاندنی فەرمانی جیهاد بە دژی خەڵکی کورد و قەدەغەکردنی حیزبی دێموکرات و ئێعدام و گولەبارانکردنی ژمارەیەک کورد لە لایەن رێژیمی خومەینییەوە کە لەو پرتووکە دا لە ژێر سەردێڕی «راگەیاندنی شەڕی پیرۆز لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد» بەڵاو کراوەتەوە.

لە ژێربەشی (ت.) دا هەواڵ-راپۆرتی ڕۆژنامەکانی ئافتن پۆستن، لیللەهامر تیلسکووئێر و گلۆمداڵن لە سەر هێرشی خومەینی بۆ سەر ئوپۆزیسیۆن و داخستنی ٢٢ ڕۆژنامە، داوای خومەینی بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکرات، فەرمانی خومەینی بۆ سەرکووتی شۆڕشگێرانی کورد لە سنە و ناودێرکردنی حیزبی دێموکرات وەک حیزبی شەیتان، ئەوەی کە کاربەدەستانی ئێرانی بە دوای قاسملوو و شێخ عزەدین،ەوەن و هەروەها داوای کوردەکانی هەندەران لە سکرتێری نەتەوە یەکگرتووەکان، کوورت والدهەیم، بۆ پێشگرتن لە کۆمەڵکوژ کردنی کورد لە لایەن رێژیمەوە، لە خۆی دەگرێ. ئەو

بەشـە لـە ژێـر ناونیشـانی «فەرمانـی خومەینـی بـۆ داخسـتنی ڕۆژنامەکان» دا هاتـووە.

لــە ژێربەشــی (ج.) دا راپۆرت-هەواڵــی ڕۆژنامەکانــی کلاسســەکامپن، سـتاڤانگێرئافتن بـلاد، بەرگێنـس تیدێنـدە و ئافـتن پۆسـتن لـە ژێـر سـەردێڕی «شـەڕی پێشـمەرگەکان لـە دوو بـەرە دا بـە دژی دەوڵەتـی ئێـران» هاتـووە کـە تێیـدا دوکتـۆر قاسـملوو ئامـاژە بـە ئاشـتیخوازیی گەلـی کـورد دەکا و ئـەوەی کـە کـورد خوازیـاری کەڵـک وەرگرتـن لـە رێـکاری دێموکراتیکـن بـۆ گەییشـتن بـە ویسـت و ئامانجەکانیـان. هەروەهـا قاسـملوو دەخاتـە روو کـە ڕێژیمـی خومەینـی تێدەکۆشـێ بـۆ تۆمەتبـار کردنـی قاسـملوو و شـێخ عزەدیـن بـە سـیخوری بـۆ سـاواک.

لــە درێــژەی راپۆرتەکــەدا بــاس لــە شــەڕی پێشــمەرگەکان دەکــرێ بــە دژی رێژیمـی خومەینـی لـە دوو بـەرە دا و شـەڕ لـە نیزیـک مەهابـاد و سـەقز وەک شـارێکی سـتراتێژیک. هەروەهـا دەنـووسرێ کـە مەحمـوود تالقانـی پشـتیوانی لـە شـەڕی رێژیمـی ئایەتـولاکان بـە دەژی گەلـی کـورد و گـۆڕینـی راسـتیەکانی شـەڕ لـە لایـەن مێدیاکانـی فارسـەوە دەکا.

ژێربەشـی (چ.) لـە ژێـر سـەردێڕی « نموونەیـەک لـە هەوڵ و تێکۆشـانی نەسریـن قاسـملوو بـۆ وەرگرتنـی یارمەتـی بـۆ گەلـی کـورد و خەباتـی دیپلۆماتیـک بـە دژی ئێـران»، وتووێـژی خاتـوو نەسریـن قاسـملوو، خێزانـی شـەهید دوکتـۆر قاسـملوو، لـە گـەڵ رۆژنامـەی «داگ بـلادە» لـە خـۆی دەگـرێ کـە هـاوکات لـە گـەڵ سـەرەدانی وەزیـری دەرەوەی رێژیمـی خومەینـی بـۆ نوروێـژ، سـادق قوتبـزادە، و پرێـس کۆنفرانسـی ناوبـراو بەرێـوە چـووە. نەسریـن خانـم بـاس لـە گەمارۆدانـی کوردسـتان لـە لایـەن رێژیمـەوە، دەسـت نەکەوتنـی دەرمـان و خـواردن و سـووتەمەنی لـە کوردسـتان دا دەکا و دەڵـێ کـە دەبـێ جیهـان سـەرنج بداتـە شـەڕی

ڕێژیـم بـە دژی گەلـی کـورد. هەروەهـا باسـی ئـەوە دەکا کـە چـوار شـاری کوردسـتان، سـنە، سـەقز، بانـە و مەریـوان لـە لایـەن ئەرتێـش و سـوپای پاسـدارانی ڕێژیمـەوە کاول کـراون و ڕێژیـم لـە شـەڕی دژی کـورد دا لـە تۆپخانـە و فرۆکـەی فانتـۆم و هێلیکوپتێـر کەڵـک وەردەگـرێ. [بـە گوێـرەی تئۆرییەکانـی شـەڕی ڕەوا، بـە کار هێنانـی لـە ڕادە بـەدەری هێـز کـە ئامانجەکـەی وێـران و کاول کردنـە] و کۆمیتـەی دان و سـتان کـە لـە لایـەن ڕێژیمـەوە پێـک هێـنراوە، حـازر نیـە لـە گـەڵ نوێنەرانـی کـورد دان و سـتان بـکا و کوردیـش نازانـێ کـە بـۆ دان و سـتان لـە گـەڵ کـێ تـەرەف بـێ.

ژێر بەشـی (ح.) لە ژێر ناو و نیشـانی « شـەڕی شـاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمـی خومەنـی لـە کوردسـتان دا»، هـەواڵ و ڕاپۆرتەکانـی ڕۆژنامەکانـی ئادرێسسـە ئاڤیسـن، نوورلانـدس فرامتیـد، ئافـتن پۆسـتن و هەروەهـا هەواڵ-ڕاپۆرتێکـی ڕۆژنامـەوان ئوولـە والبـەرگ کـە لـە ڕۆژنامەکانـی ڕانـا بـلاد، لیللەهامـر تیلسـکووئێر و سـتاڤانگر ئافـتن بـلاد دا بـەڵاو کراوەتـەوە، لـە خـۆی دەگرێتـەوە. لـەو هەواڵ-ڕاپۆرتانـە دا بـاس لـە کوژرانـی ١٠ هـەزار کـورد لـە لایـەن ڕێژیمـی ئاخوندییـەوە کـراوە کـە زانیارییەکانـی لـە لایـەن کاک دوکتـۆر قاسـملوویەوە لـە پرێـس کۆنفرانسـێک دا لـە پاریـس و لـە کاتـی سـەفەر بـۆ نورویـژ لـە لایـەن ئـەوە خراونەتـەوە ڕوو. دوکتـۆر قاسـملوو شـەڕی ڕێژیـم بـە دژی گەلـی کـورد بـە «شـەڕی شـاراوە» نێـو دەبـا کـە ڕێژیـم پێـش لـە بەڵاوبوونـی زانیـاری لـە بـارەی ئـەو شـەڕە دا دەگـرێ بـۆ ئـەوەی کـە نەکەوێتـە بـەر چـاوی بیـر و ڕای گشـتی. قاسـملوو هەروەهـا دەخاتـە ڕوو کـە ئامانجـی ڕێژیـم لـەو شـەڕە، سرینـەوەی گەلـی کـوردە.

لـە درێـژەی ڕاپۆرتـەکان دا بـاس لـەوە دەکـرێ کـە دوکتـۆر قاسـملوو

هیـواداره کـه نورویـژ لـه نەتـەوه یەکگرتـووەکان و ڕێکخراوەکانـی دیکـەی نێونەتەوەیـی، وەک یوونسـکۆ، بـاس لـه مەسـەلەی کـورد بـکا و هـۆکاری ئـەو گەشـبینیەی دەگەڕێنێتـەوه بـۆ ئـەوەی کـه نورویـژ نـه پێویسـتیی بـه نەوتـی ڕۆژهەڵاتـی نیـوه ڕاسـت هەیـه و نـه چـەک بـه وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتی نێوراسـت دەفرۆشـێ.

دوکتـۆر قاسـملوو ویسـتی خودموختـاری خوازیـی گەلـی کـورد دەبەسـتێتەوه بـه هـەل و مەرجـی ئابـۆری و سیاسـی و ئـەوەی کـه نەسـلی داهاتـوو چیـی بـوێ، مەسـەلەیەکی دیکەیـه. هەروەهـا لـه ڕاپۆرتەکـه دا هاتـووه کـه قاسـملوو دەڵـێ جێگـرەوەی شـەڕی چەکـداری چارەسـەرییەکی سیاسـییه.

ژێربەشـی (خ.) کـه لـه ژێـر سـەردێڕی «قاسـملوو لـه نورویـژ دا بـۆ خەباتـی دیپلۆماتیـک» دەسـتەبەندی کـراوه، وتارێکـه کـه لـه لایـەن ئەیریـک ڕۆسسـن›ەوه لـه ڕۆژنامـەی کلاسسـه کامپـن دا بـەڵاو کراوەتـەوه. لـەو ڕاپۆرتـه دا کـه ئامـاژه بـه ئاخافتنەکانـی دوکتـۆر قاسـملوو کـراوه، هاتـووه کـه کاک دوکتـۆر قاسـملوو گلەیـی دەکا کـه کـورد بـه پێچەوانـەی فلیسـتینییەکان، پشـتیوانی ناکرێـن و بـه تەنیـا و ئیزۆلەکـراو خەبـات دەکـەن. و هەروەهـا قاسـملوو دەخاتـه ڕوو کـه دەسـەڵات لـه ئێـران دا لـه لایـەن حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامییەوه مۆنۆپۆلیـزه کـراوه و وڵات بـەرەو دیکتاتۆریەتێکـی نـوێ هەنـگاو دەنـێ و ڕێژیمـی خومەینـی فەرمانـی جیهـادی بـه دژی گەلـی کـورد داوه و لـه نێـوان شـەڕی ئێـران بـه دژی عێـراق و شـەڕی ئێـران بـه دژی کـورد، پێشـترێتی بـه شـەڕی لـه دژی کـورد دەدرێ لـه لایـەن کاربەدەسـتانی ڕێژیمـەوه.

ژێربەشـی (د.) وتوویـژی گوڤـاری کوردسـتان-نیت لـه گـەڵ دوکتـۆر قاسـملوو لـه خـۆی دەگـرێ کـه لـەو پرتووکـه دا لـه ژێـر نـاو و نیشـانی

« وتوویژێکـی دوکتـۆر قاسـملوو لـە گـەڵ گۆڤـاری کوردسـتان-نیت « دەسـتەبەندی کـراوە. ئـەو وتوویـژە لـە فوریە-مارسـی ١٩٨١ دا بـۆ سـەرەدانی نورویـژی کردبـوو، کـراوە. لـەو وتوویـژە دا دوکتـۆر قاسـملوو بـاس لـە رووداوەکانـی دوای شۆڕشـی ئێـران، بـە تایبەتـی شـەڕی ئێـران و عێـراق، بـە بارمتـە گرتنـی ٥٢ کارمەنـدی سـفارەتی ئامریـکا لـە لایـەن رێژیمـی خومەینییـەوە، شـەڕی رێژیم بـە دژی گولی کـورد و پێوەندییەکانی نێـوان حیزبـی دێموکـرات و رێکخراوەکانـی دیکـەی کوردسـتانی و ئێرانـی دەکا. لـەو وتوویـژە دا زۆر زانیاریـی بـە کەڵـک هـەن کـە لـە وانـە دوو دەرسـی گـەورە هـەن کـە ئێسـتاش کـورد بـە گشـتی و ئەندامانـی حیزبـی دێموکـرات بـە تایبەتـی دەتوانـن لـێ فێـر بـن و لـە پراتیـک دا بـە کاری بێنـن. یەکمیـن ئـەوەی کـە پرەنسـیپەکانی وەرگرتنـی یارمەتـی لـە دەرەوە و دووهـەم ئـەوەی کـە حیزبـی دێموکـرات لـەو کاتـەی کـە دەسـەڵاتی بـە سـەر سـنووری نێـوان ڕۆژهـەلات و باشـووری کوردسـتان دا هەبـووە، نـەک پێشـی بـە خەباتـی رێکخراوەکانـی باشـوور نەگرتـووە، بەلکـوو هاوکاریـی کـردوون کـە بتوانـن لـە سـەر ئـەو سـنوورە دا بچنـەوە بـۆ دیـوی دیکـە و درێـژە بـە کار و چالاکییەکانیـان بدەنـەوە.

ژێربەشـی (ر.) لـە ژێـر سـەردێڕی «شـەڕی خومەینـی بـە شـێوەیەکی بێوێنـە بـە دژی خەڵکـی کـورد» لـە خـوی دەگـرێ. ئـەو بەشـە هـەواڵ-راپۆرتێکـە کـە لـە لایـەن ئارنـە فۆسـس›ەوە نـووسراوە و لە ڕۆژنامـەی داگ بـلادە دا بـەڵاو کراوەتـەوە. لـەو راپۆرتـەش دا بـاس لـە کوژرانـی ١٠ هـەزار کـورد کـراوە کـە ٨٠٪ی ئەوان ژن و منـداڵ و پیرەکانـن و رێژیمی خومەینی بـە فرۆکـەی نێچیروانـی و تۆپخانـەکان پێنـج شـاری گـەورەی وێـران کـردووە و ١٠٠ هـەزار کـەس مەجبـوور کـراون کـە مـاڵ و حاڵـی خۆیـان بـە جـێ بێڵـن. لـەو راپۆرتـە دا ئامـاژە بـە وتەکانـی کاک دوکتـۆر کـراوە کـە

ئـەو ئیمکانـی رزگاریـی ئێـران لـە دەسـت رێژیمـی سـەدە نیوەراسـتیەکانی ئاخونـدی لـە پێـک هێنانـی بەرەیـەک دا دەبینـێ لـە گـەڵ رێکخراوەکانـی دیکـەی سەراسـەری لـە ئێـران دا [رێکخـراوی دێموکراتیـک]. لـەو راپۆرتـە دا هەروەهـا هاتـووە کـە قاسـملوو دەڵـێ کـە رێژیمـی خومەینـی هیـچ بەرنامەیەکـی نیـە بـۆ باشـتر کردنـی بـار و دۆخـی ئابۆریـی وڵات و ئـەو رێژیمـە بـە رێژیمـی ئەنکیزیسـیۆن و دیکتاتۆرییەتـی ئۆلـی پێناسـە دەکا.

لـە ژێـر بەشـی (ز.) دا کـە دواییـن ژێربەشـی بەشـی دووهەمـە، بـاس لـە هەواڵـی کوژرانـی ٥٠ هـەزار کـەس و زیندانـی کرانـی ١٠٠ هـەزار کـەس بـە تۆمەتـی سیاسـی دەکا لـە دوای کەوتنـی شـاە لـە ئێـران دا. هەواڵەکـە لـە زمانـی کاک دوکتـۆر قاسـملوویەوە گواسـتراوەتەوە. ئـەو هەواڵـە لـە ڕۆژنامەکانـی ناشـۆنن، نوورلانـدس پۆسـتن، کلاسسـە کامپـن، ترۆنـدر ئاڤیسـا و ئادرێسسـە ئاڤیسـن دا بـەڵاو کراوەتـەوە کـە لـە ڕۆژنامـەی فرانسـەویی «لـێ مارتیـن» وەرگیـراوە کـە وتووێژێکـی لـە گـەڵ دوکتـۆر قاسـملوو دا پێـک هێنابـوو. ئـەو بەشـە لـە ژێـر نـاو و نیشـانی «بەشـێک لـە جینایەتەکانـی ڕێژیمـی خومەینـی - کوشـتنی ٥٠ هـەزار کـەس» دەسـتەبەندی کـراوە.

بەشـی سـێهەم وتارێکـی منـە (عەلـی مونەزەمـی) کـە بـۆ سـاڵیادی شـەهیدانی وییـەن و شـەهیدانی ڕاسـان لـە سـمینارێک دا لـە ئوسـلۆ لـە سـاڵی ٢٠١٧، پێشـکەش کـرا. ئـەو وتـارە باسـێکی تئوریک-شـیکاری یـە لـە سـەر شـەڕی رەوا لـە روانگـەی کاک دوکتـۆر قاسـملوویەوە و باسـێکە لـە سـەر ڕاسـان وەک درێـژەی خەباتـی کاک دوکتـۆر قاسـملوو. مەبەسـت لـە هێنانـی ئـەو وتـارە، بەڵاوکردنـەوەی هـەر چی زیاتـری بیر و ئەندیشـەکانی کاک دوکتـۆر و پێشـگرتن لـە لـە بەیـن چوونـی ئـەو وتارەیـە.

شـایانی باسـە کـە پێـم خـۆش بـوو بەرهەمەکـە پێـش سـاڵیادی

شـەهیدبوونی کاک دوکتـۆر قاسـملوو بـەڵاو بێتـەوە و بۆیە پێرا نەگەییشـتم کـە هەمـوو ئـەو راپـۆرت و وتوویـژ و هەواڵانـەی ڕۆژنامەکانـی نوروێـژی وەرگێرمـەوە سـەر زمانـی کـوردی و ئەوانـەی کـە مـاون، لـە پێشـەڕۆژێکی نیزیـک و لـە بەرهەمێکـی دیکـە دا بـەڵاو دەکرێـن و دەکەونـە بـەر دەسـتی خوێنەرانـی هێـژا.

جارێکـی دیکـە پـڕ بـە دڵ سوپاسـی هەمـوو ئـەو هاوڕێیانـە دەکـەم کـە یارمەتیـدەرم بـوون.

به سوپاسەوە!

عەلی مونەزەمی، ژووئەنی ٢٠١٨/ نوروێژ

بەشی دووهەم

نرخی ئازادیی گەلی کورد و
هەوڵ و تێکۆشانی د. قاسملوو بە دژی
ڕێژیمی کۆنەپەرەستی خومەینی لە
پەنجەرەی ڕۆژنامەکانی نورویژییەوە

ئا: خەبات و بەرگریی سەرهەڵدانی کورد بە دژی ڕێژیمی خومەینی

سەرهەڵدەرانی کورد پرسگرێکی نوێ بۆ خومەینی پێک دێنن

تاران (NTB- ڕۆیتێر – UPI): لە ئێوارەی ڕۆژی دووشەممەوە سەرهەڵدانی کورد و هێزەکانی دەوڵەتی ئێران چوونە نێو ئاگربەستەوە لە دوای ئەوەی کە تەواوی ڕۆژەکە لە شەڕێکی قورس دا بوون لە شاری سنە لە نیزیک سنووری پەری (بەرەو) عێراق. کوردەکان لە نێو شار دا دەستیان بە سەر ئێزگەی رادیۆ دا گرتبوو و پەلاماری پادگانی چەکدارییان دابوو.

ئێزگەی هەواڵنێریی «دەنگی شۆڕش» لە تاران ئێوارەی ڕۆژی دووشەممە ڕاگەیاند کە لە شەڕ و پێکدادانەکان دا زۆر کەس کوژران و برینداربوون، پێش ئەوەی کە ئاگربەست بکەوێتە بواری جێبەجێ

کـردن لـە دوابیەکانـی دوانیوەڕۆیـەوە.

ڕۆژنامەکانـی ئێرانـی نووسـیویانە کـە زۆر کـەس کـوژراون و نیزیکـەی ٢٠٠ کـەس تـا دوانیـوەڕۆی ڕۆژی دووشـەممە برینـدار بوونەتـەوە. ڕێبـەری ئۆلیـی وڵات، ئایەتولـلا خومەینـی، لـە هێـزە چەکـدارەکان و ملیشـیاکان داوای کـردووە کـە هـەر هێرشـێک لـە لایـەن مۆرەکانـی دژە شۆڕشـەوە بـۆ دواوە لێیـان دەن. فرۆکـەی شـەڕکەر بـۆ یارمەتیدانـی ئەوانـەی کـە لە سـنە دا لـە پـادگان دا بـوون، دەسـت تێوەردانـی کـردەوە. دوو هێلیکۆپتێـری چەکداریـش تەقەیـان لـە سـەرهەڵدانی کـورد کـرد، هـاوکات لـە گـەڵ ئـەوە فرۆکەکانـی فانتۆمـی نێچروانـی بـە نزمـی لـە سـەر شـار دا فریـن، بـە بـێ ئـەوەی کـە تەقـە بکـەن.

لــە بەشــەکانی دیکــەی ئێــران دا هــەزاران ســەربازی چەکــدار خۆپێشــاندانیان کــرد بــۆ نیشــاندانی پشــتیوانیی خۆیــان لــە شۆڕشــی ئیســلامی بــە دژی ڕێژیمــی شــاە.

ئیزگـەی رادیۆیـی «دەنگـی شـۆڕش» بەیاننامـەی خومەینیـی بـەڵاو کـردەوە. خومەینــی خــۆی لــە بەتاوانبــار ناســاندنی کــوردەکان لــە کردەوەکانــی شــەڕ دا بــوارد.

کوردسـتان: دوای ئـەوەی کـە شـاە کـەوت، کـوردەکان داوا کۆنەکەیـان بـۆ سـەربەخۆیی کوردسـتان بـەرز کردووتـەوە.

ڕێبــەری حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان، عەبدولرەحــمان قاســملوو، ڕۆژی دووشــەممە لــە داخوویانیــەک دا خســتە ڕوو کــە هندێــک لایــەن بــە دروســتکردنی چەپــەر لــە شــاخەکان و لێخورینــی زرێپۆشــەکان لــە نێــو ســنە دا، هانــی خەڵــک دەدەن. ڕێبەرێکــی دیکــەی حیزبــی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کـە لاینگرانـی شـاە لـە پشـتی نائارامییەکانـی کوردســتانەوەن.

ڕێبەرانی ئۆلیی پێشرەوی کورد لە ئێران دا، ئەحمەد موفتیزادە و عزەدین حوسەینی، بەیاننامەیان داوەتە دەرێ و داوای کۆتایی هێنان بە شەڕ و پێکدادانەکانیان کردووە.

لە تاران ١٠ هەزار سەرباز لە شەقامەکانی ناوەندیی شار دا مارش ڕۆیشتوون بۆ دەربڕینی پشتیوانیی خۆیان لە ئایەتوڵلا خومەینی. خۆپێشاندانی هاوشێوە لە شارەکانی دیکەش بەڕێوە چووە.

جەوی کارنەوال

زۆربەی چەکدارەکان لە هێزی ٥٠٠ هەزار کەسی لە ئێران دا ئەمساڵ لە کاتی شۆڕش و یان لە دوای شۆڕش هەڵاتوون. ئەو ١٥ هەزار سەربازەی گاردی شاهەنشاهی تەنیا هێزێک بوون کە لە دوایین بەشی شۆڕش دا بۆ شاه تێکۆشان. جەوی کارنەوال لە کاتی مارش لە تاران دا هەبوو.

ئورکێستێری سەربازی سروود نەتەوەیی ژەنی، لە کاتێک دا کە تەماشەوانان شیرینی، میخەکی سوور و سکەیان فڕێ دەدا بۆ سەربازەکان و میلیشیا. خەڵک بە کۆڕ هاواریان دەکرد: - خەڵک بۆ ئەرتێشە و ئەرتێش بۆ خەڵکە. بەڵێ بۆ کۆمارێکی ئیسلامی.

بە گوێرەی ڕۆژنامەکانی تاران، خومەینی ڕۆژی یەکشەممە کۆبوونەوەیەکی لە گەڵ بەرپرسی بەرگری، ژێنێراڵ محەمەد وەلی قەرەنی لە شاری قوم دا هەبوو.

ئامانج لە مارشی (ڕێژە) ڕۆژی دووشەممە ڕەنگبێ بۆ نیشاندانی ئەوە بێ کە ئایەتوڵا لە لایەن هەموو چەکدارانەوە [هێزە چەکدارەکانی دەوڵەت] لە ئێران دا پشتیوانیی لێ دەکرێ.

گرووپێکی ١٨ کەسی لە فێمینیستەکان کە زۆربەیان فەرانسەوی

بــوون، ڕۆژی دووشــەممە هاتــن بــۆ تــاران بــۆ دەربڕینــی پشــتیوانیی خۆیـان لـە ژنانـی ئێـران، کـە بـۆ یەکسـانی و بـە دژی حیجابـی زۆرەملـی خۆپێشـاندانیان کردبـوو. هـاوکات فێمینیسـتێکی ئامریکایـی، Kate Millett، بـەرەو لەنـدەن فـری دوای ئـەوەی کـە لـە لایـەن کاربدەسـتانی شـۆڕشـەوە سـنووردراش کـرا.

Kurdiske opprørere gir Khomeini nye problemer

Karnevalstemning

مەلایەکی موسڵمان شان بە شانی سەربازانی ئێران لە کاتی مارش بۆ پشتیوانی لە خومەینی لە تاران.

بەرگێنس تیدێندە، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٤

https://www.nb.no/items/97393dfc4ff11f53c28df9d880ac0e22?page=13&searchText=Ghassemlou

سەرهەڵدان لە شەڕەکان دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەتیی ئێران

تاران (NTB- رۆیتێر – UPI): لە ئێوارەی ڕۆژی دووشەممەوە سەرهەڵدانی کورد و هێزەکانی دەوڵەتی ئێران چوونە نێو ئاگربەستەوە لە دوای ئەوەی کە تەواوی ڕۆژەکە لە شەڕێکی قورس دا بوون لە شاری سنە لە نیزیک سنووری پەری (بەرەو) عێراق. کوردەکان لە نێو شار دا دەستیان بە سەر ئێزگەی رادیۆ دا گرتبوو و پەلاماری پادگانی چەکداریان دابوو.

ئێزگەی هەواڵنێریی «دەنگی شۆڕش» لە تاران ئێوارەی ڕۆژی دووشەممە ڕاگەیاند کە لە شەڕ و پێکدادانەکان دا زۆر کەس کوژران و بریندار بوون، پێش ئەوەی کە ئاگربەست بکەوێتە بواری جێبەجێ کردن لە دەرەنگانی دوانیوەڕۆیەوە.

ڕۆژنامەکانی ئێرانی نووسیویانە کە زۆر کەس کوژراون و نیزیکەی ٢٠٠ کەس تا دوانیوەڕۆی ڕۆژی دووشەممە بریندار بوونەتەوە. ڕێبەری ئۆلیی وڵات، ئایەتوڵلا خومەینی، لە هێزە چەکدارەکان و میلیشیاکان داوای کردووە کە هەر هێرشێک لە لایەن مۆرەکانی دژە شۆڕشەوە بۆ دواوە لێیان دەن. فڕۆکەی شەڕکەر بۆ یارمەتیدانی ئەوانەی کە لە سنە دا لە پادگان دا بوون، دەست تێوەردانی کردەوە. دوو هێلیکۆپتێری چەکداریش تەقەیان لە سەرهەڵدانی کورد کرد، هاوکات لە گەڵ ئەوە فڕۆکەکانی فانتۆمی نێچروانی بە نزمی لە سەر شار دا فڕین، بە بێ ئەوەی کە تەقە بکەن.

لە بەشەکانی دیکەی ئێران دا هەزاران سەربازی چەکدار خۆپێشاندانیان کرد بۆ نیشاندانی پشتیوانیی خۆیان لە شۆڕشی ئیسلامی بە دژی ڕێژیمی شاه.

بەیاننامە لە لایەن خومەینییەوە

ئیزگـەی رادیۆیـی «دەنگـی شـۆڕش» بەیاننامـەی خومەینیـی بـەڵاو کـردەوە. خومەینـی خـۆی لـە بەتاوانبـار ناسـاندنی کـوردەکان لـە کردەوەکانـی شـەڕ دا پاراسـت. - ئـەو وتـی کـە ئێمـە و موسـڵمانانی سـونی لـە کوردسـتان دا بـرای یەکیـن. هیـچ جیاوازیەکـمان نیـە. ئـەوە مۆرەکانـی دژە شۆڕشـن کـە نائارامیـان خولقانـدوە.

کـوردەکان موسـڵمانی سـونین لـە کاتێـک دا کـە زۆربـەی ئێرانیـەکان سـەر بـە مەزهەبـی شـیعەن.

لـە سـنە فرۆکـەی فانتۆمـی نێچیروانیـی دروسـتکراوی ئامریـکا بـە نزمـی لـە سـەر مەیدانـی شـەڕ دا فریـن. سـەرهەڵدان لـە شـەقامەکان دا چەپەریـان دروسـتکردووە و بـە گوێـرەی هەواڵـی ڕۆژنامـەکان، فەرماندەی چەکداریـی ناوچەکەیـان بـە دیـل گرتـووە. ڕۆژنامـەی ئیتلاعاتـی تـاران راگەیانـد کـە فەرمانـدەری چەکـداری، سـەروان سـەفاری (سـەفەری) سـێ راگەیانـدراوی داوەتـە دەرەوە و داوا لـە هێزەکانـی کـردووە کـە خۆیـان بەدەسـتەوە بـدەن. ڕۆژنامـەکان نووسـیویانە کـە ڕێـژەی بریندـاران لـە سـنە ئەوەنـدە زۆرە کـە هەمـوو جێـگاکان لـە نەخۆشـخانە پـڕن و ئامبولانسـەکان ناتوانـن هەمـوو قوربانیـەکان لـە مەیدانـی شـەڕ دوور بخەنـەوە.

دوای ئـەوەی کـە شـاه کـەوت، کـوردەکان داوا کۆنەکەیـان بـۆ سـەربەخۆیی کوردسـتان بـەرز کردووتـەوە.

لایەنگرانی شاە لە پشتن[پشتی قەزیەکەوەن]؟

رێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، ڕۆژی دووشـەممە لـە داخوویانیـەک دا خسـتە ڕوو کـە هندێـک لایـەن بـۆ دروسـتکردنی چەپـەر لـە شـاخەکان و لێخورینـی زرێپۆشـەکان لـە نێـو سـنە دا، هانـی خەڵـک دەدەن. ڕێبەرێکـی دیکـەی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کـە لاینگرانـی شـاە لـە پشـتی نائارامییەکانـی کوردسـتانەوەن.

ڕێبەرانـی ئۆلیـی پێـشرەوی کـورد لـە ئێـران دا، ئەحمـەد موفتیـزادە و عزەدیـن حوسـەینی، بەیاننامەیـان داوەتـە دەرێ و داوای کۆتایـی هێنـان بـە شـەڕ و پێکدادانەکانیـان کـردووە.

لـە تـاران ١٠ هـەزار سـەرباز لـە شـەقامەکانی ناوەندیـی شـار دا مـارش ڕۆیشـتوون بـۆ دەربڕینـی پشـتیوانیی خۆیـان لـە ئایەتولـلا خومەینـی. خۆپێشـاندانی هاوشـێوە لـە شـارەکانی دیکـەش بەڕێـوە چـووە.

زۆربـەی چەکـدارەکان لـە هێـزی ٥٠٠ هـەزار کەسـی لـە ئێـران دا ئەمسـاڵ لـە کاتـی شـۆڕش و یـان لـە دوای شـۆڕش هەڵاتـوون. ئـەو ١٥ هـەزار سـەربازەی گاردی شاهەنشـاهی تەنیـا هێزێـک بـوون کـە لـە دوایین بەشـی شـۆڕش دا بـۆ شـاە تێکۆشـان. جـەوی کارنـەوال لـە کاتـی مـارش لـە تـاران دا هەبـوو.

ئورکێسـتێری سـەربازی سروود نەتەوەیـی ژەنـی، لـە کاتێـک دا کـە تەماشـەوانان شـیرینی، میخەکـی سـوور و سـکەیان فـڕێ دەدا بـۆ سـەربازەکان و میلیشـیا. خەڵـک بـە کـۆڕ هاواریـان دەکـرد: - خەڵـک بـۆ ئەرتێشـە و ئەرتێـش بـۆ خەڵکـە. بەڵـێ بـۆ کۆمارێکـی ئیسـلامی.

بـە گوێـرەی ڕۆژنامەکانـی تـاران، خومەینـی ڕۆژی یەکشـەممە کۆبوونەوەیەکـی لـە گـەڵ بەرپرسـی بەرگـری، ژێنێـراڵ محەمـەد وەلـی

قەرەنــی لــە شــاری قــوم دا هەبــوو.

ئامانــج لــە مارشــی (ڕێــژە) ڕۆژی دووشــەممە ڕەنگبــێ بــۆ نیشــاندانی ئــەوە بــێ کــە ئایەتوولــلا لــە لایــەن هەمــوو چەکدارانــەوە [هێــزە چەکدارەکانــی دەوڵەتــپ لــە ئێــران دا پشــتیوانیی لــێ دەکــرێ.

Opprørere i kamper mot iranske regjeringsstyrker

Khomeini ba militsen slå tilbake ethvert angrep

TEHERAN (NTB—Reuter— UPI): Kurdiske opprørere og iranske regjeringsstyrker inngikk mandag kveld våpenhvile etter at det hele dagen hadde rast harde kamper i byen Sanandaj ved grensen mot Irak. Kurderne hadde okkupert radiostasjonen og angrepet militærforlegningen i byen.

Kringkastingsstasjonen «Revolusjonens røst» i Teheran meldte mandag kveld at mange mennesker ble drept eller såret i kampene før våpenhvilen trådte i kraft utpå ettermiddagen.

Iranske aviser skrev at mange mennesker var blitt drept og minst 200 såret inntil mandag middag. Landets religiøse leder, ayatollah Khomeini, ba de militære og militsen om å slå tilbake ethvert angrep fra anti-revolusjonære elementer.

Flyvåpnet intervenerte for å hjelpe den beleirede garnisonen i Sanandaj. To militære helikoptre skjøt mot de kurdiske opprørerne, samtidig som Fantom-jagere strøk lavt over byen uten å åpne ild.

I andre deler av Iran paraderte mange tusen væpnede soldater for å vise sin solidaritet med den islamske revolusjon mot sjahens regime.

Appell fra Khomeini

Radiostasjonen Revolusjonens røst kringkastet appellen fra Khomeini. Ayatollahen unnlot å gi kurderne skylden for kamphandlingene. — Vi og sunni-muslimene i Kurdistan er brødre. Det er ingen forskjell på oss. Det er anti-revolusjonære elementer som har fått i stand uroen, sa han.

Kurderne er sunni-muslimer, mens de fleste iranere hører til sji-ite-sekten.

I Sanandaj fløy amerikanskbygde Phantom-jagerfly i lav høyde over kampområdet. Opprørerne bygde barrikader i gatene og tok den lokale militærsjefen til fange, ifølge aviemeldingene. Teheran-avisen Ettela-at meldte at militærsjefen, oberst Safari, hadde sendt ut tre appeller til sine styrker om at de måtte overgi seg.

Avisene skrev at tallet på sårede i Sanandaj er så høyt at alle sykehusplasser er belagt og at sykebilene ikke er i stand til å føre alle såre bort fra kampområdet.

Etter at sjahen ble styrtet, har kurderne på ny reist sitt gamle krav om et uavhengig Kurdistan.

Sjah-tilhengere bak?

Lederen for det kurdiske demokratiske parti (Kdp), Abdulrahman Ghassemlou, fremholdt i en erklæring mandag at visse elementer forsøker å provosere folket ved å opprette stillinger i fjellene og kjøre med stridsvogner inn i Sanandaj. En annen Kdp-leder sa at Sjah-tilhengere står bak uroen i Kurdistan.

De fremste kurdiske religiøse ledere i Iran, Ahmad Moftizadeh og Ezzedin Hosseini, sendte ut appeller om at det måtte bli slutt å kampene.

I Teheran marsjerte 10 000 soldater gjennom sentrumsgatene for å vise at de støtter ayatollah Khomeini. Det ble holdt lignende demonstrasjoner i andre byer. To jagerfly fløy i lav høyde over demonstrantene i Teheran, og det var også et dusin helikoptre i luften.

De fleste av de 300 000 soldatene i Iran deserterte under eller etter revolusjonen tidligere i år. De 15 000 medlemmene av den keiserlige garden var de eneste som kjempet for Sjahen i den avsluttende del av revolusjonen.

Det var karnevalsstemning i Teheran under paraden. Et militærorkester spilte nasjonalsangen, mens tilskuerne kastet konfetti, røde nelliker og mynter til soldatene og militsmedlemmene. Folk ropte i kor: — Folket er for hæren, hæren er for folket. Ja til en islamsk republikk.

Ifølge Teheran-avisene hadde Khomeini søndag et møte i byen Qom med forsvarssjefen, general Mohammed Vali Gharani. Hensikten med paraden mandag var trolig å vise at ayatollahen blir støttet av alle militære i Iran.

ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەرەی ٦

https://www.nb.no/items/b073482ed9d58752743d66397bffe80f?page=5&searchText=Ghassemlou

سەرهەڵدانی کورد لە لایەن ئەرتێشی ئێرانەوە راوەستێندران

تاران، ١٩ی مارس

تاران (NTB- رۆیتێر – UPI): لە ئێوارەی ڕۆژی دووشەممەوە سەرهەڵدانی کورد و هێزەکانی دەوڵەتی ئێران چوونە نێو ئاگربەستەوە لە دوای ئەوەی کە تەواوی ڕۆژەکە لە شەڕێکی قورس دا بوون لە شاری سنە لە نیزیک سنووری پەری (بەرەو) عێراق. کوردەکان لە نێو شار دا دەستیان بە سەر ئێزگەی رادیۆ دا گرتبوو و پەلاماری پادگانی چەکداریان دابوو.

ئێزگەی هەواڵنێریی «دەنگی شۆڕش» لە تاران ئێوارەی ڕۆژی دووشەممە ڕاگەیاند کە لە شەڕ و پێکدادانەکان دا زۆر کەس کوژران و بریندار بوون، پێش ئەوەی کە ئاگربەست بکەوێتە بواری جێبەجێ کردن لە دەرەنگانی دوانیوەڕۆیەوە.

بە گوێرەی ئاسۆشیتێدپرێس لە سەرەوەی ١٧٠ کەس کوژراون و زیاتر لە ٢٠٠ کەس بریندار بوونەتەوە. ڕێبەری ئۆلیی وڵات، ئایەتوڵلا خومەینی، لە هێزە چەکدارەکان و ملیشیاکان داوای کردووە کە هەر هێرشێک لە لایەن مۆرەکانی دژە شۆڕشەوە بۆ دواوە لێیان دەن.

ئێزگەی رادیۆیی «دەنگی شۆڕش» بەیاننامەی خومەینیی بەڵاو کردەوە. خومەینی خۆی لە بەتاوانبار ناساندنی کوردەکان لە کردەوەکانی شەڕ دا پاراست. – ئەو وتی کە ئێمە و موسڵمانانی سونی لە کوردستان دا برای یەکین. هیچ جیاوازیەکمان نیە. ئەوە مۆرەکانی دژە شۆڕشن کە نائارامیان خولقاندوە.

کوردەکان موسڵمانی سونین لە کاتێک دا زۆربەی ئێرانیەکان سەر بە مەزهەبی شیعەن.

فرۆکـەی شـەڕ دەسـتێوەردانیان کـرد بـۆ یارمەتیدانـی ئەوانـەی کـە لـە پادگانـی سـنە دا بـوون. دوو هێلیکوپتێـر دەسـترێژیان لـە کـوردە سـەرهلدەرەکان کـرد، لـە کاتێـک دا کـە فرۆکـە نێچیروانیەکانـی دروسـتکراوی ئامریـکا بـە بـێ ئـەوەی کـە تەقـە بکـەن، بـە نزمـی لـە سـەر شـار دا فریـن.

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، ڕۆژی دووشـەممە لـە داخوویانیـەک دا خسـتە ڕوو کـە هندێـک لایـەن بـە دروسـتکردنی چەپـەر لـە شـاخەکان و لێخورینـی زرێپۆشـەکان لـە نێـو سـنە دا، هانـی خەڵـک دەدەن. ڕێبەرێکـی دیکـەی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کـە لاینگرانـی شـاە لـە پشـتی نائاراميیەکانـی کوردسـتانەوەن.

ڕێبەرانـی ئۆلیـی پێـشرەوی کـورد لـە ئێـران دا، ئەحمـەد موفتیـزادە و عزەدیـن حوسـەینی، بەیاننامەیـان داوەتـە دەری و داوای کۆتایـی هێنـان بـە شـەڕ و پێکدادانەکانیـان کـردووە.

لـە تـاران ١٠ هـەزار سـەرباز لـە شـەقامەکانی ناوەندیـی شـار دا مـارش ڕۆیشـتوون بـۆ دەربڕینـی پشـتیوانیی خۆیـان لـە ئایەتولـلا خەمەینـی. خۆپێشـاندانی هاوشـێوە لـە شـارەکانی دیکـەش بەڕێـوە چـووە.

لـە تـاران دوو فرۆکـەی نێچیروانـی بـە نزمـی لـە سـەر خۆپێشـاندەران دا فریـن و هەروەهـا دەیـان هێلیکوپتێـر لـە ئاسـماندا بـوون.

ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/77b9f4ac26110be07847b8d606a60d2e?page=7&searchText=Ghassemlou

Kurdiske opprørere stanset av Irans hær

Soldater og politifolk marsjerte mandag gjennom gatene i Teheran for å vise sin støtte til Khomeiny og hans islamske revolusjon. Ifølge vestlige observatører var ikke oppslutningen så stor som ventet. (Foto: AP)

ژێرنووسی وێنەکە: سەربازەکان و پۆلیس ڕۆژی دووشەممە لە شەقامەکانی تاران مارش ڕۆیشتن بۆ دەربڕینی پشتیوانیی خۆیان لە خومەینی و شۆڕشە ئیسلامیەکەی. بە گوێرەی چاودێرانی ڕۆژئاوایی بەشداری ئەوەندە گەورە نەبوو کە چاوەروان دەکرا. (وێنە: ئافتن پۆستن).

Disse kurderne stilte seg opp for fotografen i en landsby i nærheten av Sanandaj i forrige uke, før kampene mellom kurdiske opprørere og iranske regjeringsstyrker brøt ut. *(Foto: UPI)*

ژێرنووسی وێنەکە: ئەو کوردانە هەفتەی ڕابردوو لە گوندێکی نیزیک سنە بۆ وێنەگرتن ڕاوەستان، پێش ئەوەی کە شەڕی نێوان سەرهەڵدانی کورد و هێزەکانی دەوڵەتی ئێران دەستپێ بکا. (وێنە: UPI).

ب: کلاسسەکامپن لە کوردستان دا

-ئێمە بۆ خۆبەرێوەبەری [خودموختاری] خەبات دەکەین

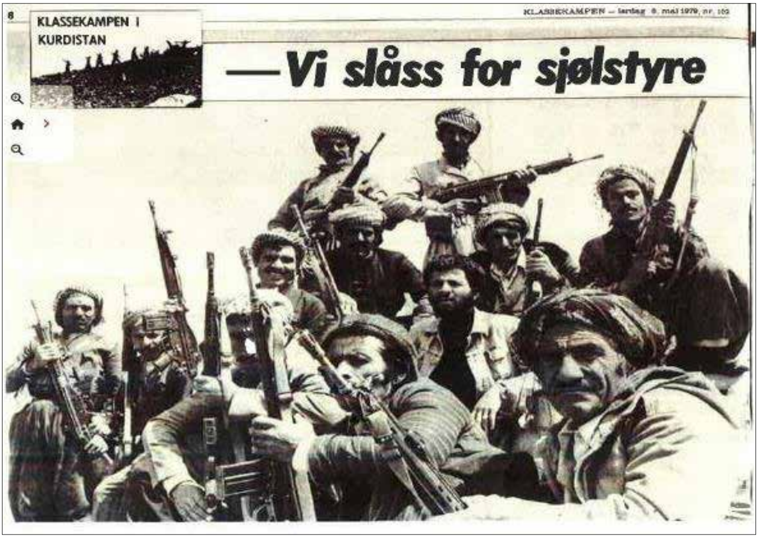

ئەوە ئەو گروپەیە کە ئێستا پادگانی مەهاباد دەپارێزن. ئەوان دەست لە زۆر شت وەردەدەن لەو نێوەدا چەندین تانك.

کلاسسەکامپن، ٠٥.٠٥.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦ و ٧

«ئیران پێیما» خەتی ئوتووبووورانی هەیە لە هەموو ئێران دا. ئوتووبووسی جوان لە گەڵ ئێیرکۆندیشن (کوولێر) و خزمەتی سەهۆڵئاو و کۆلای خۆرایی. سەفەری لە تاران را بۆ مەهاباد لە کوردستان ١٤ کاتژمێری خایاند و نیزیکەی ٥٠ کرۆنی تێچوو. لە ئوتووبووس دا چاوم بە عەلی قازی کەوت. عەلی ئاگای لە من بوو کە خواردنم وەرگرتبێ و لە تەنشت کەسێک دانیشم کە ئینگلیزیی دەزانی. کاتێک

کە ئوتووبووس لە مەهاباد راوەستا، عەلی چانتاکەی منی هەڵگرت و منی دەعوەت کرد بۆ ماڵەکەی. کاتێک کە لە سالۆنی بنەماڵەی قازی لە سەر فەرشی فارسی (ئێرانی) راوەستابووین، وتی کە وەک ماڵی خۆمی بزانم. یەکمین کاری کە کرد، ئەوە بوو کە کراس و شەڵواری داکەند و جل و بەرگی کوردیی پۆشی. دواى تفەنگە دژە تانکەکەی پەیدا کرد و خاوێنی کردەوە و ئینجا بوو نوێرەی دەمانچە ئیسرائیلیکە. داوای نانی بەیانی و چەند دەورێک چا و قەند، ئێمە دەورێک چوون بۆ نێو شار.

لە بازار لە مەهاباد. ئەوان ریواس دەفروشن. ریواس سەوزەیەکی وەحشی یە کە لە چیاکان شین دەبی. خواردنی پیشمەرگەکان لە کاتی تەنگانەدا یە.

مەهاباد ناوەندێکە بۆ کوردستانی ئێران. بنکەی رادیۆ و تەلەفزیۆنی کوردی لێرەیە، لێرەیە کە رێبەرایەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لێی دەمێنێ. شارێکی ئارامە سەرەرای ئەوەی کە زۆر کەس چەکدارن. لە گەڕانمان دا ئێمە خەڵک بە دەمانچە و نارنجۆک لە سەر کەمبەرەوە، تفەنگی ئوتوومات لە سەر شانەوە، یووزی، چەکی دژە تانک [ئار-پی-جی]، مسەلسەل و هتد دەبینین.

عەلی

لە کافەی هوتێلێك لە مەهاباد

زۆربـەی خەڵـک ئـەو شـتە زۆر بـە شـتێکی ئاسـایی دەبینـن لـە دونیـا دا. ئێمـە چـەک و فیشـەکی دەمانچـە لێمان قەدەغـە دەکـرێ. پادگانـی مەهابـاد لـە لایـەن پێشـمەرگەوە گیـراوە. تانکەکانـی گـەورە وەک مۆنۆمێنتـی مـردوو لـە پـادگان دا راوەسـتاون.

سـەرئێوارە مام/خاڵـی عەلـی هاتـە بـۆ سـەردانی ئێمـە. نێـوی سـەیفە. ئـەو باسـی شـەڕی دژی شـاه و هەروەهـا کوردەکانـی عێـراق دەکا. لـە دوایـی دا بانگهێشـت کـرام بـۆ چوونـی شـاخ، بـۆ بنکـەی پێشـمەرگەکانی کـوردی عێـراق.

[illegible]

کوردسـتان لـە لایـەن لەشـکەری سـوڤیەتەوە لـە ئاخرەکانـی شـەڕی دووهەمـی جیهانـی دا گیـرا. لـە ١٩٤٥ دا ئـەوان پاشەکشـەیان کـرد. قـازی محەمـەد کۆمارێکـی کـوردی راگەیانـد. ئـەو ١١ مانگـی خایانـد. کـە رێژیمـی شـاه بـە پشـتیوانیی ئینگلیـز و ئامریـکا گەرایـەوە. ئـەوان لانـی کـەم ١٥ هـەزار کەسـیان کوشـت. قـازی محەمـەد لـە سـێدارە درا. حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە گـەڵ کۆمـار دامـەزرا، حیزبەکـە زۆر بـە تونـدی کەوتـە بـەر تەعقیـب. شـاه ٥-٦ جـار هەوڵـی تێکشـکاندنی حیزبـی دێموکراتـی

گەلۆ ئەوە دەتوانی سەلسەلێک بێ؟ ئەو داوا دەکا کە نرخی لە سەر دابنێن [بە چەند؟]. هەروەها فیشەکی دەمانچەش دەفرۆشێ.

کوردستانی دا، بە کوشتنی بە کۆمەڵ و زیندانی کردن.

لە ١٩٦٧ دا حیزبی دێموکراتی کوردستان دەستی پێکرد بە ڕێکخستنی شەڕی پارتیزانی بە دژی ئەرتێشی شاە. قاسملوو و ڕێبەرایەتیی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە دوای کەوتنی شاە گەڕانەوە بۆ ئێران.

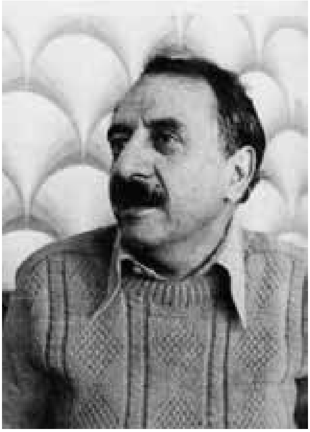

ئێمە لە دەفتەری عەبدولرەحمان قاسملوو، سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان دانیشتووین. ئەو درەنگ کەوت، لە دەرەوە بوو بۆ چارەسەریی کێشەیەکی جیرانی.

باشە ئێستا خەبات بۆ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی بۆ ئێوە گرینگترینە؟

گرینگترین شوعاری ئێمە «دێموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستانی ئێرانە.» ئەو شوعارە لە چەند هەفتوویی ڕابردوو دا بوو بە گرینگترین شوعار لە کوردستانی ئێران دا. هەموو گرووپە سیاسیەکان لەو بارەوە هاوڕان. ئێمە بڕوامان بە دێموکراسی هەیە، بەڵام ئەوە تەنیا هۆکار بۆ ئەم شوعارە نیە. ئێمە دەزانین کە هیچ کاتێک ناتوانین خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی لە ژێر دەسەڵاتێکی دیسپۆتی و دیکتاتۆری لە ئێران دا وەدەست بێنین. گارانتیی خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی ئێمە، هەبوونی بەڕێوەبەرییەکی دێموکراتیکە.

کوردستان لە نێوان چوار یان پێنج وڵات دا دابەش کراوە. بۆ خەبات نەکرێ بۆ وڵاتێکی سەربەخۆی کوردی؟

ئێمە بۆ خۆبڕیاردان تێدەکۆشین. ئەو دەتوانێ چەندین شکلی هەبێ. هەر لە سەربەخۆیی تەواوە بگرە تا خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی. ئێمە لەو بڕوایەداین کە بە خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی هەموو مافە کۆمەڵایەتی و ئابۆرییەکانمان بە دەست دێنین. کوردستانێکی سەربەخۆ لە هەل و مەرجی ئێستای ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا مومکن نیە.

ئەتۆ لە دان و ستان بوویی لە تاران؟

ئەو هەلبەت دان و ستان نەبوو، بەڵام یەکمین چاوپێکەوتن لە گەڵ ئایەتوڵلا خومەینی بوو. ئێمە لەوە ڕازین، لە بەر ئەوەی کە دەرفەت هەبوو ڕوونی بکەینەوە کە بە ڕاستی چیمان دەوێ. هەم ئایەتوڵلا خومەینی و هەم بازرگان تێگەییشتنی شەخسیان هەبوو بۆ ئێمە. بەڵام دەزانی کە لە سیاسەت دا ئارەزووی باش پیویستە، بەڵام بەس نیە. ئێمە دەمانەوێ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی بکەوێتە نێو یاسای بنەڕەتی دا. لە نێو دەوڵەت دا خەڵک هەیە کە دەیانەوێ یارمەتیدەرمان بن و خەڵک هەیە کە دژی ئێمەن.- بەس کە وا بوو، کات پێویستە.

ئێوە بۆ شەڕی چەکداری حازرن ئەگەر هات و خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی وەرنەگرن؟

ئێمە درێژە بە تێکۆشانمان دەدەین بۆ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری]، بەڵام تو دەزانی کە فۆرمی خەبات، چەکداری یان ئاشتیانە، هەموو کاتێک لە لایەن دەوڵەتەوە هەڵدەبژێردرێ. باوەڕمان وایە کە ئێمە دەتوانین چارەسەریەک بۆ موشکلەکەمان

بە بێ شەڕی چەکداری پەیدا کەین. بەڵام ئەگەر هات و هێرش کرایە سەر ئێمە، ئاشکرایە کە دیفاع لە خۆمان دەکەین.

هۆکاری شەڕ لە سەنەندەج کە ئێستا لە مانگی مارس دا قەوما، چی بوو؟

بناغەی هەموو و پرسگرێکانە ئەوەیە کە هێشتا لایەنگرانی شاە لوێ هەن. بە تایبەتی لە ئەرتێش دا، و هندێک تاکە کەسیش لە نێو کۆمیتەی شۆڕش دا. لە سەنەندەج زۆربەی خەڵک بە دژی کۆمیتە و دام و دەزگای بەرێوەبەرین. حەشارگەی (ئەمباری) گەورەی چەک و چۆڵ لە سەنەندەج دا هەبوون. هەر ڕۆژ ڕادەیەکی زۆری چەک بۆ بەشەکانی دیکەی ئێران رادەگوێزران. هەر ڕۆژ کۆمیتە چەکی لە نێو شیعەکان دا دابەش دەکرد، بەڵام هیچ کاتێک لە نێو سونییەکان دا نە (ئەوە هێلی باوەڕی لە ئیسلام دان. فارسەکان شیعە و کوردەکان سونین). بۆیە خەڵک دەستیان کرد بە دەربرینی نارەزایەتی، تەقەیان لێ کرا و زۆر کەسیان لێ کوژرا. دوای خەڵکیش پەلاماری پۆلیسی دەوڵەتیان دا. ئەوە هەموو بە کار گیرا. ٤ [٤٠٠] هەتا ٥٠٠ کورد لەو شەڕە دا کوژران.

ئیمکانی ڕوودانی شتێکی وا دیسان هەیە؟

بەڵێ، ئەوە جێگای داخە کە دەبێ بوترێ، بەڵام دەتوانێ دووبارە بێ.- و ئەگەر شتێکی وەها بۆ نموونە لە ورمێ روو بدات، وەک ئەوەی کە لە سەنەندەج قەوما نابێ. دەبێتە کارەسات. هەر دوو لایەن زۆر بەهێزن، - چەک پڕە و خەڵکیش پڕە.

ئەو سەری خۆی دەسوورێنێ لە کاتی بیرکردنەوە دا. عەلی دێتەوە ژوورەوە لە گەڵ چا بۆ دەوری ئاخر، پێش ئەوەی کە بڵێم سوپاس بۆ من. لە بەر دەگا سەیف و جەعفەر راوەستاون

و چاوەڕوانــن. ئێمــە دەبــێ لــە نێــو شــار دا غاردەیــن کــە فریــای ئۆتووبــووس بکەویــن بــۆ سەردەشــت. سەردەشــت لــە ســنووری عێراقـەوە دوور نیـە. لـە مـەودای شـەو دا بیرمـان کـردەوە کـە بچینـە نێـو خاکـی عێـراق، - بـۆ مێوانـی لـە بنکـەی پێشـمەرگەکان لـە عێـراق. (بــەڵام وا نەچــووە پێــش.)

عەلیــم لــە دەفتــەری قاســملوو دیتــەوە. عەلــی لــە ١٩٤٥ەوە پێشـمەرگەیە. ئـەو لـە کوردسـتان لـە سـنووری پـەری عێـراق لـە دایـک بـووە. عەلـی لـە ١٩٥٥ تـا ٥٧ زیندانـی کـراوە دوای ئـەوەی کـە کـەس وکارێکـی نیزیکـی بـە سـووچی چالاکیـی سیاسـی دەگیـردرێ.

هیچ بنەماڵەت هەیە؟

بەڵـێ. زەواجـم کـردووە و دوو کچـم هەیـە. هەروەهـا جارێکیـش پێشـتر زەواجـم کردبـوو. ئێمـە دوو کوڕمـان هەبـوون. ئـەوان لـە لایـەن هێزەکانـی شـاهەوە کـوژران، و مـن دەبوایـە هەڵاتبـام.

ئەتۆ لە گەڵ پێشمەرگەکان لە سەر شاخ بوویی؟

بەڵێ. ئێمە سێ مانگ لە مەوبەر لە شاخەکان را گەراینەوە. لە چیاکان دا لە کونەکان دا [ئیشکەوتەکان دا] دەژیاین. هندێک جار دەچووینەوە بۆ گوندەکان بۆ ئەوەی کە جل و بەرگەکان بشۆین، بۆ دەست پێراگەییشتن بە خواردن و شتی دیکە.

ئێوە زۆر یارمەتیتان لە گوندەکان وەردەگرت؟

بەڵێ. ئێمە بنکەیەکمان لە شاخەکان هەبوو. زۆر یارمەتی لە گوندەکانەوە دەهاتە ئەوێ. رێبەری ئێمە خواردن و جل و بەرگ لە سەر ئێمە دا دابەش دەکرد.

ئەیە (eie)

KLASSEKAMPEN I
KURDISTAN
—Vi slåss for sjølstyre

...ajrus Peyman har bom-
...rakt over hele Iran. Fly-
...e bussen med aircondit-
...on og servering av bussen
...g grabs Cola. Turen fra
Teheran til Mahabad i
Kurdistan tok 11 timer og
kosta omtrent 50 kroner.
På bussen traff jeg Ali
Gazi. [illegible]
[illegible]
Mahabad
[illegible]
[illegible] familien Gazi
[illegible]
[illegible]
et fra
[illegible] på byen.

[illegible] i verden. Vi blir
[illegible] mastegevær og
[illegible]. Mili-
[illegible] i Mahabad er
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] til Ali. Han for-
teller [illegible] om
kampen mot sjahen og og-
så om kurderne i Irak. Til
[illegible] blir jeg invitert på
[illegible] til basen for den
kurdiske geriljaen i Irak.

Mahabad er et sentrum
for iransk Kurdistan. Her
er det kurdisk radio og
fjernsynsstasjon, og det
er her [illegible] for Kurdi-
stan Demokratiske Parti
(KDP) holder til. Det er
en fredelig by til tross for
at svært mange er tungt
bevæpna. På våre rundtur-
er vi folk med pistoler og
granater i beltet, auto-
matrifler over skuldrene,
maskinpistoler, anti-
tankvåpen, maskingevær
osv. De finnes for dette
som den mest selvfølgelige...

KLASSEKAMPEN – lørdag 5. mai 1979, nr. [illegible]

Kurdistan ble holdt av Sovjet-hæren mot slutten av [illegible]. I [illegible] trakk de seg ut. Gazim Mohamad proklamerte da en kurdisk republikk. Den varte i 11 måneder. Da kom sjah-regimet tilbake med støtte av England og USA. De drepte minst 1500 personer. Qazim Mohamad ble hengt. KDP ble dannet sammen med republikken, og partiet ble hardt forfulgt. Sjahen gjorde [illegible] forsøk på å knuse KDP, med en masse mord og fengslinger. I 1967 begynte KDP organisert geriljakrig mot sjahstyret. [illegible] og den politiske ledelsen for KDP kom tilbake til Iran etter sjahregimets fall.

Vi sitter på kontoret til Abdul Rahman Gassemlou, generalsekretæren i KDP. [illegible]

[illegible]

—Vi slåss for sjølstyre

کلاسسەکامپن، ٠٥.٠٥.١٩٧٩، لاپەرەی ٦ و ٧

https://www.nb.no/items/6f8f90763edc52c6996f95b36ccc4911?page=5&searchText=Ghassemlou

پ. ڕاگەیاندنی «شەڕی پیرۆز» (جیهاد) لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد

جۆڵە بەرەو (بە دژی) کوردستان

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١١

خۆمەینی لە ئێران دا داوای حەرەکەتی تەواو کردووە بۆ وەرگرتنەوەی دووبارەی کۆنترۆڵی ناوەندی بە سەر ناوچەکانی کوردستان دا، جێگایەک کە ئەم ڕۆژانەی دوایی شەڕی بەهێز تێیدا هەبووە. دوای کەوتنی شاری پاوە لە ڕۆژی یەکشەممە دا، شەڕەکان بە سەر سنە دا کۆ کراونەتەوە.

NTB ڕادەگەیەنێ کە کاربەدەستانی ئێران ڕۆژی شەممە شاری سنووریی پاوەیان دووبارە داگیر کردووە کە چوار شەو و ڕۆژ هێزەکانی سەرهەڵدانی کورد تێیدا جیگیر بوون.

ڕێبەری ئۆلی ئایەتوڵلا خومەینی خۆی فەرمانی جوڵەی بۆ هێرشێکی کاریگەر بە دژی کوردەکان دا، کە بە بێ باوەڕ (کافر) پێناسەیان کردن. خومەینی خۆی وەک فەرماندەری باڵای هیزە چەکدارەکان ناساند، و فەرمانی دا بە فەرماندەرانی دەوڵەتی و ڕێبەرانی میلیشیا بۆ هێرش کردن.

ئێستا روون نیە کە چەند کەس لە شەڕەکان دا ژیانیان لە دەست داوە. هەواڵە نافەرمیەکان ئاماژە بەوە دەکەن کە کوردەکان بە دوای هێرشی هەمەلایەنە، بۆ ناوچە سنووریەکان پاشەکشەیان کردووە.

خومەینی ڕۆژی شەممە بێ بەزەیی بوو بە دژی فەرماندەرانی چەکدارەکان کە تا ئێستا خۆیان لە بەرەوروو بوونەوەی ڕاستەوخۆ

لە گەڵ سەرهەڵدانی کورد پاراستووە.

دوای کەوتنی شاه رێبەرانی میانەرەوی چەکداری خۆیان دەپاراست کە سەربازەکان بخەنە گەڕ بۆ تێکشکاندنی نائارامیەکانی نێوخۆیی. و مانگی رابردوو فەرماندەری هێزە چەکدارەکان، ناسر فوربوود، کشایەوە و راگەیاند کە لە ژێر فشار دا بووە بۆ ئەوەی کە ئەرتێش بە دژی خەڵک بە کار بێنێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان قەدەغە کراوە

رێبەری ئۆلیی کوردەکان، شێخ عزەدین حوسەینی، سیاسەتی خومەینیی شەرمەزار کرد و راگەیاند کە شۆڕشی ئێران لە خەتەری ئەوەدا یە کە ناشۆڕشگێران و ئێرتجاعییەکان (کۆنەپەرەستەکان) دەستی بە سەر دا بگرن کە وڵات بەرەو دیکتاتۆریەتێکی نوێ دەبات.

وتەبێژێکی حیزبی دێموکراتی کوردستان راگەیاند کە رێبەری حیزب، عەبدولرەحمان قاسملوو، دەیەوێ بۆ پرۆتستۆ کردنی سیاسەتی کاربەدەستان لە ناوچە کوردییەکان دا یەکمین دانیشتنی شۆڕای تازە هەلبژێردراوی دارشتنی یاسای بنەڕەتی (مجلس خبرگان مۆسس) کە بریارە ڕۆژی یەکشەممە لە تاران دا بەڕێوە بچێ، بایکووت بکا. قاسملوو یەکێک لە چەند رێبەری کەمایەتیەکان بوو کە بەشداری لە هەڵبژاردنی شۆڕای یاسای بنەرەتی دا کرد.

ڕۆژی یەکشەممە راگەیاندرا کە حیزبی دێموکراتی کوردستان قەدەغە کراوە لە لایەن دەوڵەتی ئێرانەوە. جێگای قاسملوو لە شۆڕای یاسای بنەرەتی دا لێ وەرگیردرایەوە.

ئێعدام کردنەکان

هێـزە ئەمنیەکانـی ئێـران ڕۆژی یەکشـەممە ١١ کوردیـان ئێعـدام کـرد کـە لـە کاتـی داگیرکردنـی پـاوە دا بـە دیـل گیرابـوون.

دیلـەکان بـۆ شـاری جیـران، کرماشـان ڕاگوێزرابـوون کە لـوێ دادگایەکی شـۆرش ئەوانیـان تاوانبـار زانـی لـە سـەرهلدان بـە دژی خـوا و فەسـاد لـە سـەر عـەرزی خـوا. ئـەوان پێـش شـەفەق گۆلەبـاران کـران.

رادیـۆ تـاران ڕاگەیانـد کـە هێزەکانـی دەوڵەتـی ئێـران دوێنـێ بـۆ شـاری سـنە بـە ڕێـگاوە بـوون، کـە لـوێ گرووپێکـی سـەربازیی کـورد [پێشـمەرگەکان] گرووپێکـی ژن لـە مزگەوتێـک دا بـە بارمتـە گرتـووە. شـار دەبـێ لـە لایـەن هێزەکانـی کـوردەوە دۆرپێـچ کرابـێ. هێزەکانـی دەوڵەتی ئێـران بەشـێکی زۆری سـنووری عێراقیـان داخسـتووە و زۆر بـە چـری بـە دوای ئـەو پێشـمەرگانەوە دەگەڕێـن کـە لـە دۆرپێچکردنـی پـاوە دا بەشـداریان کردبـوو.

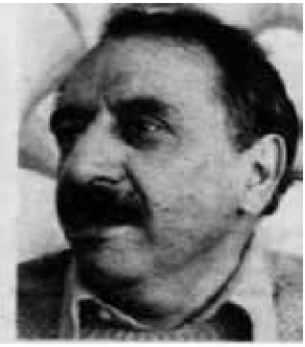

عەبدولرەحمان قاسملوو، رێبەری حیزبی دیموکراتی کوردستان کە رۆژی یەکشەممە لە لایەن دەوڵەتی ئێرانەوە قەدەغە کرا (وێنە: ئەپە)

lig allianse mellom de allian- | Havana-konferansen vil an- | Før helga hadde ASEAN- | FLYKTNINGENE

Mobilisering mot Kurdistan

Khomeini har krevd full mobilisering i Iran for å gjenerobre sentral kontroll over områder i Kurdistan, der det har vært kraftige kamper de siste dagene. Etter at den kurdiske byen Paveh falt lørdag, har kampene konsentrert seg om Sanandaj.

Iranske myndigheter gjenerobret lørdag grensebyen Paveh, som hadde vært beleiret av kurdiske opprørsstyrker i fire dager, melder NTB.

Det var den religiøse lederen Ayatollah Khomeini som personlig ga ordren om å mobilisere til en avgjørende offensiv mot kurderne, som han karakteriserte som vantro. Khomeini erklærte seg selv for overhode for de væpnede styrker, og ga ordren om å angripe over hodet på både regjeringen og den militære ledelsen.

Det er foreløpig uklart hvor mange som mistet livet i kampene. Ubekreftede meldinger går ut på at kurderne trakk seg tilbake over grensen til Irak da angrepet ble satt inn for fullt.

Khomeini var lørdag nådeløs mot den militære ledelsen, som hittil har vært tilbakeholdende med å gå inn i direkte konfrontasjoner med de kurdiske opprørerne. Siden sjahens fall har de moderate militære lederne vært forsiktige med å sette inn soldater for å slå ned indre uroligheter, og tidligere øverstkommanderende for de væpnede styrker, Nasser Farbod, gikk av i forrige måned og erklærte at han følte seg presset til å sette inn hæren mot folket.

KDP FORBUDT

Kurdernes religiøse leder, sheik Ezzedin Hosseini, fordømte lørdag Khomeinis politikk og fremholdt at den iranske revolusjonen er i ferd med å bli overtatt av kontrarevolusjonære og reaksjonære agenter som fører landet mot et nytt diktatur.

En talsmann for det kurdiske demokratiske partiet, KDP, erklærte at partiets leder, Abdul Rahaman Qassemlou, vil boikotte det første møtet i det nyvalgte grunnlovsrådet, som skal finne sted i Teheran søndag, i protest mot myndighetenes politikk i kurderområdene. Qassemlou var en av de få minoritetslederne som stilte opp til valget på grunnlovsråd.

Søndag ble det meldt at KDP er forbudt av den iranske regjeringa, og at Qassemlou er fratatt sin plass i grunnlovsrådet.

HENRETTELSER

Iranske sikkerhetsstyrker henrettet søndag til kurdiske opprørere som ble tatt til fange da byen Paveh ble gjenerobret.

Fangene ble brakt til nabobyen Kermanshah, der en revolusjonær domstol fant dem skyldige i oppr[illegible] mot gud og gudes stedfortredere. De ble henrettet før daggry.

Iranske regjeringsstyrker var i går på vei til byen Sanandaj, der kurdiske geriljasoldater holder en gruppe kvinner som gisler i en moské, meldte Teheran Radio søndag formiddag. Byen skal også være omringet av kurdiske styrker.

Regjeringsstyrkene har stengt av store deler av grensen mot Irak og satt i gang en omfattende jakt på de kurdiske geriljasoldatene som deltok i beleiringen av Paveh.

Abdur Rahman Qassemlou, le[illegible] der for det kurdiske demokrati[illegible] ske partiet som ble forbudt i hel[illegible] ga av regjeringa i Iran. (Foto: [illegible] rie)

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١١

https://www.nb.no/items/8d94ac2ca81672026003145bd2ff50e5?page=11&searchText=Qassemlou

ت. فەرمانی خومەینی بۆ داخستنی ڕۆژنامەکان

خومەینی دووبارە ڕوونی دەکاتەوە:
فەرمان بۆ ئەوە کە ٢٢ ڕۆژنامە دابخرێن

ڕۆژنامەی گلۆمدالن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٧

تاران (NTB- ڕۆیتێر/ UPI): ڕێبەری ئۆلی لە ئێران دا، ئایەتوللا خومەینی دووبارە هێرشی کردە سەر ئۆپۆزیسیۆن لە وڵات دا. ئەو فەرمانی داخستنی ٢٢ ڕۆژنامەی دا و داوا لە ئەو ڕێکخراوە سیاسیانەی کە پشتگیریی ئیسلام ناکەن کرد کە چەکەکانیان رادەست بکەن.

لە جوابێک دا بۆ هەموو کوردەکان، خومەینی داوای لە خەڵک کرد کە بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبەرانی هاوکاریی هێزەکانی دەوڵەت بکەن.

لە تاران دا خەڵکێکی زۆر بەشداریان کرد لە ڕێورەسمی بە خاکسپاردنی ئەو پاسدارانەی کە لە شەڕەکانی ئاخری هەفتە دا لە پارێزگا کوردییەکان دا کوژرابوون. ئەوان داوایان دەکرد کە دەبێ ڕێبەرانی سەرهەڵدانی کورد ئێعدام بکرێن.

لە نێو ڕۆژنامە داخراوەکانی ڕۆژی دووشەممە دا ڕۆژنامەی ئۆرگانی سەرەکیی حیزبی کۆمۆنیست، ڕۆژنامەیەکی مارکسیستی و ئۆرگانی حیزبی ناوەندیی بەرەی نەتەوەیی دێموکراتیک [جبهەی ملی] هەن.

ڕۆژنامەیەکی تورکی زمان کە گاڵتەی بە خومەینی کردبوو لە کاریکاتۆرێک دا، هەروەها داخرا.

خومەینی حیزبی دێموکراتی کوردستانی بە حیزبی شەیتان ناودێر

کـرد، و داوای لـە خەڵـک کـرد کـە جێـگای خۆحەشـاردانی ڕێبەرانـی ئـەو حیزبـە ئاشـکرا بکـەن. بـە کورتـی کاربەدەسـتانی ئێـران بـە دوای ڕێبـەرە ٢٩ سـاڵەکە، عەبدولرەحمانـی قاسـملووەیە لـە گـەڵ ڕێبـەری مەعنەویـی کـوردەکان، عزەدیـن حوسـەینی.

بـۆ سـێهەمین ڕۆژی یـەک لـە دوای یـەک ناوەنـدی هەواڵنێـری لـە تـاران راگەیانـد کـە خەڵکـی سـڤیل بـۆ خۆیـان ئامادەگیـان دەربریـوە بـۆ تێکشـکاندنی سـەرهلدان لـە ناوچـە کوردییـەکان.

خۆمەینـی فەرمانێکـی جۆلاندنـی هێـزی چەکداریـی نـاردووە بـۆ سـەرکووتی سـەرهلدان لـە سـنە.

شـاهدانی کـە بـە چـاوی خۆیـان بینیویانـە (شـاهدان عینـی) ڕۆژی دووشـەممە لـە سـنەوە پێوەندییـان بـە ڕۆیتێـرەوە گرتـەوە، ڕوونیـان کردووتـەوە کـە هەمـوو شـتێک لـە نێـو شـار دا ئارامـە. شـەش زرێپـۆش (تانـک) لـە گـەڵ نیزیکـەی ١٠٠ سـەرباز لـە فرۆکەخانـە جێگیـر کـراون، لـە کاتێـک دا کـە هێـزەکان لـە سـەر شـاخەکانی دەور و بـەری شـار راوەسـتاون. وتـرا کـە هەنۆکـە هیـچ نیشـانەیەک لـە نائارامـی و پێکـدادان نیـە.

کاربەدەسـتانی ئێرانـی تـکا لـە ڕۆژنامەوانـان و پرسـۆنێلی چەکـداری و خەڵکـی سـڤیل دەکـەن کـە زانیـاری و بەڵگەکانـی نێهینی بـەڵاو نەکەنەوە. لـە لایـەن هەواڵنێریـی پـارس بـەڵاو کراوەتـەوە کـە بەرێوەنەبردنـی (شـکاندنی) ئـەو یەکـە دەبێتـەوە هـۆی ١٥ سـاڵ زیندانـی کـردن.

گرووپێـک لـە کوردەکانـی هەنـدەران لـە سـووئیس داوایـان لـە سـکرتێری نەتـەوە یەکگرتـووەکان، کـوورت والدهەیـم، کـرد کـە پێشـی کاربەدەسـتانی ئێـران بگـرێ لـە کوشـتنی ڕێژەیەکـی زۆری کـورد.

کـوردەکان فەرمانـی جۆڵـەی چەکـدارەکان لـە لایـەن خومەینییـەوە

بـە نیشـانەی ڕاسـتەوخۆی ویسـت بـۆ کوشـتنی بـە کۆمـەڵ دادەنێـن و پێـش بینـی دەکـەن کـە جیهـان دەبـێ چاوەڕوانـی کۆمەڵکـوژی لـە ناوچـە کوردییـەکان دا بکـەن.

Khomeini slår til igjen:

Ordre om at 22 aviser stenges

Fuglehunder på Elverum-utstillingen

ڕۆژنامەی گلۆمدالن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٧
https://www.nb.no/items/d2478a30f10840aa97cd7400b6187dc2?page=15&searchText=Qassemlou

٢٢ ڕۆژنامە داخران

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تاران (NTB- رۆیتێر- UPI): رێبەری ئۆلی لە ئێران دا، ئایەتوللا خومەینی دووبارە هێرشی کردە سەر ئۆپۆزیسیۆن لە وڵات دا. ئەو فەرمانی داخستنی ٢٢ ڕۆژنامەی دا و داوا لە ئەو ریکخراوە سیاسیانەی کە پشتگیری ئیسلام ناکەن کرد کە چەکەکانیان رادەست بکەن.

لە جوابێک دا بۆ هەموو کوردەکان، خومەینی داوای لە خەڵک کرد کە بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و رێبەرانی هاوکاریی هێزەکانی دەوڵەت بکەن.

لە تاران دا خەڵکێکی زۆر بەشداریان کرد لە رێورەسمی بە خاکسپاردنی ئەو پاسدارانەی کە لە شەڕەکانی ئاخری هەفتە دا لە پارێزگا کوردییەکان دا کوژرابوون. ئەوان داوایان دەکرد کە دەبێ رێبەرانی سەرهەڵدانی کورد ئێعدام بکرێن.

لـە نێـو ڕۆژنامـە داخراوەکانـی ڕۆژی دووشـەممە دا ڕۆژنامـەی ئۆرگانی سـەرەکیی حیزبـی کۆمۆنیسـت، ڕۆژنامەیەکـی مارکسیسـتی و ئۆرگانـی حیزبـی ناوەندیـی بـەرەی نەتەوەیـی دێموکراتیـک [جبهـەی ملـی] هـەن. ڕۆژنامەیەکـی تورکـی زمـان کـە گاڵتـەی بـە خومەینـی کردبـوو لـە کاریکاتۆرێـک دا، هەروەهـا داخـرا.

خومەینـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتانی بـە حیزبـی شـەیتان ناودێـر کـرد، و داوای لـە خەڵـک کـرد کـە جێـگای خۆحەشـاردانی ڕێبەرانـی ئـەو حیزبـە ئاشـکرا بکـەن. بـە کورتـی کاربەدەسـتانی ئێـران بـە دوای ڕێبـەرە ٢٩ سـاڵەکە، عەبدولرەحمانـی قاسـملووەیە لـە گـەڵ ڕێبـەری مەعنەویـی کـوردەکان، عزەدیـن حوسـەینی.

بـۆ سـێهەمین ڕۆژی یـەک لـە دوای یـەک ناوەنـدی هەواڵنێـری لـە تـاران ڕاگەیانـد کـە خەڵکـی سـڤیل بـۆ خۆیـان ئامادەگیـان دەربڕیـوە بـۆ تێکشـکاندنی سـەرهلدان لـە ناوچـە کوردییـەکان.

خۆمەینـی فەرمانێکـی جوڵاندنـی هێـزی چەکداریـی نـاردووە بـۆ سـەرکووتی سـەرهدان لـە سـنە.

شـاهدانی کـە بـە چـاوی خۆیـان بینیویانـە (شـاهدان عینـی) یـڕۆژی دووشـەممە لـە سـنەوە پێوەندیـان بـە ڕۆیتێـرەوە گرتـەوە، ڕوونیـان کردووتـەوە کـە هەمـوو شـتێک لـە نێـو شـار دا ئارامـە. شـەش زرێپـۆش (تانـک) لـە گـەڵ نیزیکـەی ١٠٠ سـەرباز لـە فرۆکەخانـە جێگیـر کـراون، لـە کاتێـک دا کـە هێـزەکان لـە سـەر شـاخەکانی دەور و بـەری شـار ڕاوەسـتاون. وتـرا کـە هەنوکـە هیـچ نیشـانەیەک لـە نائارامـی و پێکـدادان نیـە.

٩ کـەس لـە شـەو و ڕۆژی دوایـی دا لـە ئێـران ئێعـدام کـراون، ئـەوە ڕۆژی دووشـەممە لـە پایتەخـت، تـاران، ئاشـکرا کـرا. لـە گـەڵ ئـەوە، تـا

ئێستا ٤٥٦کەس لە شۆڕشەوە لە مانگی فوریەوە تا ئێستا ئێعدام کراون.

22 aviser stengt

Monireh Gorgi, som er eneste kvinnelige medlem i den grunnlovgivende forsamling i det nye, islamske Iran, var iført det tradisjonelle persiske slør — det såkalte chador — under åpningsmøtet søndag. *(Foto: NPS-AP.)*

Teheran, 20. august. (NTB-Reuter/UPI) Den religiøse leder i Iran, ayatollah Khomeiny, slo mandag på nytt til mot opposisjonen i landet. Han ga ordre om å stenge 22 aviser og ba politiske organisasjoner som ikke støtter islam, levere inn sine våpen.

I en oppfordring til alle kurdere ba Khomeiny befolkningen om å samarbeide med regjeringsstyrkene for å få arrestert medlemmer av Kurdernes demokratiske parti (KDP) og partiets ledere.

I Teheran deltok en stor menneskemengde i begravelsen for de soldater fra den iranske revolusjonære styrken som ble drept under helgens kamper i de kurdiske provinsene. De krevet at de kurdiske opprørslederne må henrettes.

Blant avisene som mandag ble stengt, var kommunistpartiets hovedorgan, en marxistisk avis og organet til sentrumspartiet Den nasjonale demokratiske front. En tyrkisk-språklig avis som skal ha fornærmet Khomeiny ved å latterliggjøre ham i en tegneserie, ble også stengt.

Khomeiny omtalte Kurdernes demokratiske parti som Satans parti og ba folk om å avsløre partiledernes gjemmesteder. Det er først og fremst den 29 år gamle leder Abdulrahaman Qassemlou som de iranske myndighetene er på jakt etter, samt kurdernes åndelige leder, Ezzeddin Hosseiny.

For tredje dag på rad meldte kringkastingen i teheran at sivile hadde meldt seg som frivillige til å slå ned opprøret i de kurdiske områdene. Khomeiny har sendt ut en militær mobiliseringsordre for å slå ned opprøret ved byen Sanandaj.

Øyenvidner som mandag ringte til Reuter fra Sanandaj, opplyste at alt var rolig i byen. Seks stridsvogner og cirka 100 soldater var stasjonert på flyplassen, mens styrker sto på fjelltopper rundt byen. Det var imidlertid ikke tegn til uro eller kamper, ble det sagt.

Ni personer er i løpet av det siste døgnet blitt henrettet i Iran, ble det opplyst i hovedstaden Teheran mandag. Med dette er 456 mennesker henrettet i landet siden revolusjonen i februar.

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/5019c5746e73227c841298e893027827?page=7&searchText=Qassemlou

خومەینی توندتری دەکا
ڕۆژنامەی لیللەهامر تیلسکووئر، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦

تاران (NTB- رۆیتێر- UPI): ڕێبەری ئۆلی لە ئێران دا، ئایەتوللا خومەینی دووبارە هێرشی کردە سەر ئۆپۆزیسیۆن لە وڵات دا. ئەو فەرمانی داخستنی ٢٢ ڕۆژنامەی دا و داوا لە ئەو ریکخراوە سیاسیانەی کە پشتگیریی ئیسلام ناکەن کرد کە چەکەکانیان رادەست بکەن.

لە جوابێک دا بۆ هەموو کوردەکان، خومەینی داوای لە خەڵک کرد کە بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبەرانی هاوکاریی هێزەکانی دەوڵەت بکەن.

خومەینی حیزبی دێموکراتی کوردستانی بە حیزبی شەیتان ناودێر کرد، و داوای لە خەڵک کرد کە جێگای خۆحەشاردانی ڕێبەرانی ئەو حیزبە ئاشکرا بکەن. بە کورتی کاربەدەستانی ئێران بە دوای ڕێبەرە ٢٩ ساڵەکە، عەبدولرەحمانی قاسملووەیە لە گەڵ ڕێبەری مەعنەویی کوردەکان، عزەدین حوسەینی.

شاهدانی کە بە چاوی خۆیان بینیویانە (شاهدان عینی) یەڕۆژی دووشەممە لە سنەوە پێوەندیان بە رۆیتێرەوە گرتەوە، ڕوونیان کردووتەوە کە هەموو شتێک لە نێو شار دا ئارامە. شەش زرێپۆش (تانک) لە گەڵ نیزیکەی ١٠٠ سەرباز لە فرۆکەخانە جێگیر کراون، لە کاتێک دا کە هێزەکان لە سەر شاخەکانی دەور و بەری شار راوەستاون. وترا کە هەنۆکە هیچ نیشانەیەک لە نائارامی و پێکدادان نیە.

Khomeini strammer til

Teheran (NTB–Reuter– UPI): Den religiøse lederen i Iran, ayatollah Khomeini, slo mandag på nytt til mot opposisjonen i landet. Han ga ordre om å stenge 22 aviser og ba politiske organisasjoner som ikke støtter islam, levere inn sine våpen.

I en oppfordring til alle kurdere ba Khomeini befolkningen om å samarbeide med regjeringsstyrkene for å få arrestert medlemmer av Kurdernes demokratiske parti (KDP) og partiets ledere.

Khomeini omtalte Kurdernes demokratiske parti som Satans parti og ba folk om å avsløre partiledernes gjemmesteder. Det er først og fremst den 29 år gamle lederen Abdulrahaman Qassemlou som de iranske myndighetene er på jakt etter og kurdernes åndelige leder, Ezzeddin Hosseini.

Øyenvitner som mandag ringte til Reuter fra Sanandaj, opplyste mandag at alt var rolig i byen. Seks stridsvogner og om lag 100 soldater var stasjonert på flyplassen, mens styrker sto på fjelltopper rundt byen. Det var imidlertid ikke tegn til uro eller kamper, ble det sagt.

ڕۆژنامەی لیللەهامر تیلسکووئێر، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦

https://www.nb.no/items/8178c35ce05ba87d5ac6e250ea1dfeed?page=5&searchText=Qassemlou

قاسـملوو: خۆبەڕێوەبەریـی [خودموختـاری] کـوردی لـە ئێرانێکـی دێموکراتیـک دا

ج. شەڕی پێشمەرگەکان لە دوو بەرە دا بە دژی دەوڵەتی ئێران

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ٢٥ی ئاگۆستی ١٩٧٩

ڕۆژنامـەوان پـاول ڤیلئـووم ڕۆژی پێنـج شـەممە لـە ڕۆژنامـەی دانمارکیـی ئینفۆرمێیشـن دا نووسـیوە کـە ئـەو لـە دەسـتپێکی مانگـی ئاگۆسـتی ئەمسـاڵ دا وتووێژێکـی لـە گـەڵ ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو لـە مەهابـاد هەبـووە. کـە قاسـملوو لـە میانـەی وتەکانـی دا وتوویەتـی:

- مەهابـاد شـارێکی ئـازادە. هیـچ کۆمیتەیەکـی ئیسـلامی یـان گاردی شـۆڕش [سـوپای پاسـداران] لێرە بوونـی نیـە. بـەڵام ئێمـە ئاگادارین کـە بەشـێک لـە کاربەدەسـتان لـە تـاران خوازیـاری پێکدادانـن لـە گـەڵ ئێمـە. ئەرتێـش خـۆی لـە باکـوور، ڕۆژهـەڵات و باشـوورەوە نیزیـک دەکاتـەوە. ئێمـە خوازیـاری هیـچ پێکدادانێـک نیـن. ئێمـە دەمانـەوێ بـە کەرەسـتەی دێموکراتیـک خەبـات بکەیـن بـۆ گەییشـتن بـە ئامانجەکانمـان: خوبەڕێوەبەریـی کـوردی لـە ئێرانێکـی دێموکراتیـک دا [خودموختـاری لـە ئێرانێکـی دێموکراتیـک دا]. ئەگـەر هێرشـمان بکرێتـە سـەر، بـە بـێ قەیـد و شـەرت دیفـاع لـە خۆمـان دەکەیـن. ئێمـە حازریـن بـۆ بـەکار هێنانـی چەکەکانمـان، بـەڵام هیـوادارم کـە پێویسـت نـەکا.

قاسـملوو دەڵـێ کـە پێـش ئـەوەی کـە بەرپرسـی ناوچەیـی سـاواکی مەهابـاد ئێعـدام بکـرێ، ئاشـکرای کردبـوو کـە لـە لایـەن ئایەتوڵـلای

تارانـەوە کـە دادگای شۆڕشـی بەڕێـوە بردبـوو، پێشـنیارێکی پـێ کرابـوو. پێشـنیارەکە ئـەوە بـوو کـە بەرپرسـی سـاواک ئـازاد دەکـرێ، ئەگـەر بیـەوێ دان پێدابنـێ کـە حزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە لایـەن سـاواکەوە نفـووزی تێکـراوە، و هـەم قاسـملوو و هـەم ڕێبـەرە ئۆلییەکـەی کـورد حوسـەینی سـیخوری سـاواک بـوون. سـیخوری سـاواک ڕەدی کردبـوو. قاسـملوو دان پێدانەکـەی لـە سـەر نەوارێکـی دەنـگ هەیـە.

KLASSEKAMPEN — lørd

QASSEMLOU: Kurdisk sjølstyre i et demokratisk Iran

Journalist Poul Villaume skriver i den danske avisa Information torsdag at han hadde et intervju med lederen for det kurdiske demokratiske partiet (KDP) Abdul Rahman Qassemlou i Mahabad i begynnelsen av august i år. Da sa Qassemlou blant annet:

— Mahabad er en fri by. Her er ingen islamske komiteer eller «revolusjonære gardere». Men vi vet at en del av makthaverne i Teheran ønsker en konfrontasjon med oss. Hæren nærmer seg fra nord, fra øst, fra sør. Vi ønsker ingen konfrontasjon. Vi vil kjempe med demokratiske midler for å nå vårt mål: kurdisk sjølstyre i et demokratisk Iran. Hvis vi blir angrepet vil vi ubetinget forsvare oss. Vi er rede til å bruke våre våpen, men vi håper det ikke blir nødvendig.

Qassemlou sier at like før den lokale SAVAK-sjefen i Mahabad ble henrettа avslørte han at han hadde fått et tilbud fra ayatollah'en fra Teheran som leda den lokale revolusjonære domstolen. Tilbudet var at SAVAK-sjefen skulle slippes fri dersom han var villig til å uttale at KDP var infiltrert av SAVAK, og at både Qassemlou og den religiøse kurdiske lederen Husseine var SAVAK-agenter. SAVAK-agenten nekta. Qassemlou har tilståelsen på lydbånd.

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٩
https://www.nb.no/items/e1620a0439b126aadaf1e65df4e9370b?page=17&searchText=Qassemlou

کوردەکان فشار دەخەنە سەر ڕێژیمی خومەینی

لە دوو بەرە لە باکووری ئێران دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەت شەڕ دەکەن

ڕۆژنامەی ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تاران (NTB- ڕۆیتێر): دوێنێ چەکدارانی سەرهلدەری کورد [پێشمەرگەکان] لە ئێران دا لە دوو بەرە دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەت شەڕیان کرد، و زۆر شت دەری دەخەن کە ڕێژیمی نوێی ئیسلامی کۆسپی گەورەی لە بەر دەم دایە بۆ لێدانی سەرهەڵدان بۆ پاشەوە.

دوێنێ لە نیزیکی ٣٥ کیلۆمێتریی باشووری شاری مەهابادەوە پێکدادانەکان زۆر توند بوون، جێگایەک کە ڕێبەرانی کورد بنکە سەرەکیەکانیان لێیە. بەڵام زۆر خوارتر، لە تەنشتی شاری سەقز، پێکدادانی بەهێز لە نێوان پێشمەرگەکان و بەشێک لە هێزەکانی دەوڵەت دا هەبوو. وتەبێژی حیزبی قەدەغە کراوی دێموکراتی کوردستانی ئێران دوێنێ وتی کە شاری سەقز واتایەکی زۆر ستراتێژیکی هەیە، لە بەر ئەوەی کە ئەم شارە نوقتەی پێکەوە گرێدانی هات و چووی نێوان باشوور و باکووری کوردستانە [لێرەدا مەبەست باشوور و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستانە].

مەحموود تالقانی، ڕێبەری میانەڕەوی ئولی، دوێنێ بەیاننامەیەکی پشتیوانی بۆ ئایەتوڵلا خومەینی داوەتە دەرێ، و وتی کە شەڕی پڕ لە قینی دەوڵەت بە دژی کوردەکان پێویست و دروستە.

- تالقانی وتی کە شۆڕشی ئێمە دەبێ ئیسلامی بێ، و هەموو

ئەوانـەی کـە ڕێگایەکـی دیکـە دەگرنـە بـەر، دەبـێ سـەرکووت بکرێـن. کـوردەکان دەبـێ تەنبـێ بکرێـن.

دوێنـێ ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، بـە هاوکارانـی ئاژانسـی هەواڵنێریـی ڕۆیتێـر وتـی کـە حیـزب ئامادەیـە بـۆ دان و سـتانی ئاشـتیانە لـە گـەڵ دەوڵـەت ئەگـەر چـوار خواسـت بـە جـێ بێنـن. ئـەو هەروەهـا داوای کـرد کـە دەوڵـەت هێـز و جبەخانـەی زۆرتـر نەنێـرێ بـۆ کوردسـتان، هەمـوو زیندانیانـی سیاسـی دەبـێ ئـازاد بکرێـن و زیاتـر هیـچ پێشـمەرگەیەکی کـورد ئێعـدام نەکـرێ.

قاسـملوو پێداگـرت کـە کـوردەکان حـازرن بـۆ درێژەپێدانـی خەبـات بۆ خۆبەڕێوەبـەری [خودموختـاری] ئەگـەر دەوڵەتـی تـاران ئـەو داخوازییانـە جـێ بـە جـێ نـەکا.

لـە حالـی حـازر دا شـاری مەهابـاد بـە تـەواوی لـە بـەر دەسـتی سـەرهەڵدانی کورددایـە، کـە بـە چەکـی ڕووسـی و چکسـلواکی پڕچـەک کـراون. هەروەهـا ڕێـگا و بانـی نێـوان مەهابـاد و سـەقز لـە لایـەن کوردەکانـەوە کونـترۆڵ دەکـرێ. هەواڵنێریـی دەوڵەتـی ئێـران ڕۆژی هەینـی هـەر سـی خۆلەیـەک جارێـک بەیاننامـەی بـەڵاو دەکـردەوە بـۆ خەڵکـی شـاری سـەقز کـە لـە گـەڵ سـەرهەڵدان هـاوکاری مەکـەن، کـە بـە دژە شـۆڕش پێناسـە دەکـران.

لــە وەشــانەکان دا دەستنیشــان کـرا کـە سـەربازانی دەوڵـەت بــۆ خۆپاراسـتن لـە وەرێکەوتنـی گۆمـی خوێن/حەمامـی خوێـن نایانهـەوێ شـەڕ بکـەن. ڕاگەیانـدرا کـە لـە سـەر یـەک ١٦ سـەرباز و دەرەجـەداری هێزەکانـی دەوڵـەت لـە پادگانـی سـەقز لە شـەڕەکان دا تا ئێسـتا کـوژراون.

سـەرهەڵدانی کـورد لـە لایـەن خۆیانـەوە هیچیـان نەدرکانـدووە کـە لـە شـەڕ دا چەنـد کـەس ژیانیـان لـە دەسـت داوە. بـە گوێـرەی سـەرچاوەکانی

چەکداری زۆر زەحمەتە کە مەزەندە بکرێ کە چەند کەس کوژروان لە بەر ئەوەی کە هیچ نەخۆش و بریندارێک لە مەیدانی شەڕەوە ئیمکانی هاتنی نەبووە.

Kurderne presser Khomeinis regime

Kjemper på to fronter mot regjeringsstyrker i Nord-Iran

Teheran (NTB-Reuter): De kurdiske opprørssoldatene i Iran kjempet i går på to fronter mot regjeringsstyrkene, og mye tyder på at landets nye islamske regime har store problemer med å slå opprørerne tilbake.

Kampene i går var særlig harde om lag 35 kilometer sør for byen Mahabad, der de kurdiske lederne har sitt hovedkvarter. Men også lenger sør i landet, ved byen Saqqez, var det kraftige sammenstøt mellom geriljaen og avdelinger fra regjeringshæren. Talsmenn for det forbudte kurdiske demokratiske parti (KDP) sa i går at Saqqez er av stor strategisk betydning, siden byen er et knutepunkt for ferdselen mellom det nordlige og sørlige Kurdistan.

Den moderate religiøse lederen Mahmoud Talleghani rykket i går ut med en støtteerklæring til ayatollah Khomeini, og sa at regjeringens uforsonlige kamp mot kurderne er nødvendig og riktig.

- Vår revolusjon skal være islamsk, og alle som forsøker å slå inn på en annen vei, må slås ned. Kurderne må straffes, sa Talleghani.

Lederen for KDP, Abdul Rahman Qassemlou, sa til nyhetsbyrået Reuters medarbeider i går at partiet er villig til å innlede fredsforhandlinger med regjeringen dersom den innfrir fire sentrale krav. Han krevde blant annet at regjeringen ikke skal sende flere soldater og våpen til Kurdistan, at alle politiske fanger skal løslates og at ingen flere kurdiske opprørssoldater skal henrettes.

Qassemlou understreket at kurderne er beredt til å fortsette sin væpnede kamp for selvstyre dersom regjeringen i Teheran ikke går med på kravene.

Byen Mahabad er for øyeblikket helt og fullt i hendene på de kurdiske opprørerne, som er væpnet med sovjetiske og tsjekkoslovakiske våpen. Også veien mellom Mahabad og Saqqez blir kontrollert av kurderne. Den statlige kringkastingen i Iran sendte fredag ut appeller med 30 minutters mellomrom til befolkningen i Saqqez om ikke å hjelpe opprørerne, som ble beskrevet som kontrarevolusjonære elementer.

I sendingene ble det understreket at regjeringssoldatene ikke ønsker å kjempe fordi de helst vil unngå et blodbad. Til sammen 16 soldater og offiserer i regjeringshærens garnison ved Saqqez er blitt drept under kampene hittil, ble det opplyst.

De kurdiske opprørerne på sin side har ikke sagt noe om hvor mange menneskeliv som er gått tapt under kampene. Ifølge militære kilder har det vært vanskelig å fastslå tapene fordi det ikke har vært mulig å komme syke og sårede til unnsetning på slagmarken.

Stadig mer norsk olje

Produksjonen av norsk olje og gass kom i årets sju første måneder opp i vel 21 millioner tonn. Dette er 4.4 millioner tonn mer enn i samme tidsrom i fjor.

Oljeproduksjonen på Ekofisk er fremdeles viktigste kilden på norsk sokkel. 1. august var det produsert nesten ti millioner tonn olje fra Ekofisk-området siden nyttår.

Gassen fra Ekofisk var 1. august kommet opp i vel 6.7 millioner tonn.

ڕۆژنامەی ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/1a25e3ef5eb263346e19d46ead10ac64?page=7&searchText=Qassemlou

کـوردەکان زۆر بـە تونـدی دژایەتیـی سـوپای ئیسـلامیی خومەینـی دەکـەن
خوازیاری ئەوەن کە ئێعدام/کوشتنی کوردەکان راوەستێندرێ

ڕۆژنامەی بەرگێنس تیدێندە، ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٨

تـاران (NTB- ڕۆیتێـر): دوێنـێ چەکدارانـی سـەرهلدەری کـورد [پێشـمەرگەکان] لـە ئێـران دا لـە دوو بـەرە دا بـە دژی هێزەکانـی دەوڵـەت شـەڕیان کـرد، و زۆر شـت دەری دەخـەن کـە ڕێژیمـی نوێـی ئیسـلامی کۆسـپی گـەورەی لـە بـەر دەم دایـە بـۆ لێدانـی سـەرهەڵدان بـۆ پاشـەوە.

دوێنـێ لـە نیزیکـی ٣٥ کیلۆمێتریـی باشـووری شـاری مەهابـادەوە پێکدادانـەکان زۆر تونـد بـوون، جێگایـەک کـە ڕێبەرانـی کـورد بنکـە سـەرەکیەکانیان لێیـە. بـەڵام زۆر خوارتـر، لـە تەنشـتی شـاری سـەقز، پێکدادانـی بەهێـز لـە نێـوان پێشـمەرگەکان و بەشـێک لـە هێزەکانـی دەوڵـەت دا هەبـوو. وتەبێـژی حیزبـی قەدەغـە کـراوی دێموکراتـی کوردسـتانی ئێـران دوێنـێ وتـی کە شـاری سـەقز واتایەکی زۆر سـتراتێژیکی هەیـە، لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەم شـارە نوقتـەی پێکـەوە گرێدانـی هـات و چـووی نێـوان باشـوور و باکـووری کوردسـتانە [لێـرەدا مەبەسـت باشـوور و باکـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتانە].

مەحمـوود تالقانـی، ڕێبـەری میانـەڕەوی ئولـی، دوێنـێ بەیاننامەیەکـی پشـتیوانی بـۆ ئایەتوولـلا خومەینـی داوەتـە دەرێ، و وتـی کـە شـەڕی پـڕ لـە قینـی دەوڵـەت بـە دژی کـوردەکان پێویسـت و دروسـتە.

- تالقانـی وتـی کـە شـۆڕشـی ئێمـە دەبـێ ئیسـلامی بـێ، و هەمـوو ئەوانـەی کـە ڕێگایەکـی دیکـە دەگرنـە بـەر، دەبـێ سـەرکووت بکرێـن.

کـوردەکان دەبـێ تەنبـێ بکرێـن.

دوێنـێ ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، بـە هاوکارانـی ئاژانسـی هەواڵنێریـی ڕۆیتێـر وتـی کـە حیـزب ئامادەیـە بـۆ دان و سـتانی ئاشـتیانە لـە گـەڵ دەوڵـەت ئەگـەر چـوار خواسـت بـە جـێ بێنـن. ئـەو هەروەهـا داوای کـرد کـە دەوڵـەت هێـز و جبەخانـەی زۆرتـر نەنێـرێ بـۆ کوردسـتان، هەمـوو زیندانیانـی سیاسـی دەبـێ ئـازاد بکرێـن و زیاتـر هیـچ پێشـمەرگەیەکی کـورد ئێعـدام نەکـرێ.

قاسـملوو پێداگـرت کـە کـوردەکان حـازرن بـۆ درێژەپێدانـی خەبـات بۆ خۆبەڕێوەبـەری [خودموختـاری] ئەگـەر دەوڵەتـی تـاران ئـەو داخوازییانـە جـێ بـە جـێ نـەکا.

لـە حالـی حـازر دا شـاری مەهابـاد بـە تـەواوی لـە بـەر دەسـتی سـەرهەڵدانی کـوردا دایـە، کـە بـە چەکـی رووسـی و چکسـلواکی پڕچـەک کـراون. هەروەهـا ڕێـگا و بانـی نێـوان مەهابـاد و سـەقز لـە لایـەن کوردەکانـەوە کونـترۆڵ دەکـرێ. هەواڵنێریـی دەوڵەتـی ئێـران ڕۆژی هەینی هـەر سـی خۆلەیـەک جارێـک بەیاننامـەی بـەڵاو دەکـردەوە بـۆ خەڵکـی شـاری سـەقز کـە لـە گـەڵ سـەرهەڵدان هـاوکاری مەکـەن، کـە بـە دژە شـۆڕش پێناسـە دەکـران.

لـە وەشـانەکان دا دەستنیشـان کـرا کـە سـەربازانی دەوڵـەت بـۆ خۆپاراسـتن لـە وەرێکەوتنـی گۆمـی خوێن/حەمامـی خوێـن نایانهـەوێ شـەڕ بکـەن.

Kurderne yter hard motstand mot Khomeinis islamske hær

Krav om at henrettelsene av kurdere stoppes

TEHERAN(NTB-REUTER): De kurdiske opprørssoldatene i Iran kjempet fredag på to fronter mot regjeringsstyrkene, og mye tyder på at landets nye islamske regime har store problemer med å slå opprørerne tilbake.

Kampene fredag var særlig harde om lag 35 kilometer sør for byen Mahabad, der de kurdiske lederne har sitt hovedkvarter. Men også lenger sør i landet, ved byen Saqqez, var det kraftige sammenstøt mellom geriljaen og avdelinger fra regjeringshæren. Talsmenn for det forbudte kurdiske demokratiske parti (KDP) sa fredag at Saqqez er av stor strategisk betydning, siden byen er et knutepunkt for ferdselen mellom nordlige og sørlige Kurdistan.

Den moderate religiøse lederen Mahmoud Talleghani rykket fredag ut med en støtteerklæring til ayatollah Khomeini, og sa at regjeringens uforsonlige kamp mot kurderne er nødvendig og riktig.

— Vår revolusjon skal være islamsk, og alle som forsøker å slå inn på en annen vei, må slås ned. Kurderne må straffes, sa Talleghani.

Lederen for KDP, Abdul Rahman Qassemlou, sa til nyhetsbyrået Reuters medarbeider fredag at partiet er villig til å innlede fredsforhandlinger med regjeringen dersom den innfrir fire sentrale krav. Han krevde blant annet at regjeringen ikke skal sende flere soldater og våpen til Kurdistan, at alle politiske fanger skal løslates og at ingen flere kurdiske opprørssoldater skal henrettes.

Qassemlou understreket at kurderne er beredt til å fortsette sin væpnede kamp for selvstyre dersom regjeringen i Teheran ikke går med på kravene.

Byen Mahabad er for øyeblikket helt og fullt i hendene på de kurdiske opprørerne, som er væpnet med sovjetiske og tsjekkoslovakiske våpen. Også veien mellom Mahabad og Saqqez blir kontrollert av kurderne. Den statlige kringkastingen i Iran sendte fredag ut appeller med 30 minutters mellomrom til befolkningen i Saqqez om ikke å hjelpe opprørerne, som ble beskrevet som kontrarevolusjonære elementer.

I sendingene ble det understreket at regjeringssoldatene ikke ønsker å kjempe fordi de helst vil unngå et blodbad.

ڕۆژنامەی بەرگێنس تیدێندە، ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٨
https://www.nb.no/items/61e2108aca6eaff694e9c0f9c2ab4e5f?page=17&searchText=Qassemlou

سەرهەڵدەرانی کورد لە دوو بەرەدا شەڕ دەکەن

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تاران (NTB- ڕۆیتێر): دوێنێ چەکدارەکانی سەرهلدەری کورد [پێشمەرگەکان] لە ئێران دا لە دوو بەرە دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەت شەڕیان کرد، و زۆر شت دەری دەخەن کە ڕێژیمی نوێی ئیسلامی کۆسپی گەورەی لە بەر دەم دایە بۆ لێدانی سەرهەڵدان بۆ پاشەوە.

دوێنێ لە نیزیکی ٣٥ کیلۆمێتریی باشووری شاری مەهابادەوە پێکدادانەکان زۆر توند بوون، جێگایەک کە ڕێبەرانی کورد بنکە سەرەکیەکانیان لێیە. بەڵام زۆر خوارتر، لە تەنشتی شاری سەقز، پێکدادانی بەهێز لە نێوان پێشمەرگەکان و بەشێک لە هێزەکانی دەوڵەت دا هەبوو. وتەبێژی حیزبی قەدەغە کراوی دێموکراتی کوردستانی ئێران دوێنێ وتی کە شاری سەقز واتایەکی زۆر ستراتێژیکی هەیە، لە بەر ئەوەی کە ئەم شارە نوقتەی پێکەوە گرێدانی هات و چووی نێوان باشوور و باکووری کوردستانە [لێرەدا مەبەست باشوور و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستانە].

مەحموود تالقانی، ڕێبەری میانەڕەوی ئولی، دوێنێ بەیاننامەیەکی پشتیوانی بۆ ئایەتوڵلا خومەینی داوەتە دەرێ، و وتی کە شەڕی پڕ لە قینی دەوڵەت بە دژی کوردەکان پێویست و دروستە.

- تالقانی وتی کە شۆڕشی ئێمە دەبێ ئیسلامی بێ، و هەموو ئەوانەی کە ڕێگایەکی دیکە دەگرنە بەر، دەبێ سەرکوت بکرێن. کوردەکان دەبێ تەنبێ بکرێن.

دوێنێ ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، عەبدولڕەحمان

قاسـملوو، بـە هاوکارانـی ئاژانسـی هەواڵنێریـی ڕۆیتێـر وتـی کـە حیـزب ئامادەیـە بـۆ دان و سـتانی ئاشـتیانە لـە گـەڵ دەوڵـەت ئەگـەر چـوار خواسـت بـە جـێ بێنـن. ئـەو هەروەهـا داوای کـرد کـە دەوڵـەت هێـز و جبەخانـەی زۆرتـر نەنێـرێ بـۆ کوردسـتان، هەمـوو زیندانیانـی سیاسـی دەبـێ ئـازاد بکرێـن و زیاتـر هیـچ پێشـمەرگەیەکی کـورد ئێعـدام نەکـرێ.

قاسـملوو پێداگـرت کـە کـوردەکان حـازرن بـۆ درێژەپێدانـی خەبـات بۆ خۆبەڕێوەبـەری [خودموختـاری] ئەگـەر دەوڵەتـی تـاران ئـەو داخوازییانـە جـێ بـە جـێ نـەکا.

Kurderne yter hard motstand mot Khomeinis islamske hær

Krav om at henrettelsene av kurdere stoppes

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨
https://www.nb.no/items/076b8b76c0c9ed499d95abbd540dca0f?page=7&searchText=Qassemlou

چ. نموونەیەک لە هەوڵ و تێکۆشانی نەسرین قاسملوو بۆ وەرگرتنی یارمەتی بۆ گەلی کورد و خەباتی دیپلۆماتیک بە دژی ئێران

کوردەکان لە نورویژ بۆ داوای خواردن و دەرمان
«هەزاران کەس لە دوای هێرشی فرۆکەکانی ئێرانی کوژراون»
ڕۆژنامەی داگ بلادە، ریکەوتی ١٣.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧

لە لایەن ئارنە فۆس

- ئێمە بۆ داواکردنی یارمەتی بۆ خەڵکی کورد لە نورویژین. ئێمە پێویستیمان بە خواردن، دەرمان و سووتەمەنی هەیە. لە مەودای ئەو چەند مانگەی دوایی دا هێزی چەکداریی ئێران زۆر شاری کوردستانی بۆمبەباران، گولەباران و وێران کردووە. هەزاران کەس کوژراون، و ئەمرۆ بە هۆی شەڕەوە لە سەر یەک ١٢٠ هەزار کورد بە بێ ماڵ و سەرپەنان. هەل و مەرج زۆر مەترسیدارە/جدی یە.

ئەوە هێلێن قاسملوو بە داگ بلادە دەڵێ. وتووێژەکە هاوکاتە لە گەڵ پرێس کۆنفرانسی وەزیری دەرەوەی ئێران، سادق قوتبزادە، بۆ ڕاگەیاندنی جیهانی. هێلێن قاسملوو کە نوێنەرایەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە پاریس دەکا، بە هاتنی خۆی بۆ ئوسلۆ دەیەوێ نیشان بدات کە نە تەنیا درامای بارمتەگرتن لە ئێران دا، بەلکوو هەروەها ئەو شێوازەی کە ڕێژیم لە گەڵ کەمینەکانی خۆی دا هەڵسووکەوت دەکات، شایەنی سەرنجی جیهانە. بە وتەی ئەو ئێستا شەڕی تەواو لە نێوان کوردەکان و ئێران دا لە ئارادا یە.

- لـە ئاخـری مانگـی ئاوریـل دا کاتێـک کـە ئەرتێشـی ئێـران لـە گـەڵ سـەربازانی موسـڵمانی خومەینـی هێرشـیان کـردە سـەر چـوار شـاری کـوردی، سـنە، سـەقز، بانـە و مەریـوان جارێکـی دیکـە شـەڕ سـەر لـە نـوێ دەسـتی پێکـرد. بەشـی گـەورەی ئـەو شـارانە وێـران کـراون. تەنیـا لـە سـنە لـە سـەرووی هـەزار کەسـی سـڤیل کـوژراون. ئێمـە هێشـتا هەژمـاری کوژراوانـی شـارەکانی دیکەمـان نازانیـن. هێـرش بـە تۆپەکانـی نـووژەن، هێلیکوپتێـر و فانتۆمـی نێچیروانـی بـووە.

- کوردسـتان ئێسـتا ئیزوولـە کـراوە و پێویسـتیمان بـە دەرمـان و خـواردن هەیـە، بـۆ نموونـە شـیری منـداڵان و برنـج. کوردسـتان زۆرتـر لـە بـواری شـتۆمەکی خواردەمەنیـەوە پشـتی بـە خـۆی بەسـتووە، بـەڵام بـە هـۆی نەبوونـی سـووتەمەنی، ئێمـە تووشـی زەحمەتـی زۆر دەبیـن بـۆ بـە کار هێنانـی کەرەسـتەی وەرزێـری و کۆکردنـەوەی بەرهەمـە کشـت و کاڵییـەکان. بـەو مانایـە کـە ئێمـە بـۆ سـاڵی داهاتـوو تـا ڕادەیەکـی جـددی تووشـی کێماسـیی خواردەمەنـی دەبیـن، ئەگـەر لـە دەرەوەرا یارمەتـی وەرنەگریـن. هێلێـن قاسـملوو دەڵـێ ئێمـە ڕۆیشـتووین بـۆ هولەنـد،

ئاڵمانی ڕۆژئاوا و فەرانسە و داوای یارمەتیی بە پەلەمان کردووە.

دوای ئەو شەڕ و خوسوومەتانەی نێوان کوردەکان، کە داوای خۆبەڕێوەبەریی هەرێمی [خودموختاری] و بە کار هێنانی زمان و کولتووری خۆیان دەکەن، و ڕێژیمی نوێ لە ئێران دا، چەند مانگ لە مەوبەر ڕێکەوتنێک بۆ ڕاوەستاندنی شەڕ لە نێوانیان دا دروست بوو. کاربەدەستانی ئێران کۆمیتەیەکیان پێک هێنا کە دان وستان لە گەڵ کوردەکان دا بکا، بەڵام ئەو یەکە بە هیچ ڕێکەوتنێک نەگەییشت.

- ئەندامانی کۆمیتەی دان وستانی ئێرانی تەنیا یەک جار چاوپێکەوتنیان لە گەڵ نوێنەرانی حیزبی ئێمە دا کرد. چاوپێکەوتنەکە تەنیا یەک کاتژمێری خایاند. ئێمە چەندین دەعوەتنامەمان نارد و هەیئەتی دان و ستانمان نارد بۆ تاران و قوم. بەڵام دان و ستانی دیکە پێک نەهاتن. ئێمە داخوازمان کرد کە سەربازانی ئینقلابی خومەینی [سوپای پاسداران] لە کوردستان بکشێنەوە لە کاتێک دا کە دان و ستان لە ئارادا بوو. ئەوەش نەکرا.

- [هێلێن] قاسملوو دەڵێ ئێمە دیسان داوای دان و ستان دەکەین و هەموو کاتێک خوازیاری ئەوەین. هیوامان ئەوە بوو کە شەڕی نوێ روو نەدات. بەڵام پرسگرێکی سەرەکیی ئێمە ئەوەیە کە ئێمە نازانین لە گەڵ کێ دان و ستان بکەین. کە ئەوە سەرۆک کۆمار بەنی سەدر ە، دەوڵەتە، شۆرای شۆڕشە و یان خومەینی.

- یەکەم ئەوەی کە زۆر کەم وا دیارە کە کاربەدەستانی ئێران بیانەوێ دان و ستان لە گەڵ کوردەکان دا دەست پێبکەنەوە. چەند ڕۆژ لەمەوبەر خومەینی فەرماندەی هێزە چەکدارەکانی تەشویق کرد بە هۆی هەوڵەکانی لە شەڕی دژی کورد دا کە خومەینی بە «کافر» پێناسەیان دەکا.

نوێنـەری چەکدارەکانـی موسـڵمان پێداگریـی کـردەوە کـە ئـەوان درێژە بـە شـەڕ دەدەن بـە دژی ئـەو کـوردە «قرێژانـە» و حەتـا سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر لـە وتووێژێکـی تەلەفزیۆنـی دا وتـی کـە ئەگـەر سـوپای ئێـران بیـەوێ، دەتوانـێ بنکەیەکـی سـەربازی لـە بانـە دا کـە کـوردەکان دەسـتیان بـە سـەر دا گرتبـوو، لـە عـەرزی چەنـد ڕۆژ دا دیسـان بگرنـەوە.

- لـە مانگـی مارسـی ئەمسـاڵ دا بەنـی سـەدر وتـی کـە دەتوانـێ ویسـتی ئێمـە بـۆ خۆبەڕێوەبەریـی هەرێمـی [خودموختـاری] قەبـووڵ بـکا ئەگـەر پێشـمەرگەکان چەکەکانیـان دابنێـن. ئـەو دەیزانـی کـە ئێمـە ئـەوە قەبـووڵ ناکەیـن. شـتێک کـە ماناکـەی دەبێتـە ئـەوە کـە کـوردەکان کـورت و راسـت [کـورت و کورمانجـی] کۆمەڵکـوژ بکرێـن. ئێسـتا پێشـمەرگەکان لـە هـەر کاتێـک باشـتر ڕێکخراونەتـەوە. ئێسـتا ئێمـە ٧ هـەزار مەسـئوولی چەکـداری [پێشـمەرگە] و نیزیکـەی ٦٠ هـەزار چەکـداری کـورد کـە بەسـتراونەتەوە بـە حیزبـەوە [هێـزی بەرگریـی ملـی]، هەمانـە. ئەرتێـش و سـوپای پاسـداران زیاتـر لـە ٥ هـەزار کەسـیان لـەو شـەڕەی دوایـی دا لـە گـەڵ کـوردەکان لـە دەسـت داوە. ئێمـە ناتوانیـن لـە شـەڕ دا شکەسـت بخۆیـن. ئێمـە بـە ڕادەی پێویسـت چەکـمان هەیە و چیـاکان کـە بنکەکانی ئێمـەی لێیـە، بـە باشـی دەناسـین.

Kurdere i Norge for å be om mat og medisiner

«Tusenvis drept etter iranske flyangrep»

ڕۆژنامەی داگ بلادە، ڕیکەوتی ١٣.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/05141ef1424832d78ba10ea0b604558b?page=5&searchText=Ghassemlou

ح. شەڕی شاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی لە کوردستان دا - کوشتنی ١٠ هەزار کورد

١٠ هەزار کوژراون

ڕۆژنامەی ڤەردنس گانگ (VG)، ڕێکەوتی ١١.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦

پاریس- دوێنێ ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبەبارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون. (ناوەندی هەواڵنێریی نوروێژی NTB – ڕۆیتێر).

Kurdisk leder:
10 000 drept i Nord-Iran
(John Harbo) «I løpet av mindre enn to år er 10 000 personer drept i de kurdiske områder av Iran. 80 prosent av disse var kvinner, barn og eldre. De iranske styrkene kan ikke angripe våre soldater oppe i fjellene, derfor angriper de landsbyene.»

https://www.nb.no/items/ab689c10c42c82ce77ae6bc07239bdf4?page=5&searchText=Ghassemlou
ڕۆژنامەی داگ بلادە، ڕێکەوتی ١٢.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧

شەڕی «شاراوە»

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦

پاریس- ڕۆژی سێشەممە ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبەبارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون.

- قاسملوو وتی کە هەموو دونیا شارەزای شەڕی نێوان ئێران و عێراق هەیە، بەڵام کەس لە بارەی ئەوە کە چی لە کوردستان ڕوودەدات، نازانی؛ لە بەر ئەوەی کە کاربەدەستانی تاران ئەو شەڕە نێهێنییەی دژی کورد، لە جیهان دەشارنەوە.

- قاسملوو خستیە ڕوو کە ئێران شەڕی سڕینەوەی کورد (کورد قران) بەڕێوە دەبات و هەوڵی سڕینەوەی شارەکان لە سەر خەریتە دەدات.

بە گوێرەی ڕێبەری سەرهەڵدان، کوردەکان ١٠٠ هەزار کیلۆمێتری چوارگۆشە کە بەشێک لە سنووری یەکیەتیی سۆڤیەت و عێراق لە خۆی دەگرێتەوە، کونترۆڵ دەکەن.

- قاسملوو وتی کە هەلوێستی ئێمە بە نیسبەت عێراقەوە ئەوەیە کە ئێمە ناخوازین لە دژیان شەڕ بکەین و هەروەها ناخوازین کە هاوکاریشمان هەبێ. ئێمە بە ئاشکرا گۆتوومانە کە ئەگەر ئەوان

بیانــەوێ ســنوور ببەزێنــن، بــە چــەک بەرەوروویــان دەبینــەوە.

ئــەو رێبــەرەی کــورد خســتە روو کــە داوای مافــی ســەربەخۆیی لــە لایــەن کوردەکانــەوە، بــە شــکلی نێونەتەوەیــی دانپێدانــدراوە.

«Hemmelig» krig

PARIS: — I alt 10 000 kurdere har mistet livet siden iranske myndigheter innledet sin hemmelige krig mot oss for to år siden, sa en leder for kurdiske opprørere under en pressekonferanse i Paris tirsdag.

Generalsekretæren i Det iranske kurdiske demokratiske parti (DPIK), Abdul Rahman Ghassemlou sa at byen Mahabad har vært under artilleri- og luftbombardementet i 20 dager og at flere hundre innbyggere er drept.

— Hele verden kjenner til krigen mellom Iran og Irak, men ingen vet hva som skjer i Kurdistan fordi myndighetene i Teheran skjuler den hemmelige krigen mot kurderne for verden, sa Ghassemlou.

— Iran driver ren utryddelseskrig og utraderer hele byer fra kartet, fremholdt han.

Ifølge opprørslederen kontrollerer kurderne 100 000 kvadratkilometer som omfatter deler av grensen mot Sovjetunionen og Irak.

— Vår holdning til irakerne er at vi ikke ønsker å bekjempe dem, men vi ønsker heller ikke noe samarbeide. Vi har sagt klart fra at vi møter dem med våpen hvis de forsøker å krysse grensen, sa Ghassemlou.

Den kurdiske lederen fremholdt at kurdernes krav om selvstendighet er internasjonalt anerkjent.

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦

https://www.nb.no/items/37c9dfc13e2f2a5691572c912327eb4e?page=5&searchText=Ghassemlou

کوردەکان دەسڕنەوە

ڕۆژنامەی نوورلاندس فرامتید، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

پاریس (NTB- ڕۆیتێر): - ڕۆژی سێشەممە ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبەبارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون.

- قاسملوو وتی کە هەموو دونیا شارەزای شەڕی نێوان ئێران و عێراق هەیە، بەڵام کەس لە بارەی ئەوە کە چی لە کوردستان ڕوودەدات، نازانی؛ لە بەر ئەوەی کە کاربەدەستانی تاران ئەو شەڕە نێهینیەیەی دژی کورد، لە جیهان دەشارنەوە.

قاسملوو خستە روو کە ئێران شەڕی سڕینەوەی کورد (کورد قران) بەڕێوە دەبات و هەوڵی سڕینەوەی شارەکان لە سەر خەریتە دەدات.

Kurdere utryddes

Paris (NTB—Reuter): — I alt 10 000 kurdere har mistet livet siden iranske myndigheter innledet sin hemmelige krig mot oss for to år siden, sa en leder for kurdiske opprørere under en pressekonferanse i Paris tirsdag.

Generalsekretæren i Det iranske kurdiske demokratiske parti (DPIK), Abdul Rahman Ghassemlou sa at byen Mahabad har vært under artilleri- og luftbombardementet i 20 dager og at flere hundre innbyggere er drept.

— Hele verden kjenner til krigen mellom Iran og Irak, men ingen vet hva som skjer i Kurdistan fordi myndighetene i Teheran skjuler den hemmelige krigen mot kurderne for verden, sa Ghassemlou.

— Iran driver ren utryddelseskrig og utraderer hele byer fra kartet, fremholdt han.

ڕۆژنامەی نوورلانس فرامتید، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩
https://www.nb.no/items/20f6fdf40a22437374d8f6eb86abbea7?page=7&searchText=Ghassemlou

ڕیبەری کورد:
١٠ هەزار کوژراو لە باکووری ئێران دا

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

(جان هاربۆ) « لە ماوەی کەمتر لە دوو ساڵ دا ١٠ هەزار کەس لە ناوچە کوردییەکانی ئێران دا کوژراون. ٨٠ لە سەدی ئەوان ژن، منداڵ و بە ساڵداچووەکان بوون. هێزەکانی ئێران ناتوانن لە سەر شاخەکان هێرشی پێشمەرگەکانی ئێمە بکەن، بۆیە هێرشی گوندەکان دەکەن.»

بەو شێوەیە دوێنێ سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئێران دا، عەبدولرەحمان قاسملوو، لە کاتی چاوپێکەوتن لە گەڵ مێدیاکان لە ئوسلۆ دا وەسفی چارەنووسی کوردەکان لە ژێر دەسەڵاتی خۆمەینی دا کردەوە. قاسملوو دوو مانگ لە گەشتی ئورووپا دا بووە بۆ ئەوەی کە تێڕوانینی کوردەکان لە سەر ئەو شتانەی کە لە ئێران دا روو دەدەن، بخاتە روو.

لە کاتی نێشتەجێبوونی لە ئوسلۆ دا، ڕۆژانی چوارشەممە و پێنج شەممە جڤینێکی هەبوو لە گەڵ نوێنەرانی وەزارەتی دەرەوە، لەو نێوەدا حیزبی کرێکاران، ڕاست و چەپی سۆسیالیست.

ئەو هیواخوازی پشتیوانیی سیاسییە لە لایەن نوروێژەوە و ئەوەی کە لە نەتەوەیەکگرتووەکان و یوونێسکۆ دا باسی مەسەلەی کورد بکات.

ئەو هۆکاری گەشبینیەکەی بۆ ئەوە دەگەڕێنێتەوە کە نوروێژ نە چەک بە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی نێوەراست دەفرۆشێ و نە نەوتیان لێ

دەکـرێ.

لـە ژێـر وتووێژەکانـی لـە فەرانسـە دا پێیـان وتـووە کـە ئەگـەر چـی لـوێ حـەز هەیـە بـۆ پرسـی کـورد، بـەڵام بـە هـۆی گرێـدراوە ئابووریەکانی فەرانسـە بـە وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتـی نێوەراسـتەوە نابـێ کـە ئـەو چاوەڕوانـی پشـتگیریەکی چالاکانـە بـێ.

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان ئەمـرۆ لە ئێـران دا قەدەغەیـە. ئامانجی حیزبەکـە خۆبەڕێوەبەریـە [خودموختـاری یـە] بـۆ خەڵکـی کـورد کـە بـە وتـەی قاسـملوو ٦ میلیـۆن لـە ٣٧ میلیـۆن لـە دانیشـتوانن. ئـەوان لـە چـوار پارێـزگا لـە باکـوور دا دەژیـن کـە حیـزب لـەو بڕوایەدایـە کـە دەبـێ لـە یـەک پارێـزگا دا بخرێنـە سـەر یـەک. دوای خەڵـک دەوڵەتێکـی هەرێمـی هەڵبژێـرێ کـە بریـار لـە سـەر پرسـە هەرێمیـەکان بـدات.

داڕشـتنی بەرنامەکانـی درێژخایەنـی ئابـۆری، پاراسـتن (ئەرتێـش) و سیاسـەتی دەرەوە لـە لایـەن دەوڵەتـی ناوەنـدی لـە تـاران بپارێـزرێ.

- قاسـملوو دەستنیشـانی دەکا کـە ئێمـە خوازیـاری سـەربەخۆیی نیـن، بـەڵام خۆبەڕێوەبـەری [خودموختـاری] لـە چوارچێـوەی وڵاتـی ئێـران دا.

ئـەو ئامـاژە دەکات کـە هەلوێسـتی حیـزب بـە گوێـرەی هـەل و مەرجـی ئابـۆری و سیاسـیی ڕۆژ بریـار لـە سـەر دەدرێ و ئـەوەی ئێسـتا و لـەو سـات و کاتـە دا مومکینـە. ئـەوەی کـە نەسـلی داهاتـوو چـی دەوێ، مەسـەلەیەکی دیکەیـە.

بێجگـە لـە ئێـران، بەشـێکی زۆر لـە کـوردەکان لـە تورکیـا، عێـراق و سـووریا دا هـەن. هەژمـاری گشـتیی کـوردەکان دەتوانـێ ئەمـرۆ لـە نێـوان ١٢ بـۆ ١٥ میلیـۆن مەزەنـدە بکـرێ.

Kurdisk leder:

10 000 drept i Nord-Iran

(John Harbo) «I løpet av mindre enn to år er 10 000 personer drept i de kurdiske områder av Iran. 80 prosent av disse var kvinner, barn og eldre. De iranske styrkene kan ikke angripe våre soldater oppe i fjellene, derfor angriper de landsbyene.»

Slik beskrev generalsekretæren i Kurdistans demokratiske parti i Iran, Abdul Rahman Ghassemlou, kurdernes skjebne under Khomeinys styre da han møtte pressen i Oslo igår. Ghassemlou har vært på en to måneders rundreise i Europa for å legge frem kurdernes syn på utviklingen i Iran.

Under oppholdet i Oslo onsdag og torsdag hadde ham møter med representanter for Utenriksdepartementet og for bl.a. Arbeiderpartiet, Høyre og SV.

Fra norsk side håper han på politisk støtte og at Norge vil være villig til å tale kurdernes sak i organisasjoner som FN og UNESCO. Sin optimisme i så måte begrunner han med at Norge hverken selger våpen til landene i Midt-Østen eller kjøper olje derfra.

Under sine samtaler i Frankrike ble han fortalt at selv om man der hadde sympati for kurdernes sak måtte han ikke ha forhåpninger om aktiv støtte på grunn av Frankrikes økonomiske forbindelser med landene i Midt-Østen.

Kurdistans demokratiske parti er idag forbudt i Iran. Partiets mål er selvstyre for den kurdiske del av befolkningen som ifølge Ghassemlou utgjør seks millioner av landets 37 millioner innbyggere. De bor i fire provinser i nord som partiet mener bør samles i en provins. Videre går det inn for at befolkningen skal utpeke en regional regjering som skal avgjøre lokale spørsmål. Langsiktig økonomisk planlegning, forsvarsspørsmål og utenrikspolitikk skal ivaretas av sentralregjeringen i Teheran.

— Vi ønsker ikke uavhengighet, men selvstyre innen den iranske stat, understreker Ghassemlou. Han påpeker imidlertid at partiets holdning er bestemt av dagens økonomiske og politiske forhold og det som er mulig på det nåværende tidspunkt. Hva den neste generasjon vil gå inn for er et annet spørsmål.

I tillegg til Iran er det betydelige kurdiske befolkningsgrupper i Tyrkia, Irak og Syria. Det totale antall kurdere kan idag anslås til mellom 12 og 15 millioner.

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

https://www.nb.no/items/c3bca46bf6faa37cf5b9968076b0b6e2?page=7&searchText=Ghassemlou

لە لایەن ئوولە والبەرگ، ئن تێ بێ (NTB) (بیرۆیی هەواڵدەریی نورویژ)

شەڕی شارەوەی کوردەکان لە ئێران دا

-دوکتۆر عەبدولرەحمانی قاسملوو،سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان و ڕێبەری شەش میلیۆن کورد لە ئێران دا، دەڵێ کە ئێران دەبێ تەنیا وڵاتێک بێ لە جیهان دا کە سەرۆک کۆمار لە ئوپۆزیسیۆن دا یە.

لە دوو ساڵی رابردوو دا کوردەکان جار نا جارێ شەڕیان هەبووە لە گەڵ دەوڵەت و جار جارێش دان و ستانیان هەبووە لە گەڵ نوێنەرانی ڕێژیمی ئیسلامی، بە بێ ئەوە کە ئاکامێک وەدەست بێنن.

- قاسملوو دەڵێ کە لە لایەن سەرۆک کۆمار بەنی سەدرەوە تێگەییشتن هەیە بە نیسبەت ویستی کوردەکان، بەڵام لە لایەن ڕێژیمی ئیسلامیی سەدەکانی نێوەراستەوە بە جددی ڕەد کراوەتەوە.

ڕۆژی پێنج شەممە لە میانەی سەردانەکەی بۆ وڵاتانی ئورووپای ڕۆژئاوا، سەرەدانی ئوسلۆی کرد و لوێ داوای پشتیوانی لە مەسەلەی کورد کردەوە.

- قاسملوو دەڵێ کە نورویژ یەکێکە لە ئەو چەند وڵاتانەی کە عەلاقەیان نیشان داوە بۆ ویستی کوردەکان لە ریکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و ڕێکخراوەکانی دیکەی نێونەتەوەیی دا. بەڵام وڵاتانی دیکە زۆر بەستراون بە نەوتەوە.

شەڕی شاراوە

قاسملوو دەلێ کە ئەو ناکۆکیە خوێناویەی کە لە کوردستان دا هەیە کەوتووە بن سێبەری شەڕی نێوان ئێران و عێراق و وەک شەڕی شاراوە دیاری کراوە، لە بەر ئەوەی کە هەر چوار پارێزگا کوردییەکان بە رووی راگەیەنە بیانیەکان دا داخراون. نیزیکەی هەموو هەواڵەکان لە سەر ناکۆکیەکە لە ڕێگای رادیۆ، تەلەویزیۆن و ڕۆژنامەکان لە تاران راست (ئوتوو) دەکرێنەوە، و هەموو ئەو تەبلیغاتە لە لایەن حیزبی کۆماری ئیسلامی یەوە کۆنترۆڵ دەکرێ و حەتا ئیجازە بە سەرۆک کۆمار بەنی سەدر نادرێ کە بیر و بۆچوونی خۆی بلێتەوە.

- قاسملوو دەلێ کە رادیۆ هەموو جارێ دەڵێ کە ئەوەندە و ئەوەندە شەڕڤانی کورد (پێشمەرگە) کوژراون و ئەوە هێزەکانی دەوڵەت لە پێشڕەوی دایە. ئەگەر ئێمە ئەو هەژمارانە لە سەر یەک دابنێین و کۆ بکەینەوە، تا ئێستا کورد هەموو خەلاس دەبوون (دەکوژران) و دەوڵەت تا ئەلجەزایری دەگرتەوە.

کوردەکان بە شێوەیەکی ئاکتیڤ لە شەڕی دژی شاە دا بەشدار بوون و بە هیوا بوون کە خۆبەڕێوەبەریی [خودموختاری] نێوخۆیی بەرفروان بکرێ و پەرەی پێ بدرێ لە دوای گۆڕینی دەسەڵات لە ئێران دا لە فورییەی ١٩٧٩ دا. بەڵام قاسملوو و نوێنەرانی کەمینەکان لە وڵات دا دەلێن کە بەس دیکتاتۆریەکی تازەیان وەرگرتووە.

خوازیاری خۆبەڕێوەبەریی [خودموختاری] نێوخۆیین

خەڵکی کورد خوازیاری جیابوونەوە لە ئێران نین، بەڵام حەز دەکەن کە ئەو چوار پارێزگایەی کوردەکان بکرێنە کوردستانی خودموختار.هەروەها خوازیاری بەکار هێنانی زمانی خۆیانن، کولتووری

خۆیان بپارێزن، و پارێزگاکانیان یەک بخرێن و دامەزراوەیەکی خۆیانیان هەبێ بۆ بەڕێوەبردنی ناوچەکە.

دەوڵەتی ناوەندی دەسەڵاتی دەبێ بە سەر سیاسەتی دەرەوە، ئەرتێش، گومروک، سیاسەتی دراڤی و بەرنامەکانی درێژخایەن بە سەرمایەگوزاریی زۆرەوە.

- قاسملوو کە ڕێژیمی خومەینی لە گەڵ دەسەڵاتدارانی سەدەکانی نێوەراستی ئورووپا موقایسە دەکا، دەڵێ ئێمە توانیمان دیالۆگ لە گەڵ سەرۆک کۆمار بەنی سەدر دەستپیبکەینەوە. بەڵام هەموو هەنگاوەکان لە لایەن مەلاکانەوە ڕاوەستێندران.

لە بواری چەکدارییەوە هەل و مەرج بۆ پێشمەرگەکانی کورد باشە لە ڕۆژئاوای ئێران دا. یەک لە سەر چواری هێزەکانی دەوڵەت کە دەکاتە ٢٥٪، لە کوردستان دا جێگیر کراون، بەڵام تەنیا لە سەر شارە گەورەکان دا کۆنترۆڵیان هەیە.

قاسملوو دەڵێ کە دەوڵەتی تاران لەشەڕی دژ بە کورد دا موشکلاتی گەورەی دەبێ لەوەی کە هەوڵی دەرکردنی هێزەکانی عێراق بدات لە ناوچەکانی نیزیکی شەتولعەرەب. تا ئێستا نیزیکەی ١٠ هەزار کورد لە شەڕ دا کوژراون و خەڵکی سڤیل زۆر بە سەختی لە بەر کەوتووە.

جێگرەوەی شەڕی چەکداری، چارەسەریەکی سیاسی یە و حیزبی دێموکراتی کوردستان دەستی کردووە بە پێوەندی گرتنێکی نیزیک لە گەڵ ڕێبەرانی کەمایەتییەکانی دیکە لە ئێران دا تا کو بەهێزتر لە هەمبەر ڕێژیمی خومەینی دا ڕابوەستن. کەمایەتییە بندەستەکان زیاتر لە ٦٠٪ی سەرجەم دانیشتوان پێک دێنن.

خەتەری شەڕی نێوخۆیی

قاسـملوو نایـەوێ پێـش بینی بـکا کـە لـە دوای مردنـی خومەینـی چـی روو دەدات، بـەڵام بـاوەڕی کەمـە کـە میراتگرێـک بـۆ ئـەو ڕێبـەرە ئۆلـی یـە هەبـێ. هـەر وەهـا وەبیـر دێنێتـەوە کـە نیوەنجـی تەمـەن لـە بنەماڵـەی خومەینـی دا لـە ١٠٠ سـاڵ زیاتـرە.

بـە بۆچوونـی قاسـملوو، بـە دوای مردنـی خومەینـی سـێ ئاڵترناتیـڤ هـەن، باشـترین شـت کـە تەوانـێ بقەومـێ ئەوەیـە کـە چارەسـەریەکی دێموکراتیـک بێتـە کایـەوە کـە کوردەکان،عەرەبـەکان، تورکمەنـەکان و کەمایەتیەکانـی دیکـە لـە بـەر چـاو بگـرێ. ئەگـەر ئـەوە روو نـەدات، دەتوانـێ دژکردەوەیـەک روو بـدات بـە دژی ئـەو ریژیمـە ئیسـلامی یـەو رێـگا خـۆش بـکا بـۆ ئـەوەی کـە قاسـملوو نێـوی لـێ دەنـێ جێگـرەوەی ئامریکایـی، کۆمەڵگایـەک کـە وەک ئێرانـی سـەردەمی شـاە دەچـێ بـە پێوەندیـی نیزیـک بـە ئامریکایـەوە.

قاسـملوو دەڵـێ جێگـرەوەی سـێهەم شـەڕی نێوخۆیـی یـە کـە پێـش بینیـی ئاکامەکـەی مومکـن نیـە. کاتێـک کـە ئەرتـەش تێـک چـوو، ٧٠٠ هـەزار چەکـی جۆڕاوجـۆڕ لـە ئێـران دا دابـەش کـران، و خەتـەری ئـەوە هەیـە کـە وڵات ببێتـە لۆبنانێکـی نـوێ.

Kurdernes skjulte krig i Iran

AV OLE WALBERG, NTB

Generalsekretæren i det forbudte Kurdistans demokratiske parti i Iran, Abdul Rahman Ghassemlou. (NTB-foto)

— Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjon, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske regimet uten at det er oppnådd resultater. — Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak.

— Norge er et av de få land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er så for avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den skjulte krigen

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og hele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

— Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere vært drept, og regjeringshæren skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sjahen og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februar 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Krever indre selvstyre

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurderprovinsene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

— Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle fremskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou, som sammenligner Ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

Ghassemlou hevder at regjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt al-Arab. Til nå er over 10 000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp er en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkning.

Fare for borgerkrig

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har lagt mye på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternativer når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenere og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære forbindelser til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700 000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

ڕانا بلاد،٠٧.٠٣.١٩٨١ ڕووپەڕی ٢

https://www.nb.no/items/3b196b48cb729cde5e34ba2f6fec0273?page=1&searchText=Ghassemlou

Ikke bare Iran-Irak

Irans «skjulte krig»

Også i kurder-spørsmålet har ayatolla Khomeini siste ord, og vil ha det så lenge han lever og presteskapet slutter opp om ham. Han er 81 år. Hans motstandere er lite oppmuntret av det forhold at han hører til en familie hvor folk blir 100.

— Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjon, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske reimet uten at det er oppnådd resultater. — Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Sist torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak. — Norge er et av de få land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er alt for avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siver ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og ele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

— Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere vært drept, og regjeringshæ en skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sja en og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februa 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Av Ole Walberg

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurder-provinz sene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

— Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle fremskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou som sammenligne ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av

(Forts. side 11)

Fiolinen og buen

Av Mons Michael Lie

Fiolinen er med rette kalt dronningen blant instrumentene. Den innfar da også hovedgruppen innen symfoniorkesteret, idet den i et vanlig større symfoniorkester er det tallrikest representerte instrument. Den danner om hovedgruppen i orkesteret, ofte med sine 10 første og et tilsvarende antall annen fioliner samt et begrenset antall bratsjer og celli. Orkesterets treblåsergrupper og messinginstrumenter har nok større og kraftigere tone, men det oppheves ved fiolinens antall.

Fra midten av 1500-tallet overtok den de seksstrengte instrumenters plass i orkestersammenheng. En mann ved navn Gasparo da Salo hvis egentlige navn var Gasparo Bertalotti, fant ut at menneskel var, for fiolinens vedkommende, utstyrt med fire aktive fingre + en løs streng, og den vanlige skala (den diatoniske) kunne herved fortsette fra den dypeste av strengen (g strengen) videre gjennom kvinten (d-strengen) og slik kunne skalaen gjennomføres gjennom fire oktaver, helt til toppe hvor tonen A eller G betegner gripbrettets avslutning. Ved dobbeltgrep var, til å begynne med, fiolinbuen krum og hårende mindre stramme slik at ved den «oppadkrummende» buen var det meget mulig uten brudd, å spille på alle de fire strengene på en gang.

Vega-buen stryker en firestemmig akkord.

En ekte Tourtbue kommer i dag i en voldsom pris, ca. 20.000 kroner, men så er den så villig til å gi fra seg hurtige spiccatopartier og andre «kunststykker» på fiolinen, at det er bare noen få såkalte bachbuer igjen, og disse kan man faktisk vesentlig på instrumentmuseer.

Den store ungarsk-danske fiolinvirtuosen Emil Telmanyi var i

Irans —

soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

Ghassemlou hevder at egjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt alArab. Til nå er over 10.000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp e en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkningen.

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har liten tro på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternative når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenere og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære kontakter til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700.000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

لیللەهامر تیلسکووئێر، ٠٣.٠٣.١٩٨١، لاپەڕەکانی ٤ و ١١
https://www.nb.no/items/b9112bd819c767b191d2d542a6976a84?page=3&searchText=Ghassemlou

Verden og vi *Av Ole Walberg*

Den skjulte krigen

– Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjen, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske regimet uten at det er oppnådd resultater. – Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak. – Norge er et av de få land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er altfor avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den skjulte krigen

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

– Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle framskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou, som sammenligner ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

10 000 drepte

Ghassemlou hevder at regjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt alArab. Til nå er over 10 000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp er en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter

لیللەهامر تیلسکووئێر، ٠٣.٠٣.١٩٨١، لاپەڕەکانی ٤ و ١١
https://www.nb.no/items/b9112bd819c767b191d2d542a6976a84?page=3&searchText=Ghassemlou

heter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og hele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

– Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere vært drept, og regjeringshæren skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sjahen og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februar 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Krever indre selvstyre

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurderprovinsene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkningen.

Fare for borgerkrig

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har liten tro på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternativer når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenere og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære kontakter til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700 000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ٢٨.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٢

https://www.nb.no/items/ef246cbb751f1633412c39c95fa7ab78?page=1&searchText=Ghassemlou

خ. قاسملوو لە نورویژ دا بۆ خەباتی دیپلۆماتیک

کوردەکانی ئێران بۆ شەڕی دیپلۆماتیک

لە لایەن ئەیریک ڕۆسسن›ەوە

کلاسسە کامپن، ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ١٤
قاسملوو لە نورویژ

- ئێمـە قانـع بوویـن کـە نورویـژ دەتوانـێ ببێتـە تەنیـا وڵاتێکـی ڕۆژئاوایـی کـە لـە قـادی نێونەتەوەیـی وەک نەتـەوە یەککگرتـووەکان و یوونێسـکۆ دا دەیـەوێ پشـتیوانیی سیاسـیی کوردەکانـی ئێـران بـکا. هۆکارەکـەی ئەوەیـە کـە پێچەوانـەی وڵاتانـی دیکـەی ڕۆژئاوایـی، نورویـژ چـەک بـە وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتـی نێوەڕاسـت نافرۆشـێ و هەروەهـا پێویستیشـی بـە نەوتـی ناوچەکـە نیـە.

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە ئێـران، دوکتـۆر عەبدولرەحـمان قاسـملوو دوێنـێ لـە ئوسـلۆ پرێـس کۆنفرانسـێکی بەرێـوە بـرد. سـەرەدانی نورویـژ لـە ئاخـری سـەفەرێکی دوومانگـە دا دێ بـۆ ڕاکێشـانی پشـتیوانیی نێونەتەوەیـی بـۆ خەباتـی کوردەکانـی ئێـران بـۆ خودموختـاری.

ئیزووله کراو

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان متمانـەی هەیـە بە دێموکراسـی لـە نورویـژ و داب و نەریتـی مرۆڤانـە و سـەربەخۆیی ئێمـە. لـە درێژایـی

دوو ڕۆژ دا ئـەو پێوەندیـی کـردووە بـە DNA، حیزبـی ڕاسـت، وەزارەتـی دەرەوە و وەزارەتـی بەرگـری، و لـە گـەڵ ڕادیـۆ و تەلەفزیـۆن وتوویـژی کـردووە.

- بـار و دۆخـی نێونەتەوەیـی ئێمـە زۆر ئەسـتەمە. ئێمـە لـە لایەن هیچ دەوڵەتێکـەوە پشـتیوانی ناکرێـن. بـە پێچەوانەی دۆسـتە فلیسـتینیەکانمان، ئێمـە بـە تەنیـا و ئیزوولەکـراو شـەڕ دەکەیـن. هیـوای ئێمـە ئێسـتا بـە بیـر و ڕای گشـتیی نێونەتەوەیـی، ڕێکخـراوە دێموکراتیکـەکان و ڕاگەیاندنـە گشـتییەکان و هتـد ە.

هـەر لـەو کاتـەوە کـە شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق دەسـتی پێکـرد، ئێـران هەوڵـی دا شـەڕ بـە دژی کـوردەکان بـە شـاراوە بهێڵـێ. بـەڵام ئێمـە لـە دوو سـاڵ دا ١٠ هـەزار کەسـمان لـە دەسـت داوە، کـە ٨٠٪ی منـداڵ، ژنـان و بـە سـاڵداچووەکانن.

شوڕشی ئێران

شۆڕشــی ئێـران گـەورە و قووڵـە لـە مێـژووی وڵاتەکەمـان دا. ئـەو نەتەنیـا نەقشـەی سیاسـی لـە وڵاتـی ئێمـە و ناوچـەی ڕۆژهەڵاتـی نێوەڕاسـت دا، بەڵکـوو لـە هەمـوو جیهـان دا گـۆڕی. ئێمـە لـە گەڵ شـۆڕش بوویـن. ئێمـە هیـوادار بوویـن کـە وڵات لـە ئامریـکا سـەربەخۆ دەبـێ، و دەبێتـە دێموکراسـی و ئـازادی، و بـار و دۆخ بـۆ کرێـکاران باشـتر دەبـێ و ڕێـگا چارەیـەک بـۆ پرسـی نەتەوەیـی لـە ئێـران دا دەدۆزرێ. ٦٠٪ی خەڵـک سـەر بـە نەتەوەکانـی کەمینـەن.

قاسـملوو دەڵـێ کـە بـەڵام چەنـد مانـگ دوای شـۆڕش حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی دەسـتی پێکـرد بـە مۆنۆپۆلیزەکردنـی دەسـەڵات و دروسـت کردنـی دیکتاتۆریەکـی نـوێ کـە دەتوانـێ زۆر لـە هـی شـاە خراپـتر بـێ.

ئازادییـە شەخسـیەکان (تاکەکەسـییەکان) سـنووردار کـران، زانکـۆکان داخـران، لـە کوردسـتان دا هەروەهـا قۆتابخانەکانیـش داخـران.

لە دەستدانی پریستیژ

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە یەکمیـن سـاتی بـە بارمتەگرتـن دا نارزایەتـی دەربـڕی. قاسـملوو ئـەو حەرەکەتـەی بـەوەی تۆمەتبـار کـرد کـە زەبرێکـی گـەورەی لـە پریسـتیژی شۆڕشـی ئێـران دا. ئـەو ڕێژیمـی خومەینـی بـە تەجاوز(دەسـتدرێژی) بـۆ سـەر ئـەو شـتانەی کـە چینـی کرێـکار لـە کاتـی شـۆڕش دا فیـدای کـردووە، لـە قەلـەم دەدا.

ئێسـتا ئاوسـانی ئابـۆری لـە سـەرترە لـە زەمانی شـاه، دەستپێراگەییشـتن بـە شـتۆمەکەکان خراپـترە و داهاتەکان لـە خوارترن. کرێـکارە مانگرتووەکان تۆمەتبـار دەکرێـن بـە سـیخوری بـۆ ئامریـکا، سـەهیۆنیزم و عێراق.

خومەینـی فەرمانـی «جیهـاد»ی دا بـە دژی گەلـی کـورد لـە ژووئەنـی ١٩٧٩ دا. دوای سـێ مانـگ هاتـن بـۆ دان و سـتان کـە نیـو سـاڵی درێـژەی کێشـا، بـە بـێ ئـاکام. لـە مارسـی پـارەوە دیسـان شـەڕ دەسـتی پێکـرد.

خودموختاری

قاسـملوو دەڵـی کـە نوکتـە لێرەدایـە کـە ئـەوان بـە دژی ئـەوەن کـە ئێمـە خودموختاریـی هەرێمیـمان هەبـێ.

- وردەکان لـە چـوار پارێـزگا دا دەژیـن. ئێمـە دەمانـەوێ کـە ئـەو چـوارە یەکبخرێـن. دوای خەڵـک شـۆڕایەک هەڵبژێـرن کـە بتوانـێ ببێتـە سـەرچاوەی نەهـادەکان بـۆ بەڕێوەبەریـی کار و بـار.

- دەوڵەتـی ناوەنـدی دەسـەڵاتی هەبـێ بـە سـەر ئەرتێش، سیاسـەتی دەرەوە، بەرنامەڕێژیـی درێژخایەنـی ئابـۆری و شـتی وەک ئـەو. کـوردەکان

لـە سـەر پاراسـتنی هێمنیـی ناوچەکانـی خۆیـان دا کونترۆڵیـان هەبـێ و لـە مەدرەسـەکان و دام و دەزگاکانـدا زمانـی کـوردی بـە کار بـبردرێ. ئـەوە بیـر و بۆچوونـی ئێمەیـە لـە سـەر خودموختـاری. بـەڵام دەوڵـەت ئـەوە قەبـووڵ نـاکا، و نایـەوێ دان و سـتان بـکا. لـە جیاتـی ئـەوە داخـواز دەکا کـە ئێمـە چەکـی خۆمـان ڕادەسـت بکەیـن. ئێمـە ناتوانیـن ئـەوە بکەیـن، لـە بـەر ئـەوەی کـە دەبێتـە هـۆی ئـەوە کـە خەڵـک قەتـڵ و عـام بکـرێ.

کاتێـک کـە شـەڕی ئێـران و عێـراق دەسـتی پێکـرد، وتمـان کـە ئێمـە دەمانـەوێ بـە دژی عێـراق بچینـە شـەڕ ئەگـەر دەوڵـەت خودموختاریـمان بداتـێ. وەک وڵام، ئێمـە بۆمبەبـاران کرایـن. ئێمـە دوو مانـگ چاوەڕوانیمان کـرد. بـۆ ئێمـە ڕۆن و ئاشـکرا بـوو کـە ئێـران دەیـەوێ ئـەو بـار و دۆخـە سیاسـییە بـۆ تێکشـکاندنی ئێمـە بـە کار بێنـێ.

دوو شەڕ

قاسـملوو دەڵـێ کـە ئێمـە ڕەییسـی سـوپای پاسـدارانمان لـە باشـووری کوردسـتان [باشـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان] گـرت. ئـەو وتـی کـە پێـی وتـراوە کـە شـەڕی دژی کـورد لـە شـەڕێ دژی عێـراق گرینگـترە. ئـەو یەکـە هەروەهـا لـە لایـەن هەیئەتێکـی فلسـتینی کـە دوو هەفتـوو لـە مـەو بـەر لـە تـاران بـوون، بیسـتراوە.

ئـەو هـەڵ و مەرجـی چەکـداری بـە بـاش دەبینـێ. شـارەکان خالـی کـراون بێجگـە لـە چـوار سـەنتەری سـتراتێژیک، بـەڵام پێشـمەرگەکان کونترۆڵیـان هەیـە بـە سـەر گونـدەکان دا. لـە بـواری سیاسـی دا حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان هـەوڵ دەدات کـە پێوەنـدی لـە گـەڵ نەتەوەکانـی دیکـە و ئوپوزیسـیۆن لـە وڵات دا دروسـت بـکا. پێوەنـدی لـە گـەڵ موجاهدیـن و ٤٠ نوێنـەری مەجلـس دا دروسـت کـراوە.

سۆڤیەت

قاسملوو حکومەتی ئاخوندی وەک «کشیشەکانی ئیسلامی» پێناسە دەکا. خومەینی حەتا بە نەتەوەی فارسیش دان پێدانانێ، بەڵام لە ڕوانگەی سونەتی دینییەوە سەیری سیاسەت دەکا. ئەوە دەبێتە هۆکار کە خومەینی و بەنی سەدر دوو هەلوێستی جیاوازیان هەبێ بە نیسبەت هەموو پرسە سیاسیەکانەوە. قاسملوو نایەوێ بڵێ کە بەنی سەدر ڕوانەگەیەکی باشتر لە خومەینیی هەیە بەرامبەر بە کوردەکان، بەڵام پێداگری دەکا کە ئەو بە هەر حاڵ هاسانترە کە قسە لە گەڵی دا بکرێ (پێوەندیی پێوە بگیردرێ). قاسملوو دەڵێ کە بەنی سەدر بە نیسبەت خومەینی لە ئوپۆزیسیۆن دا یە.

ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕۆنی دەکاتەوە کە سۆڤیەت لە ١٩٧٩ دا پشتگیریی کوردی دەکرد، بەڵام لە شەڕی ١٩٨٠-٨١ دا چاوەروانی دەکا. حیزبی توودەی موسکۆ [حیزبی توودە سەر بە موسکۆ] بە پێچەوانەوە، بە دژی ئەساسنامەی حیزب [حیزبەکەیان] زۆر بە توندی مەیلیان بۆ لای خومەینی یە، زۆر بە توندی بە دژی کورد دا چوونەوە و تاوانباریان دەکەن بە سیخوری بۆ ئامریکا، ئیسرائیل و عێراق. قاسملوو پێی وا نیە کە سوڤیەت هەوڵی دەستێوەردان لە ئێران دا بدا لە ترسی دژکردەوەی ئامریکا.

GHASSEMLOU I NORGE

Irans kurdere til diplomatisk offensiv

– Vi er overbevist om at Norge kan bli det eneste vestlige landet som vil støtte de iranske kurderne politisk og i internasjonale fora som FN og UNESCO. Årsaken er at Norge ikke selger våpen til Midt-Østen og heller ikke har behov for olje fra området, i motsetning til andre vestlige land.

Isolert

Irans revolusjon

Preslisjetap

Autonomi

To kriger

Sovjet

کلاسەکامپن، ۲۷.۰۲.۱۹۸۱، لاپەڕەی ١٤

https://www.nb.no/items/bdd0ab85e30eed767e18701836a085d6?page=13&searchText=Ghassemlou

د. وتووێژێکـی دوکتـۆر قاسـملوو لـە گـەڵ ڕۆژنامـەی کوردسـتان – نیـت دا

وەرگێـر: گۆڤـاری (Kurdistan-Nytt) کوردسـتان-نیت [کوردسـتان-هـەواڵ] کـە لـە لایـەن کۆمیتـەی پشـتیوانی بـۆ کـوردەکان لـە نورویـژ و بـە زمانـی نورویـژی و لـە ژێـر سـەردەبیریی کریسـتینە مۆلو-کریستیانسـن دەردەچـوو، لـە ژمـارەی یەکمـی سـاڵی ١٩٨١دا، لـە لاپەڕەکانـی ٢٦ تـا ٣٢ دا وتووێژێکـی شـەهیدی ڕێبـەر، دوکتـۆر عەبدولڕەحمانـی قاسـملوو،یان چـاپ کـردووە. نێـوی ئـەو ڕۆژنامەوانـەی کـە ئـەو وتووێـژەی پێکهێنـاوە، لـە گۆڤارەکـەدا نەهاتـووە و نەنـووسراوە. شـیاوی ئامـاژە پێکردنـە کـە ئـەم گۆڤـارە لـە لایـەن هاوکارێکـی نورویژیمـەوە وەک دیـاری، ڕۆژی دووشـەممە ڕێکەوتـی ٣٠ی ئاوریلـی ٢٠١٨، پێشـکێش بـە مـن کـرا. منیـش دەقـی وتووێژەکـە بـە ئەمانەتـەوە بـۆ ئوگـران و ڕێبوارانـی ڕێـگای دوکتـۆر قاسـملوو وەرمگێراوەتـەوە سـەر زمانـی کـوردی و لـە خـوارەوە دەکەوێتـە بـەر دەسـتتان.

وتووێژ لە گەڵ قاسملوو

کوردسـتان-نیت [کوردسـتان-هەواڵ] وتووێژێکـی لـە گـەڵ عەبدولڕەحـمان قاسـملوو، سـکرتێری گشـتیی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان-ئێران پێکهێنا، کاتێـک کـە لـە سـەر و بەنـدی مانگـی فوریـە – مـارس بـۆ سـەرەدانێک لێـرە لـە ئوسـلۆ بـوو. ئێمـە زۆرتـر حەزمـان لـە سـەر ئـەوە بـوو کـە زانیـاری لـە سـەر ڕۆڵـی کـورد لـە شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق وەدەسـت بێنیـن، بـە هـۆی ئـەوەی کـە زۆر زانیاریـی دژ بـە یـەک لـە سـەر ئـەو مەسـەلەیە هاتـوون. وتووێژەکـە هـەم ئـەو یەکـە

و هەمیش پێوەندیی کوردەکان بە شۆڕشی ئێرانەوە و هەروەها سیاسەتەکانی حدکا دەخاتە روو. یەکم پێداچوونەوەیەک و کورتییەک لە پێشوەچوون لە دوای کەوتنی شاه.

قاسملوو: هەم کوردەکان بە گشتی و هەم حیزبی ئێمە، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لە شۆڕشی دژی شاه دا بەشداریان کرد. ئێمە قوربانیی زۆرمان دا، شەهیدی زۆرمان هەبوون هەم لە حیزبەکەمان دا و هەم لە نێو هەمووو خەڵکی کورد دا.

هەر بۆیە شتێکی عاقلانە (لۆژیکی) بوو کە ئێمە چاوەروانی هندێک گۆڕانکاری بین لە ڕیگای شۆڕشەوە، بە تایبەتی لە بەر ئەوەی کە ئێمە پێشتریش ٣٤ ساڵ بە دژی ڕێژیمی شاه خەباتمان کردبوو. ئێمە بۆ خۆمان چ چاوەروانیەکمان هەبوو؟ یەکمین و گرینگترین، وڵاتێکی سەربەخۆ؛ هەر وەک کە ئێوەش دەزانن وڵاتی ئێمە تا ئینقلاب (شۆڕش) بەستراوە و گرێدراو بوو بە ئامریکاوە. کاریگەریی ئەمپریالیزمی ئامریکا زۆر بەهێز بوو لە وڵاتەکەمان دا، بە تایبەتی لە بواری سیاسی، ئابۆری و چەکداری دا. بۆیە ئێمە چاوەروانیی ئازادییە دێموکراتیکەکانمان دەکرد بۆ خۆمان، دێموکراسییەک دوای ئەو هەموو ساڵە دیکتاتۆریەتی شاه.

دوای ئەوە، ئێمە چاوەروانی گۆڕانکاری لە بار و دۆخی کۆمەڵایەتی و ئابۆریی خەلکی کرێکار دا بووین. کرێکاران زۆرتر لە هەر چینێکی دیکە بۆ شۆڕش قوربانیان دا و زۆرینەی پێکهاتەی خەڵکی ئێران پێک دێنن. عاقلانە بوو کە ئێمە چاوەروانیی گۆڕانکارییەکان بکەین بۆ باشتر کردنی باری کۆمەڵایەتی و گرفتەکانی ئابۆریی کرێکاران. و هەلبەت ئێمە وەک کورد چاوەروان بووین شۆڕش لە گەڵ خۆی هندێک مافی سادە و ساکاری نەتەوەییش بۆ خەڵکەکەمان بهێنێت.

هەر وەک کە دەزانی زیاتر لە ٦٠٪ دانیشتوانی ئێران غەیرە فارسن: کورد، عەرەب، ئازەربایجانی، تورکمەن و بەلووچ.

بەس ئێمە هەر وەها بۆ تێکۆشان بۆ وەدەستهێنانی مافە نەتەوەییەکانمان بەشداریمان لە شۆڕش دا کرد، ئێمە چاوەڕوانی ئەو مافانە بە فۆرمێک لە خۆدموختاری لە چوارچیوەی ئێران دا بووین. ئەوە ئێمە چاوەڕوانیمان لە شۆڕش دەکرد. بەڵام چی قەوما؟

چەند مانگ دوای شۆڕش گرووپێک لە ئایەتوڵاکان کە حیزبی کۆماری ئیسلامییان پێکهێنابوو، دەسەڵاتیان قەبزە کرد. وەک ئێمە دەڵێین: دەستیان گرت بە سەر شۆڕشەوە و موسادرەیان کردو وایان نواند کە ئەوە ئەوان بوون کە شۆڕشیان مسۆگەر کردووە. وتیان کە تەنیا ئەوان بەشداریان کردووە لە شۆڕش دا و هەر لە بیدایەتەوە شۆڕشەکە شۆڕشێکی ئیسلامی بووە. هەنگاو بە هەنگاو هەموو دەستکەوتەکانی ئێمەیان لە شۆڕش دا لە بەین برد. یانی: ئێمە بۆ لە نێو بردنی نفووزی ئەمپریالیزم هیچمان نەکرد. هەموو ئەو شەڕە دژی ئەمپریالیزمە لە دەوری ئەو ٥٢ بە بارمتەگیراوە ئامریکاییە کۆ کرایەوە. وەک ئێوە دەزانن، دوای ١٤ مانگ ئاکامەکەی بۆ ئێران نەک هەر خراپ، بەلکوو هەر زۆر نێگاتیڤ بوو.

ئەو کاتەی کە ئێران بە بارمتەگرتنی دەستپێکردەوە، ئێران ١١ میلیارد دۆلاری لە بانکەکانی ئامریکا دا هەبوو، و دەوڵەت هەروەها داوای سەروەت و سامانی شاهیشی دەکرد. چی بوو؟ شاە وەک ئێوە ئاگادارن، مرد. ئێمە هیچمان لە سەروەت و سامانی ئەومان وەرنەگرت و کەمتر لە ٣ لەو ١١ میلیاردەمان لە ئامریکا وەرگرتەوە. ئەوە بە شێوازێکی ڕەسمی لە ئێران دا لە لایەن بەنی سەدرەوە دەوترێ. ئەوە لایەنی ئابۆری بوو. بەڵام لە لایەنی سیاسیەوە، وەرشکەستەگیەکی

تـەواو بـوو: لـە راسـتی دا ئێمـە هەمـوو بیـر و ڕای گشـتیی نێونەتەوەییمان بـە دژی شۆڕشـی ئێـران، وەگـەڕ خسـت. شۆڕشـی ئێـران لـە دەسـتپێکەوە لـە لای خەڵکـی ئوورووپـا و ئامریـکا خۆشەویسـت بـوو، بـەڵام دوای چەنـد مانـگ، بـە تایبـەت دوای بارمتەگیـری، شۆڕشـەکەمان بـە چەندیـن هەنـگاو (ڕادەیەکـی زۆر) وەک شۆڕشـێکی دژی گەلـی، دژی نەتەوەیـی و حەتـا دژی مرۆڤـی چـاو لێکـرا. ئێمـە هەمـوو خەڵکـی ئامریکامـان هـان دا کـە بـە دژی ئێـران هەڵبگەرنـەوە. و ئـەوە بـە جۆرێـک کـە ئێسـتا ئیمکانـی هەیـە کـە ئەگـەر دەوڵەتـی ئامریـکا دەسـت تێـوەردان لـە ئێـران دا بـکا، خەڵکـی ئامریـکا پرووتێسـتۆی ناکـەن.

بارمتەگیـری هەروەهـا ئاکامێکـی دیکەشـی هەبـوو: هەمـوو وڵاتانـی ڕۆژئاوایـی دەسـتیان کـرد بـە پشـتیوانی کـردن لـە سیاسـەتەکانی ئامریـکا لـە ئێـران دا. ئێمـە نـە لـە گۆشـە نیـگای سیاسـی و نـەش ئابـۆری شـتێکمان دەسـت نەکـەوت. و ئێسـتا ئێمـە لـە بـواری ئابـۆری دا گرێدراوتـر و بەسـتراوەتر بووین؛ لـە بـەر ئـەوەی کـە پێویسـتیمان زۆرتـر هەیـە. بـاری ئابۆریـی ئێـران ئیفتزاحـە. ئێمـە زۆرتـر پێویسـتیمان بـە چـەک هەیـە لـە ئامریـکا، یانـی حەتتـا لـە بـواری چەکدارییـەوە ئێمـە زۆرتـر گرێدراویـن. لـە بـەر ئـەوەی کـە دەوڵەتـی ئێمـە بـە تـەواوی تەریـک خراوەتـەوە و لـە هەمـوو نەتەوەکانـی دیکـە دابڕینـدراوە، و دەوڵـەت بـە هـۆی سیاسـییەوە مەجبـوورە کـە دەسـت راکێشـێ بـۆ پشـتیوانی لـە ئامریـکا و ئوورووپـای ڕۆژئـاوا.

ئەگـەر بێینـەوە سـەر خاڵێکـی دیکـە، لـە مـاوەی دروسـت دوای شـۆڕش، چەشـنێک دێموکراسـیمان هەبـوو لـە ئێـران دا. بـەڵام ئێسـتا تەنیـا یـەک ڕۆژنامـەی ئۆپۆزیسـیۆن بـە رەسـمی هەیـە کـە لـە لایـەن سـەرۆک کۆمـارەوە دەردەچـێ. ئـەوەش زۆر تایبەتـە؛ کـە مـرۆڤ وڵاتێکـی هەبـێ

کـە سـەرۆک کۆمـار لـە ئۆپۆزیسـیۆن دا بـێ. هەمـوو ڕۆژنامەکانـی دیکـە، ڕێکخـراوەکان، ڕێکخـراوە سـنفیەکان، لـە راسـتی دا قەدەغـەن. تەنیـا حیزبێـک کـە بـە رەسـمی کار دەکات،حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی یـە.

زیاتـر: لـە سـەردەمی شـاە دا بـێ گومـان ئازادییـە سیاسـییەکان بوونیان نەبـوو، هەڵگیـرا بـوون. بـەڵام لانـی کـەم تـا ڕادەیـەک هەندێـک ئازادیـی تاکەکەسـی هەبـوون، بـۆ نموونـە ژنـان دەیانتوانـی بـە حـەزی خۆیـان جـل و بـەرگ لـە بـەر کـەن. ئێسـتا ناتوانـن. دانشـگاکان (زانکـۆکان) کـە ناوەنـد بـوون بـۆ، بـا بێژیـن، هەمـوو ئـەو نەسـلی شـۆڕش بـە دژی ڕێژیـم، هەمیشـە کـراوە بـوون. شـاە هەوڵـی دا کـە زانکـۆکان دابخـات بـۆ مـاوەی شـەش مانـگ یـان سـاڵێک، بـەڵام ئێسـتا بـە تـەواوی داخـراون و هەروەهـا مووزیـک قەدەغەیـە و هونـەر قەدەغەیـە. نامـەوێ بڵێـم کـە ئازادیـی سیاسـی ئێسـتا لـە زەمانـی شـاە کەمـترە.

هێشـتا هندێـک مافـی سیاسـیمان هەنـە، بـە هـۆی شۆڕشـەوە، و هەلبـەت ئـەوە لـە سـەردەمی شـاە باشـترە. بـەڵام لـە عـەوەز دا زۆر ئازادیـی فەردیـمان (تاکـە کەسـیمان) لـە دەسـت داوە کـە لـە سـەردەمی شـاە دا هەمانبـوون.

ئەگـەر تەماشـای خاڵـی سـێهەم بکەیـن: بـار و دۆخـی کۆمەڵایەتـی و ئابـۆری بـۆ خەڵکـی کرێـکار بـە راسـتی تراژیکـە. دوای شـۆڕش نرخـەکان زۆر بـە خێرایـی هەڵکشـان، ئاوسـانی ئابـۆری (ئینفلاسـیۆن) زۆر لـە سـەردەمی شـاە لـە سـەرترە. زۆر کـەل و پـەل و پێداویسـتیی پێویسـت بـە زەحمـەت دەسـت دەکـەون. بـە تایبـەت، دوای شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق، کـەل و پەلـی گرینگـی وەک نـەوت، بێنزیـن و هتـد زۆر کەمیـاب بوونەتـەوە (دەسـت ناکـەون). لـە ژێـر ئـەم بـار و دۆخـە دا، هەلبـەت چینـی کرێـکار بـۆ مافەکانـی ئابـۆری و کۆمەڵایەتیەکانیـان تێدەکۆشـن.

بـەڵام دەربڕینـی هـەر نارەزایەتیـەک (پرووتێسـتۆیەک)، هـەر مانگرتنێـک، بـە خێرایـی تۆمەتبـار دەکـرێ بـەوەی کـە لـە لایـەن ئەمپریالیزمـەوە، لەلایـەن عێراقـەوە، لـە لایـەن سـەهیۆنیزمەوە، یـان لـە لایـەن کۆمۆنیزمـی نێونەتەوەییـە ڕێکخراوەتـەوە.

«شەڕی پیرۆز» (جیهاد)

خاڵـی ئاخـر مافەکانـی نەتەوەیـی و بـار و دۆخـی نەتەوەکانـی بندەسـت لـە خـۆی دەگرێتـەوە. دەوڵەتـی ناوەنـدی بـە خێرایـی دەسـتی پێکـرد بـە سـەرکووتی سـەرهەڵدانی نەتەوەیـی لـە خۆزسـتان، دوای ئـەو لـە تورکەمەنیسـتان [تورکەمـەن سـەحرا]، دوای لـە ئازەربایجـان، بەلووچیسـتان و هەلبـەت لـە کوردسـتان. بـەڵام لـە کوردسـتان خەڵـک ڕێکخـرا بـوو، تێگەییشـتنی سیاسـییان لـە سـەرتر بـوو، دژکـردەوە بەهێزتـر بـوو، بـە جۆرێـک کـە شـکاندنی بزاڤـی دێموکراتیکـی کـورد هاسـان نەبوو.

هـەر وەک ئێـوەش لـە بیرتانـە، خۆمەینـی لـە مانگـی ئاگۆسـتی ١٩٧٩ دا «شـەڕی پیـرۆز»ی بـە دژی گەلـی کـورد ڕاگەیانـد. پێشـتر لـە مێـژووی ئیسـلام دا بوونـی نەبـووە کـە جیهـاد بـە دژی گەلێکـی موسـڵمان ڕابگەیەنـدرێ. لـە سـێ مانـگ دا هەمـوو هێـزە چەکدارەکانـی ئێـران و فڕۆکـە شـەڕکەرەکان تێکۆشـان کـە گەلـی کـورد بسـڕنەوە. و لـە ڕاسـتی دا، ئێمـە هیـچ تەجربەیەکمان لـە شـەڕی پارتیزانـی دا نەبـوو. ئێمـە کەوتینـە هـەڵ و مەرجێکـی خـراپ دا، لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەوە چەنـد مانگێـک لـە دوای شـۆڕش بـوو و لـە بـەر ئـەوەی کـە لـە مەودایەکـی درێـژ لـە سـەردەمی ڕێژیمـی شـاه دا، بێجگـە لـە ١٩٦٧ کـە شـەڕی پارتیزانـی لـە ١٨ مانـگ دا هەبـوو، تەجربـەی پارتیزانیـمان وەدەسـت نەهێنابـوو. بـەڵام دوای دوو مانـگ خەڵکەکەمـان هاتنـە دەرێ (وە خـۆ کەوتـن)

بۆئـەوەی کـە بەربەرەکانـی بکـەن بـە دژی هێـزە چەکدارەکانـی ئێرانـی کـە بـە گاردی شـۆڕش (سـوپای پاسـدارانی شۆڕشـی ئێـران) ناودێرکـراون. و هەلبـەت،دوای مانگـی سـێهەم هێرشـی چەکدارانـی ئێـران لـە کوردسـتان بـە تـەواوی تێـک شـکێندرا.

دوای داوای دان و سـتانیان کرد.ئێمـە لـە شـاخ بوویـن، کـە ئـەم یـان ئـەو وەزیـر هـات و داوای دان و سـتانیان کـرد. لـە دەرەوە هندێـک پرووپاگانـدا بـەڵاو دەکەنـەوە کـە کـوردەکان هەمـوو کاتێـک شـەڕخوازن. ئـەو یەکـە بـە هـۆکاری (نیـازی) جیـاوازەوە دەکـرێ، بـەڵام لـە راسـتی دا ئێمـە نەتەوەیەکـی زۆر ئاشـتیخوازین. و دەزانیـن کـە چارەسـەریی پرسـی کـورد لەئێـران دا لـە رێـگای چەکدارییـەوە مومکـن نیـە. بۆیـە ئێمـە دەسـتمان بـە وتووێـژ کـرد کـە شـەش مانـگ درێـژەی کێشـا،و دەتوانـم بڵێـم کـە لـە مـاوەی ئـەم شـەش مانگـە دا زۆرتـر لـە هەمـوو ژیانـی پێشـتری خـۆم ئایەتـوڵام بینیـن. ئـەوان هەمـوو کاتێـک بـە سـەبر و تەحەمولـەوە بەحسـیان دەکـرد و گوێیـان ڕادەگرت،بـەڵام ئێمـە دوای شـەش مانـگ تێگەییشـتین کـە ئـەوان نیەتیـان نیـە کـە بـە هیـچ شـێوازێک مافەکانـی نەتەوەییـمان پـێ بـدەن. ئـەوە تەنیـا ویسـتی ئێمـە کـە خودموختـاری یـە، لـە خـۆی نەدەگرتـەوە، بەلکـوو هـەر چەشـنە مافیێکـی نەتەوەیـی. ئێمـە تێگەییشـتین کـە ئـەوان نایانـەوێ لـە ئێـران دا هیـچ چەشـنە ئۆپۆزیسـیۆنێک هەبـێ. و ئـەوان کوردسـتانی ئێرانیـان وەک ناوەنـد و گرینگتریـن و بەهێزتریـن بەشـی ئۆپۆزیسـیۆنی ئێرانیـان بیـری لـێ دەکـردەوە. بۆیـە جارێکـی دیکـە لـە مارسـی ١٩٨٠ دا شـەڕیان سـەر لـە نـوێ بـە دژی خەڵکـی ئێمـە دەسـت پێکـردەوە کـە ئـەوە نیزیکـەی ساڵێکە درێـژەی هەیـە. ئێمـە سـەرژمێرییەکی (ستاتیسـتیکێکی) تەواومـان نیـە، بـەڵام ئێمـە لەسـەر یـەک لـەو شـەڕە دا دە هـەزار کەسـمان لـە

دەست داوە. و زیاتر لە هەشت هەزار لەوانە خەڵکی سڤیلن، یانی منداڵ، ژن و خەڵکی بەتەمەن (پیر). چەکدارانی دەوڵەت هەموو جارێ لە خۆیان را نابینن کە هێرشی سەر پێشمەرگە بکەن، بۆیە هێرش و بۆمبەبارانی شارەکان و گوندەکان دەکەن و خەلکی بێ دیفاع و بێ گوناح دەکوژن.

شەڕی نێوان ئێران و عێراق

کاتێک کە شەڕی نێوان ئێران و عێراق لە سپتەمبری ١٩٨٠ دا دەستی پێکرد، ئێمە وەک ئێرانیی نیشتمانپەروەر بەیاننامەمان دا. ئێمە لە ڕێگای رادیۆکەمانەوە کە بە سێ زمانی کوردی، فارسی و ئازەری بەرنامەکانی بەڵاو دەکاتەوە، بەڵاومانکردەوە. ئێمە لەو بەیاننامەیە دا داوامان کرد لە دەوڵەت کە شەڕ بە دژی گەلی کورد ڕابگرێ، و داوای خودموختاریی ئێمە قەبووڵ بکا، هێزەکانی سوپای پاسداران کە کێشە خولقێنن لە کوردستان بکێشێننەوە. دواى ئێمەش حازرین لە لێدانی هێرشەکانی عێراق دا هاوکاری بکەین، هێرشێک کە ئیدانەمان کردووە، و پارێزگاری لە سەربەخۆیی ئێران بکەین. ئەوان هیچ کاتێک وڵامیان نەدایەوە. دواى تێپەر بوونی چەند ڕۆژێک بە فانتۆم و هێلیکوپتێر بۆمبەبارانکردنی شار و گوندەکانیان دەستی پێکردەوە و ئەوە تەنیا وڵامێک بوو کە لێمان وەرگرتەوە. بەڵام سەرەرای ئەوە، ئێمە خۆمان دوو مانگ پاراست لە هێرش کردن. ئێمە زۆر بە سەبر و تەحەمول بووین. بەڵام دوای تێگەییشتین، و با بڵێین زانیاریی باشمان وەدەست هێنا لە سەر ئەوەی کە دەوڵەتی ئێران هەوڵی داوە کە لە دوای شەڕ کەڵک لە جەوی (ئەتوموسفەری) سیاسیی نوێ وەربگرێ و بۆ دەوڵەتی ناوەندی وەک دەرفەتە کە بزاڤی ئێمە تێک بشکێنێ.

ئەرکـی ئێمـە روون بـوو، پێویسـت بـوو کـە بەرگـری لـە خۆمـان بکەیـن، و کردمـان و تـا ئێسـتاش دەکەیـن.

هەلوێسـتی ئێمـە بەرامبـەر شـەڕی ئێـران و عێـراق ئاشـکرایە. ئێمـە پێـمان وایـە کـە ئـەم شـەڕە، شـەرێکی شـێتانەیە. ئـەو شـەڕە نـە لـە بەرژەوەندیـی ئێـران دا یـە و نـە لـە بەرژەوەندیـی عێـراق دا. و دەبێتـە هـۆی لـە نێـو چوونـی دامـەزراوە گرینگەکانـی وەک دامەزراوەکانـی نـەوت و شـتە بەنرخەکانـی دیکـەی ئابـۆری. زیاتـر لـەوە: نرخـی شـەڕ، ژیانـی هـەزاران مرۆڤـە. بـەس کـە واتـە، ئێمـە بـە دژی شـەڕی نێـوان ئێـران و عێراقیـن. بـەڵام ئێمـە هێرشـی عێراقـمان مەحکـووم کـرد، و بـە دژی داگیرکاریـی بەشـێک لـە خاکـی ئێـران لـە لایـەن عێراقەوەیـن. بـەڵام گرینگـە کـە ئـەوەی لـێ زیـاد کـەم کـە دەوڵەتـی ئێـران، و بـە تایبەتـی خۆمەینـی، دەبـێ بەشـێک لـە بەرپرسـایەتیی شـەڕ بگرنـە ئەسـتۆ.

هـەر راسـت لـە دوای شـۆڕش ئـەوان دەسـتیان پـێ کـرد بـە قسـەکردن لـە سـەر هەنـاردە کردنـی شـۆڕش بـۆ وڵاتانـی دیکـە و بـە تایبەتـی عێـراق. ئـەوان بـە رەسـمی رایانگەیانـد کـە خوازیـاری رۆخانـی رێژیمـی بەعسـن لـە بەغـداد. ئـەوان ویسـتیان شـیعەکان کـە زۆرینـەی دانیشـتوانی عێـراق پێـک دێنـن، یەکگرتـوو بکـەن بـۆ ئـەوەی کـە بناغـەی کۆمارێکـی نوێـی ئیسـلامی لـە عێـراق دا دابرێـژن. بـە بـاوەڕی مـن، هەمـوو ئـەو جـۆرە ڕا دەربرینانـە عێراقیـان هـان دا بـۆ ئـەوەی کـە هێرشـی سـەر ئێـران بـکا. ئـەوە هەلوێسـتی ئێمەیـە لـە سـەر شـەری نێـوان ئێـران و عێـراق. و ئەگەر لێـم بپرسـی کـە دواڕۆژی ئـەم شـەڕە چـی لـێ دێ، بەداخـەوە دەڵێـم کـە تـا ئـەو کاتـەی کـە خۆمەینیـمان لـە ئێـران و سـەدام حوسـەینمان لـە عێـراق هەبـێ، شـەڕەکە بـەردەوام دەبـێ و درێـژە دەکێشـێ.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: تۆش وەک ئەو کەسانە بیر دەکەیەوە کە دەڵێن ئامریکا قازانجی هەیە لەو شەڕە دا!؟

قاسملوو: بەڵێ، وا بیر دەکەمەوە (هاونەزەرم). بۆیە وتم کە شەڕ بە دژی بەرژەوەندییەکانی عێراق و ئێرانە. بەڵام نەک هەر تەنیا ئامریکا. زۆر یەک لە وڵاتانی ڕۆژئاوایی، بە تایبەتی وڵاتانی گەورەی ڕۆژئاوایی قازانج لە شەڕ وەردەگرن. سیاسەتییان لە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا بە دوو شت بەڕێوە دەچێ: ئەوان چەک دەفرۆشن و نەوت دەکڕن. بەس هەر کاتێک پێویستیی زیاتریان بە نەوت هەبوو، دەبێ چەکی زۆرتر بفرۆشن. و هەر کاتێک ناکۆکییەکان لە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا زیادیان کرد، هەلبەت ئیمکانی فرۆشتنی چەک دەچێتە سەرێ. بەس ئەو ناکۆکییە بە هیچ شێوەیەک بۆ وڵاتانی ڕۆژئاوایی کە چەک بە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دەسفرۆشن، خراپ نیە.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: ئێمە لە ڕێگای نووچە و ڕۆژنامەکانەوە گوێمان لێ بووە کە ئێوە نەک هەر بە دەژی ئێران شەڕ دەکەن، بەلکوو شان بە شانی عێراق شەڕ دەکەن. لە وتووێژێک دا کە لە گەڵ گاردییەن هەتانبوو، هەندێک شتت باس کردوون کە ئاماژە بەو یەکە دەکەن.

قاسملوو: من قەت ئەوەم نەوتووە. وتووێژی من لە گاردییەن دا، لە لێ مۆند وەرگیراوە. کاتێک کە هاتمەوە پاریس،چاوم بە ئەریک روولۆ کەوت کە ڕەفیقێکی منە؛ بەڵام لە نووسراوەی وتاری دووهەمی را دەردەکەوێ کە ئەو هەوڵی بەرگری لە بۆچوونی دەوڵەتی ئێران دەدات. تا ئێستا سێ نامەم بۆ لێ مۆند نووسیوە، کە تێیدا نووسیومە کە ئەو شتانەی ئەریک روولۆ نووسیویەتی لوێ دا، نەزەری من نیە،

بـەڵام بـەڵاو نەکراونەتـەوە. یەکـم جـار وتیـان کـە نامەکـە زۆر تونـدە لـە بـەکار هێنانـی وشـە دا. دووهـەم جـار وتیـان کـە زۆر دوور و درێـژە، و جـاری سـێهەم کـە نامەکـە بـەڵاو دەکرێتـەوە. بـەڵام نەیانکـردووە. بۆیـە مەجبـوور بـووم کـە نامەکـە بنێرمـەوە بـۆ ڕۆژنامـە ئێرانیـەکان، بـە تایبەتـی ڕۆژنامـەی موجاهدیـن کـە لـە تیـراژی دووسـەدهەزار نموونەیـی دا لـە ئێـران دا بـە شـێوازێکی نافەرمـی دەردەچـێ. و ئـەوان نامەکەیـان بـەڵاو کـردەوە. سـەرەڕای ئـەوە، ئێمـە مەودایەکـی نێزیـک بـە پێنـج سـەد کیلۆمەتـری لـە سـنووری نێـوان ئێـران و عێـراق کونـتڕۆڵ دەکەیـن، و هیـچ بەشـێک لـە هێـزی عێـراق، تەنانـەت یـەک سـەربازی عێراقیـش لـەو بەشـەی سـنوور را نەهاتووتـەوە نێـو ئێـران. ئـەوان دەزانـن کـە ئێمـە دێیـن سـنووری ئێـران بپارێزیـن. بـەس ئەمـە راسـت نیـە.

بـەڵام بەشـێک لـەوە راسـتە. بـەڵام ئـەوە لـە سیاسـەتی ئێمـەوە سـەرچاوە ناگـرێ، بەلکـوو بـە هـۆی فاکتەرەکانـی ئابژێکتیڤـە. بـۆ نموونـە پێـش ئـەوەی کـە شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق دەسـت پـێ بکاتـەوە، شـەش فانتۆمـی نێچیروانـی (شـکاری) دەهاتـن کـە گوندەکانـی ئێمـە بۆمبەبـاران بکـەن، ئێسـتا سـێ دانـە دێـن. ئـەو سـێیی دیکـە لـە خۆزسـتان بـە دژی ئەرتەشـی عێـراق سـەرقاڵن. بـەڵام ئـەوە بـە هـۆی سیاسـەتی ئێمـەوە نیـە. تـێ دەگـەن؟ ئـەوە بـە هـۆی واقعیەتـی ئابژێکتیڤـی شـەڕی نێـوان ئێـران و عێراقـە. نموونەیەکـی دیکـە. کاتێـک کـە بەفـر دەبـارێ، ئـەوە باشـە بـۆ ئێمـە، بـۆ پێشـمەرگەکان. بـەڵام سیاسـتی ئێمـە هـۆکاری ئـەو بەفـر بارینـە نیـە. بـەس شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق بـە قازانجـی ئێمـە یـە لـە گۆشـەنیگای چەکدارییـەوە. بـەڵام ئـەوە نایەتـە ئـەو مانایـە کـە ئێمـە شـان بـە شـانی عێراق لـە ئێـران دەدەیـن. نـە، ئێران بـە دژی ئێمـە و عێـراق شـەڕ دەکا. و مـن دوو نموونەتـان بـۆ دێنمـەوە:

یەکمین: ئێمە لە باشووری کوردستان [باشووری ڕۆژهەڵاتی کوردستان] بەرپرسێکی سوپای پاسدارانمان گرتبوو، دوای ئەوەی کە شەڕی نێوان ئێران و عێراق دەستی پێکردبوو. هاوڕێیانی ئێمە لێیان پرسی بوو: «بۆ ئێوە ناچن بە دژی عێراق شەڕ بکەن؟» ئەو وتبووی: « من لە تاران بووم، لە لایەن بەرپرسانەوە بە من وترا کە شەڕی لە گەڵ کوردەکان زۆر گرینگترە لە شەری لە گەڵ دەوڵەتی عێراق.»

دووهەمین: ئایەتوڵلایەک هەیە کە زۆر بە نێوبانگە و - ببوورن- زۆریش ئەحمەقە. بۆ ئەوەی کە روون بکرێتەوە کە چوون بیر دەکاتەوە: ئەو لە لیبیا بوو، کاتێک کە دەگەڕێتەوە خەڵک لە تەلەویزیۆن لێیان پرسی بوو کە بار و دۆخی ئابۆری لە لیبیا چۆن بوو. ئەو وتبووی: « زۆر باش بوو، ئەوان شووتیی ئەوەندە گەورەیان هەبوو لە لیبیا.» ئەو ئاغایە دوو مانگ بەر لە ئێستا وتبووی کە «کوردەکان دوژمنی دوو ساڵەی ئێمەن، بەڵام ئەوە تەنیا دوو مانگە کە عێراق دوژمنی ئێمە یە». نموونەیەکی دیکە لە سەرچاوەیەکی فلستینییەوە. ئێمە پێوەندیەکی زۆر باشمان لە گەڵ ڕەفیقانی فلستینیمان دا هەیە. ئەوان راستەوخۆ لەلایەن ئایەتوڵلاکانەوە پێیان وترا بوو کە ئەوان ئەو فەزایە سیاسیە بە کار دێنن بۆ شکاندنی بزاڤی کوردی. بەس کە وابوو، ئەوە خەتای ئێمە نیە کە ئەوان بە دژی ئێمە شەڕ دەکەن.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: نێوی فلستینیەکانت هێنا. *PFLP* بەڵگەیەکی دەوڵەتی عێراقی بەڵاو کردووە کە لە سەر ئەوە پێداگری دەکا و باس لەوە دەکاتەوە کە دەبێ هەوڵ بدرێ لە نێو ڕەفی رێکخراوەکانی کوردی دا نفووز بکرێ بۆ ئەوەی کە بۆ ئامانجەکانی خۆیان بە کاریان بێنن.

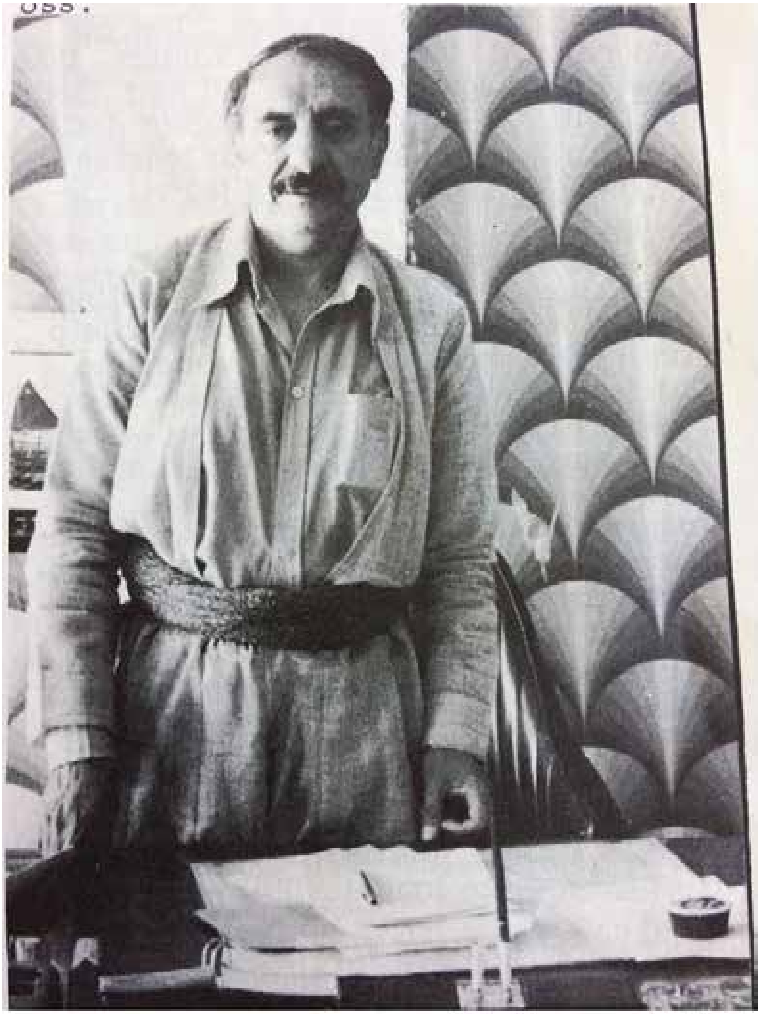

عەبدولڕەحمان قاسملوو، سکرتێری گشتیی حدکا. وێنە لە مانگی جوولایی ١٩٧٩ لە مەهاباد گیراوە.

قاسملوو: مـن ئـاگاداری ئـەوە نیـم کـە بەڵگەیەکـی وەهـا بوونـی هەبێ، بـەڵام ئیحتمالـی زۆرە. بـەڵام ئـەوە موشـکلی ئێمـە نیـە کـە ئەگـەر دەوڵەتـی عێـراق و یـان دەوڵەتێکـی دیکـە هـەوڵ بـدات - بـا بلێیـن - نەفەراتـی خۆیـان بنێرنـەوە بـۆ نێـو حیزبـی ئێمـە. لـەو بڕوایـە دام کـە لۆژیکانـە (عاقلانە)یـە. بـەڵام مـن لـە سـەر سیاسـەتی ئێمـە قسـە دەکـەم، نـەک سیاسـەتی دەوڵەتـی عێـراق.

ئێمـە حیزبێکـی سیاسـین. ئێمـە لـە دوێنـێ وە حیزبێکـی سیاسـی نیـن. ئێمـە تەجربەمـان زۆرە، هـی گەلـی خۆمـان و نەتەوەکانـی دیکـە. هەمـوو بزاڤەکانـی ئازادیخـواز مافـی ڕەوای خۆیانـە کـە یارمەتـی لـە وڵاتانـی دەرەوە وەربگـرن. هەمـوو بزاڤەکانـی ئازادیخـواز ئەوەیـان هەیـە. بزاڤـی ئازادیخـوازی فلسـتین وەک نموونـە دابنێیـن. ئـەوان یارمەتـی لـە هەمـوو وڵاتانـی عەرەبـی بـە عەرەبسـتانەوە، ئۆردونـەوە، و ئـەو وڵاتانـە وڵاتـی پێشـکەوتوو نیـن. نابـێ بڵێـم کـە ئێمـە لـە بـەر ئـەوەی کـە کوردیـن، ئـەو مافـە ڕەوایەمـان نیـە. ئێمـە هەمانـە؛ ئـەوە ڕەوایـە. بـەڵام ئێمـە ئـەو پرسـەمان چەندیـن جـار لـە نێـو ڕێبەرایەتیەکەمـان دا خسـتووە بـەر بـاس. ئێمـە پرەنسـیپی خۆمـان هەیـە. و دەمـەوەێ ئـەوە روون بکەمـەوە.

یەکـم ئـەوەی کـە ئێمـە هیـچ کاتێـک ئـەو یارمەتیانـەی کـە بـە مەرجی سیاسـی دەدرێ، وەری ناگرینـەوە. هەروەهـا ئێمـە یارمەتیـەک قەبـووڵ ناکەیـن بـە بـێ مەرجـی سیاسـی، ئەگـەر ببێتـە هـۆی بەسـتراوەیی ئێمـە. لـە بـەر ئـەوەی کـە ئیمکانـی هەیـە هەندێـک لایـەن ڕۆژ بـە دوای ڕۆژ زیاتـرت بدەنـێ، بـە بـێ شـەرت و مـەرج، بـەڵام ڕۆژێـک دێ کـە مـرۆڤ ناتوانـێ ڕەدی بکاتـەوە. ئەگـەر مـرۆڤ ڕەدی بکاتـەوە، ناتوانـێ درێـژە بـە خەبـات بداتـەوە. بـەس ئێمـە زۆر وریایـن لـە گـەڵ ئـەم مەسـەلەیە دا، لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەو شـتە پێشـتر لـە مێـژووی ئێمـە دا رووی داوە.

بـەڵام مەرجێکـی دیکـەش هەیـە. مەرجـی دووهـەم ئەوەیـە کـە بەسـتراوەتەوە بـەو وڵاتانـەوە کـورد لێـی دەژیـن. ئەگـەر یەکێـک لـەو وڵاتانـە بیانـەوێ یارمەتیـی بزاڤـی ئێمـە بـدەن، نابـێ ئـەو یارمەتیـە بـە دژی بەرژەوەندیـی گەلـی کـورد بـێ کـە لـەو وڵاتـە دا دەژیـن. ئەگـەر نـە، قەبووڵـی ناکەیـن. ئێمـە یارمەتیـی کوردەکانـی عێـراق و کوردەکانـی تورکیـە دەکەیـن و ئەوانیـش یارمەتیـی ئێمـە دەکـەن. بـە تایبەتـی خەڵکـی تورکیـە- باسـی ڕیکخـراوەکان ناکـەم - خەڵـک یارمەتیـی ئێمـە دەکـەن. و گەلـی کـورد لەعێراقیـش هەروەهـا. بـەڵام ئێمـەش یارمەتیـی ئـەوان دەکەیـن، حەتـا بـۆ چوونـی ئـەوان بـۆ نێـو عێـراق. هـەر چەنـد مانگێـک لـە مـەو بـەر ئێمـە ئیجازەمـان دا کـە کـوردی عێـراق بچنـەوە ناوخـۆی عێـراق - لـە سـەر ئـەو ٥٠٠ کیلۆمیـتر سـنوورەی کـە لـە بـەر دەسـتمان دا یـە (هەمانـە). و دەوڵەتـی عێـراق نارزایەتیـی دەربـڕی. ئێمـە وتمـان کـە ئـەوان کـوردن. ئـەوان دەیانـەوێ بچنـەوە وڵاتـی خۆیـان. بـەس ئێمـە بـە هیـچ شـێوەیەک قەبـووڵ ناکەیـن کـە دەوڵەتێـک داوا لـە ئێمـە بـکا بـۆ نموونـە ئـەوە بکەیـن کـە بارزانـی بـە دژی کـوردی ئێـران کـردی. ئێمـە قـەت شـتێکی لـەم جـۆرە بـە دژی کـوردی عێـراق یـان کـوردی تورکیـە ناکەیـن. ئێمـە پرەنسـیپی خۆمـان هەیـە، و لـە پێداگـری لـە سـەریان بـەردەوام دەبیـن.

پشتیوانی لە لایەن خەڵکەوە

ئێمـە بـە پشـتیوانیی خەڵکەکەمـان دەژیـن. و خەڵـک بـە ڕاسـتی پشـتیوانیمان لـێ دەکا. بـە بـێ موبالغـە و گەورەکردنـەوە ٩٥٪ ی خەڵـک شـوعاریان خودموختـاری یـە، و زیاتـر لـە ٨٠٪ پشـتیوانی لـە حیزبـی ئێمـە دەکـەن. هەروەهـا لـەو بـاوەڕەدام کـە ئێمـە عەسـیلترین (ڕەسـەنترین) حیزبـی نیشـتمانپەروەری کـورد و ئێرانیـن، نازانـم بـۆ لـە لایـەن ئـەم و

ئـەووەوە تەنیـا ئێمـە تۆمەتبـار دەکرێیـن بـە هەندێـک جـار سـیخوری بـۆ عێـراق، هەندێـک جـاری دیکـە بـۆ سـەهیۆنیزم، کۆمۆنیزمـی نێونەتەوەیـی، ئەمپریالیزمـی ئامریـکا و نازانـم چـی.

کوردســتان-نیت [کوردســتان-هەواڵ]: چ پێوەندیەکتـان لـە گـەڵ ڕێکخراوەکانـی دیکـەی ئێرانـی هەیـە؟

قاسـملوو: ڕێکخـراوی کوردسـتانی هـەن، و ڕێکخراوەکانـی بەشـەکانی دیکـەی ئێران. سـاڵی ڕابردوو، دوای شـەڕی سـێ مانگە، ئێمـە هەیئەتێکمان پێـک هێنا، هەیئەتـی خەڵکـی کـورد، بـۆ دان و سـتان لـە گـەڵ دەوڵـەت. سـەرۆکی هەیئەتەکـە ئاغـای حوسـەینی بـووە. بەردەڤکـی (وتەبێـژی) هەیئەتەکـە لـە حیزبـی ئێمـە بـوو و دوو ڕێکخـراوی دیکـەش کۆمەڵـە و فەدائیـان نوێنەریـان هەبـوو. هـەر وەک ئێـوەش دەزانـن لـە مانگـی ژووئیـەی ١٩٨٠ دا فەدائیـان کوردسـتانیان بـە جـێ هێشـت. سیاسـەتیان گـۆڕدرا، و ئێسـتا پشـتیوانی لەدەوڵەتـی ناوەنـدی دەکـەن. ئـەوە لـە دەوای ئـەوەی کـە جیابوونـەوە لـە نێـو ڕێکخراوەکەیـان دا قەومـا، هاتـە پێـش. بـەو شـێوەیە ئێسـتا هەیئەتـی خەلکـی کـورد هەڵوەشـاوەتەوە.ئاغای حوسـەینی هـاوکاری لـە گـەڵ حیزبەکەمـان دەکات و لـە ئێمـە نیزیکـە. ئێمـە هیـچ کاتێـک ئەومـان وەک ڕێبـەری خەڵکـی کـورد نەبینیـوە، ئێمـە تەجربـەی خراپـمان هەیـە لـەوەدا کـە یـەک کـەس بکەیـن بـە ڕێبـەر. ئێمـە باوەڕمـان بـە ڕێکخـراو هەیـە، و باوەڕمـان وایـە کـە حیزبەکەمـان، وەک حیـزب، ڕێبـەری گەلـی کـوردە، نـەک یـەک شـەخس.

کۆمەڵـە ڕادەیەکـی زۆر لـە نفـووزی خـۆی لە دەسـت داوە، بـە تایبەتی لـە باشـووری کوردسـتان [مەبەسـت باشـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتانە]، بـەڵام خەڵکـی کۆمەڵـە هێشـتا لـە کوردسـتان دا هـەن و هاوکاریـمان لـە

گەڵ دەکەن. ئەوان بە دژی ڕێژیم شەڕ دەکەن، و هاوپەیمانی ئێمەن. ئێمە هیچ کاتێک شتێکمان بە دژی کۆمەڵە نەکردووە. ئەوان هەموو جارێ وتار دەنووسن کە ڕخنەمان لێ دەگرن، خۆیان – با بڵێین- وەک مارکسیست-لێنینیستی واقعی تەماشا دەکەن و لەو باوەڕە دان کە دەبێ ڕخنە لە حیزبەکەمان بگرن کە وەک حیزبێکی نەتەوەیی دەبینن.

لە دەرەوەی کوردستان، بێجگە لە فەدائیان-زۆرینە کە کوردستانیان بە جێ هێشت و حیزبی توودە - کە ئەوانیش ڕخنەمان لێ دەگرن- بەڵام بە هۆکاری جیا لە کۆمەڵە، ئێمە پێوەندیی باشمان لە گەڵ ڕێکخراوی موجاهدین دا هەیە. ئەوە گرینگترین ڕێکخراوی سیاسیی ئەمڕۆ لە ئێران دا یە. هەر وەک بۆ ڕۆژنامەکەتانم باس کرد – کە ڕۆژنامەیەک بە تیراژی ٢٠٠ هەزار لە ڕۆژ دا دەدەنە دەرێ.

حەتا هندێک خەڵک یان گرووپ کە هاوکارییان لە گەڵ دەوڵەت هەیە، تێدەکۆشن کە لە ئێمە نیزیک ببنەوە. بۆ نموونە ئێستا ٤٠ نوێنەری پارڵمان (مەجلس) هەن کە لە ئوپۆزیسیۆنن، پێوەندیمان پێوە دەکەن.

بەڵام گرینگترین لایەنی هاوکار کە هەمانە، موجاهدینن. و ئێمە پێمان خۆشە کە هاوکاریمان هەبێ لە گەڵ هەموو ئەو کەسانە (لایەنانە) کە بە ڕاستی لە ئۆپۆزیسیۆنن لە ئێران دا، و بە ڕاستی بۆ دێموکراسی و مافەکانی نەتەوەکانی بندەست تێدەکۆشن.١

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: ئامانجی حدکا چیە؟ ئێمە بیستوومانە کە کوردەکان لە تورکیە، سووریا و عێراق ڕای جیاوازیان هەیە کە ئامانج خودموختاری بێ یان کوردستانێکی یەکپارچە.

قاسملوو: لە پێش دا روونکردنەوەیەکی (کۆمێنتارێکی) شەخسی. وا دیارە کە هەر چەندە رێکخراوێک بچووک بێ، شوعارەکانی مارکسیستیترن. بۆ نموونە شوعاری «کوردستانێکی ئازاد، یەکپارچە و سۆسیالیست» هەتە. ئەوە وتنی هاسانە. حیزبی ئێمە و گەلی کورد لە ئێران دا خوازیاری خودموختاری یە، و ئەوە تاکتیک نیە. ئەوە پرەنسیپی ئێمە یە، ئێمە باوەڕمان خودموختاری یە. بەو مانایە کە جیاوازیی نێوان خەیاڵ و سیاسەت زۆرە. مرۆڤ دەتوانێ خەیاڵ بکا، بەڵام دەبێ لە سیاسەت دا واقعبین بێ. بۆ ئێمە لە کوردستانی ئێران دا چارەسەریی ئۆپتیمال خودموختاری یە لە چوارچێوەی وڵاتی ئێران دا. ئێمە فۆرمالیست نین. شێوازەکە گرینگ نیە، بەلکوو گرینگ نێوەرۆکە. دیاریکردنی مافی چارەنووس دەتوانێ سێ شکلی هەبێ: سەربەخۆیی، فیدرالیزم و خودموختاری. و ئێمە خودموختاریمان هەڵبژاردووە. هەڤاڵانمان لە تورکیە و سووریا خوازیاری سەربەخۆیین. مەسەلەی ئەوانە. بۆ ئەوەی کە زۆر لێی ورد بینەوە (دەقیق بین): لە شەڕی ئێمە دا بە دژی رێژیم، و هەروەها لە ژێر ریژیمی شاه دا، نیزیکترین هاوپەیمانانمان کوردەکانی تورکیە، یان کوردەکانی عێراق نین، بەلکوو موجاهدینن. لە بەر ئەوەی کە ئەگەر ئێستا گۆڕانکاری لە تاران روو بدات، ئێمە بە زوویی شاهدی گۆرانکاری لە کوردستانی ئێرانیش دا دەبین. بەڵام ئەگەر گۆڕانکاری لە ئانکارا روو بدەن، یان لە بەغداد و یان لە کوردستانی عێراق و یان کوردستان تورکیە، هەڵبەت ئەو گۆڕانکاریانە بە شێوازێکی ناراستەوخۆ کاریگەریان دەبێ لە سەر وڵاتی ئێمەش. بەڵام ناتوانن بە شێوەیەکی راستەوخۆ بار و دۆخی سیاسیی ئێمە بگۆڕن.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: تو ئێستا وتت کە ئامانجی ئێوە خودموختاری یە لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیک دا. گەلۆ ئەوە بەو مانایەیە کە ئێوە ئێرانێکی دێموکراتیکتان دەوێ و نەک ئێرانێکی سۆسیالیستی؟

قاسملوو: مرۆڤ لە سیاسەت دا هەموو کاتێک ئامانجێکی تاکتیکیی هەیە و ئامانجێکی ستراتێژیکی. لە بەرنامەکەمان دا بە راشکاوی گۆتوومانە کە ئێمە خوازیاری دروست کردنی سۆسیالیزمین لە کوردستان دا. ئێمە بۆ سۆسیالیزمین. ئێمە ئەوە دەڵێین لە بەر ئەوەی کە ئێمە حیزبێکی دێموکرات و نەتەوەیین - راستە - بەڵام ئێمە حیزبێکی چەپین. ئێمە هاوکاری لە گەڵ حیزبەکانی راستئاژۆ رەد دەکەینەوە، ئێمە پێشکەوتووین، بەڵام دێموکرات و نەتەوەیین، و ئێمە حیزبێکی مارکسیستی نین. بار و دۆخی ئابۆری و کۆمەڵایەتی لە کوردستانی ئێران دا بۆ نموونە، فەرقی هەیە لە گەڵ تاران. خەڵکی کۆمەڵە و فەدائیان هەموو جارێ باسیان لە چینی کرێکاری کورد و پرووڵتاریای کورد دەکرد. بەڵام ئێمە چینی کرێکارمان نیە لە کوردستان دا، وەزعیەتی کارخانەکان، لە بەر ئەوەی کە کارخانەمان نین. بەس چوون دەتوانین پرووڵتاریامان هەبێ؟

ئێمە دەمانەوێ کورد یەکگرتوو بکەین بۆ ئەوەی کە نەک تەنیا خەبات بکەین بۆ مافەکانی نەتەوەیی، و نەک تەنیا بۆ دێموکراسی لە ئێران دا، بەڵام هەروەها بۆ گۆڕانکارییەکانی کۆمەڵایەتی و ئابۆریش تێبکۆشین. لێرە ئێمە زۆر دەستەبەندی کراوین. دڵنیا بن کە هیچ حیزبێکی مارکسیستی نیە کە بتوانێ لە ئێمە بەرنامەیەکی پێشکەوتوتری کۆمەڵایەتی و ئابۆری بەرێوە بەرێ. لەسەر جووتیاران ئێمە دەڵێین: زەوی هی ئەو کەسەیە کە کار لە سەر دەکا. و ئێمە

ئـەو شـوعارە جـێ بـە جـێ دەکەیـن. لـەو جێگایـە دا کـە پێوەندیـدارە بـە کرێکارانـەوە – ئێمـە بـە دژی هـەر چەشـنە چەوسـاندنەوەیەکین. بـەڵام ئێوە دەزانـن کـە گۆڕینـی هەیکەڵـی ئابـۆری لـە وڵاتێـک دا هاسـان نیـە. شۆڕشـێک دەتوانـێ رووبەنـای سیاسـی بگـۆڕێ، دەسـەڵاتی سیاسـی. بـەڵام ناتوانـێ ژێرخانـی هەیکەڵـی ئابـۆری لـە کورتخایـەن دا بگـۆڕێ. بـۆ ئـەوە پیویسـتی بـە بەرنامەیەکـی درێژخایـەن هەیـە.

کوردسـتان-نیت [کوردسـتان-هەواڵ]: ئێـوە هیـچ سیاسـەتێکتان بەرامبـەر بـە «ئاخـاکان» هەیـە؟

قاسـملوو: خەڵـک لـە ئێـران دا زۆر لـە سـەر ئاخـاکان یـان فئۆداڵـەکان قسـە دەکـەن. ئێمـە دوو رووداومـان هەبـوون لـە کوردسـتانی ئێـران دا کـە پێویسـت بـوو شـتێک بەرامبـەر بـە فئوداڵـەکان بکەین.جارێـک پێـش لـە شـەڕ، لـە نیزیـک مەهابـاد، لـە پێودەنـدی لـە گـەڵ مەنگـوڕەکان کـە عەشـیرەتێکی کـوردن. تەماشـا کـە: لـە سـەردەمی شـاه دا ڕیفۆرمێـک کـرا، و ئیـدی ئێسـتا فئۆداڵـی گـەورە نەمـاون. زەوی دابـەش کـرا. ئێمـە وردە مالکـمان هـەن. وردە مالکەکانـی مەنگـوڕ دەسـتیان دا بـە دامەزراندنـی ڕێکخراوێـک کـە زەوی لـە جووتیـاران وەربگرنـەوە. ئـەوان چەکیـان لـە دەوڵەتـی ئێـران وەرگرتـەوە، و دەسـتیان کـرد بـە داگیرکردنـی چەنـد گوندێـک. حیزبـی ئێمـە بڕیـاری دا کـە هێرشـیان بکاتـە سـەر و چەکیـان بـکاو ئەوەمـان یـەک شـەو ئەنجـام دا. هەڵبـەت هندێـک کـەس کـوژران، بـەڵام ئـەوە هێرشـێکی زۆر کـت و پـڕ و خێـرا بـوو.

جارێکـی دیکـەش فئۆداڵـەکان لـە ورمـێ زەویـان لـە جووتیـاران وەرگرتـەوە. و جووتیـاران ڕۆییشـتن بـۆ شـار و هانایـان بـردەوە بـۆ سـوپای پاسـداران بـۆ یارمەتـی. قـەت وەریـان نەگـرت. ئێمە چوویـن بـۆ یارمەتیان.

وەک ئێـوە ئـاگادارن، دوو ساڵە کـە شـۆڕش کـراوە و لـەو دوو سـاڵە دا ١٨ مانـگ شـەڕ لـە ناوچەکـە هەیـە. هاسـان نیـە کـە هەمـوو کـەم و کۆڕییـەکان سـەر لـە نـوێ ڕێـک بخرێـن. ئێمـە دەبـێ بیکەیـن، ئێمـە دلنیایـن، ئێمـە لـە پێشـوو دا هدنێـک پـرۆژەی پچووکـمان هەبـوون بـەڵام بەس/کافـی نەبـوون.

وەک پسـپۆری مـن ئابـۆری زانـم. مـن پانـزدە سـاڵ لـە زانکـۆ وانـەم گۆتـووە، بۆیـە دەزانـم کـە موشـکلەی ئاخـاکان زۆر موشـکلەیەکی ئەسـتەمە.

Intervju med GHASSEMLOU

Kurdistan-nytt gjorde et intervju med A.R. Ghassemlou, generalsekretær i Kurdistans Demokratiske Parti - Iran, da han var på besøk her i Oslo i månedskiftet februar - mars. Vi var særlig interessert i å få informasjon om kurdernes rolle i krigen mellom Iran og Irak, fordi det har kommet så mange motstridende opplysninger om dette. Intervjuet tar både opp dette og kurdernes forhold til den iranske revolusjonen, dessuten tas det også opp KDPI's politikk i iransk Kurdistan.
Først en oversikt og oppsumering av utviklingen siden Shahens fall.

GHASSEMLOU: Både kurderne som helhet og vårt parti, Kurdistans Demokratiske Parti -Iran, deltok i revolusjonsprosessen mot Shahen. Vi gjorde mange ofre, det var mange martyrer både i vårt parti og blant hele det kurdiske folket.

Det var derfor helt logisk at vi ventet oss endel forandringer gjennom revolusjonen, særlig fordi vi allerede i 34 år hadde slåss mot Shah-regimet. Hva var det så vi ventet oss? Først og fremst et uavhengig land; som dere vet var vårt land fram til revolusjonen avhengig av USA. USA-imperialismens innflytelse var svært sterk i vårt land, særlig på det politiske, det økonomiske og det militær planet. Dessuten ventet vi oss demokratiske friheter, et demokrati etter så mange år med diktatur under Shahen.

Videre ventet vi forandringer i de sosiale og økonomiske forholdene for det arbeidende folket. De arbeidende massene ofret mye mer for revolusjonen enn noen andre lag i samfunnet, og de utgjør majoriteten av den iranske befolkningen. Det var logisk å vente endringer som ville forbedre det arbeidende folkets sosiale og økonomiske kår.
Og selvfølgelig ventet vi, som kurdere at revolusjonen ville føre med seg enkelte nasjonale rettigheter for vårt folk. Som du vet er mer enn 60% av den iranske befolkningen ikke-persere:kurdere, arabere, azerbaidjanere, turkmener og baluchere.

Så vi deltok også i revolusjonen for å kjempe for våre nasjonale rettigheter, vi ventet at disse nasjonale rettighetene ville bety en eller annen form for autonomi innenfor rammene av den iranske nasjonalstaten. Dette ventet vi oss av revolusjonen. Men hva skjedde?

Et par måneder etter revolusjonen startet en gruppe ayatholláer som hadde stiftet det Islamske Republikanske Partiet å monopolisere makten. Som vi sier: de konfiskerte revolusjonen og lot som om det var de som hadde gjort revolusjonen mulig. De sa at bare de deltok i revolusjonen og at den fra starten av var en islamsk revolusjon. Skritt for skritt eliminerte de alle våre erobringer fra revolusjonen. Dette betyr; at vi ikke gjorde noe for å få slutt på imperialismens innflytelse. All den anti-imperialistiske kampen ble konsentrert rundt det å holde 52 amerikanske gisler. Som dere vet, etter 14 måneder var konsekvensene av dette for Iran ikke bare svært dårlige, men enormt negative.
Da den iranske regjeringen startet gisselsaken, hadde Iran 11milliarder $ i USA's banker, og regjeringen krevde i tillegg utlevering av Shahen og hans formue. Hva skjedde? Shahen er som dere vet død. Vi fikk ingenting av hans formue og vi fikk mindre enn tre av våre 11 milliarder fra USA. Dette sies i Iran, uoffisielt, av president Bani Sadr.
Dette er den økonomiske siden. Men fra den politiske siden var bankerotten

total: I virkeligheten mobiliserte vi hele den internasjonale offentlige opinion mot den iranske revolusjonen. Den iranske revolusjonen var i begynnelsen svært populær blant befolkningen i Europa og USA, men etter noen måneder, og særlig etter at gislene ble tatt, ble vår revolusjon skrittvis sett på som noe anti-folkelig, anti-nasjonalt og t.o.m. anti-menneskelig. Vi provoserte hele den amerikanske folkemeningen til å vende seg mot Iran. Og på en slik måte at det nå er mulig, hvis USA-regjeringen skulle intervenere i Iran, at det amerikanske folket ikke vil protestere.

Gisselsaken hadde også en annen konsekvens; at alle vestlige land begynte å støtte den amerikanske politikken i Iran. Vi fikk altså ingenting verken fra en politisk eller økonomisk synsvinkel. Og nå er vi mer økonomisk avhengig enn før, fordi vi behøver mer. Den økonomiske situasjonen i Iran er katastrofal. Vi trenger også mer våpen fra USA, så selv fra et militært utgangspunkt er vi mer avhengige. Og fordi vår regjering er totalt isolert fra alle andre nasjoner blir regjeringen av politiske grunner nødt til å spørre om amerikansk og vest-europeisk støtte.

Om vi går over til det andre punktet, så hadde vi i perioden rett etter revolusjonen en form for demokrati i Iran. Men nå er det bare en legal avis som er i opposisjon, og den utgis av presidenten. Dette er jo også ganske spesielt: at man har et land hvor republikkens president er i opposisjon. Alle andre aviser, organisasjoner, fagforeninger er i virkeligheten forbudt. Det eneste partiet som fungerer legalt er det Islamske Republikanske Partiet. Mer enn det: Under Shah-regimet fantes det selvsagt ikke politiske friheter, de var tatt bort. Men det fantes i det minste noen individuelle friheter, f.eks. kunne kvinnene kle seg som de ville. Det kan de ikke nå. Universitetene, som var senteret for, la oss si, hele den revolusjonære generasjon mot regimet, var alltid åpne. Shahen prøvde å stenge universitetene i 6 måneder eller ett år, men nå er de totalt stengt i Iran. I Kurdistan er til og med skolene stengt. Og dessuten er musikk forbudt og kunst er forbudt. Jeg vil ikke si at den politiske friheten i dag er mindre enn under Shah-regimet.

Fremdeles har vi noen politiske rettigheter, på grunn av revolusjonen, og dette er selvsagt bedre enn under Shahen. Men til gjengjeld har vi mistet mange individuelle friheter som vi hadde under Shahen.

Om vi ser på det tredje punktet; de sosiale og økonomiske forholdene for det arbeidende folket, er situasjonen virkelig tragisk. Etter revolusjonen har prisene steget svært raskt, inflasjonen er høyere enn under Shah-regimet. Mange nødvendighetsartikler er vanskelige å få tak i. Og selvsagt, etter krigen mellom Iran og Irak, er det oppstått knapphet på viktige varer som olje, bensin osv. Under de gitte forhold forsøker selvsagt de arbeidende massene å kjempe for sine økonomiske og sosiale rettigheter. Men enhver protest, enhver streik blir umiddelbart beskyldt for å være organisert av imperialismen, av Irak, av sionismen, eller av den internasjonale kommunismen.

"HELLIG KRIG"

Det siste punktet angår nasjonale rettigheter og situasjonen til de undertrykte folkene i Iran. Sentralregjeringen begynte straks å slå ned den nasjonale bevegelsen i Khuzestan, senere i Turkmenia, så i Azerbaidjan, Baluchistan og selvsagt i Kurdistan. Men i Kurdistan var folket organisert, mer politisk bevisst, motstanden var sterkere, slik at de ikke så lett var i stand til å knuse den kurdiske demokratiske bevegelsen. Som dere husker ga Khomeini i august 1979 ordre om "hellig krig" mot det kurdiske folket. Det har aldri før i Islams historie blitt erklært "hellig krig" mot et annet muslimsk folk. I tre måneder prøvde hele den iranske armeen og det iranske flyvåpenet å utrydde det kurdiske folket. Og for å si det rett ut, så hadde vi da ingen erfaringer med geriljakrig. Vi befant oss i en dårlig situasjon, fordi dette var noen måneder etter revolusjonen og fordi vi i lange perioder av Shah-regimet, unntatt i 1967-68 hvor det var geriljakamper i 18 måneder, ikke hadde fått geriljaerfaringer. Men etter to måneder begynte vårt folk å reise ut for å slåss mot den iranske armeen og de såkalte revolusjonære gardene. Og selvsagt, etter den tredje måneden led den iranske armeens offensiv i Kurdistan totalt nederlag.

Deretter ba de om forhandlinger. Vi var i fjellene, da en eller annen minister kom til oss for å be om forhandlinger. I utlandet er det enkelte som sprer propaganda om at kurderne alltid ønsker krig. Dette gjøres i hovedsak av ulike bøker, men i virkeligheten er vi en svært fredelig nasjon. Og vi vet at det ikke finnes noen militær løsning på det kurdiske problemet i Iran. Vi ønsker en politisk og fredelig løsning. Derfor startet vi forhandlinger som varte ca. 6 måneder, og jeg kan fortelle dere at i løpet av disse 6 månedene har jeg sett langt flere ayatollaher enn før i hele mitt liv! De diskuterte alltid tålmodig og hørte på, men vi innså etter 6 måneder at de ikke hadde til hensikt å gi oss nasjonale rettigheter i det hele tatt. Ikke bare gjaldt dette vårt ønske om autonomi, men alle typer nasjonale rettigheter. Vi innså at de ikke vil ha noen opposisjon i Iran. Og at de anser iransk Kurdistan som et senter og som den viktigste og sterkeste delen av den iranske opposisjonen. I mars 1980 startet de derfor på ny en krig mot vårt folk og nå har den vart i ca. ett år. Vi har ikke noen komplett statistikk, men vi har i denne krigen mistet omlag 10 000 mennesker. Og mer enn 8000 er sivilbefolkning, dvs. barn, kvinner og gamle folk. Regjeringsstyrkene er ikke alltid i stand til å angripe våre pesh-merga'er, så de angriper og bomber byer og landsbyer og dreper den forsvarsløse befolkningen – uskyldige folk.

KRIGEN MELLOM IRAN OG IRAK

Da krigen mellom Iran og Irak startet i september 1980, laget vi som patriotiske iranere en deklarasjon. Vi gjorde den kjent gjennom vår radio, som kringkaster på tre språk: kurdisk, persisk og azerbaidjansk. I erklæringen ba vi regjeringen om å stoppe krigen mot det kurdiske folket, å gå med på vårt krav om autonomi, å trekke tilbake revolusjonsgardene som er de virkelige trøbbelmakerne i Kurdistan. Da ville vi være klare til å samarbeide om å slåss mot Iraks agresjon, en agresjon vi fordømte, og til å forsvare Irans uavhengighet. De ga aldri noe svar. Etter noen få dager begynte Phantom-jagere og helikoptere å bombe våre byer og våre landsbyer, og dette var det eneste svaret vi fikk. Men på tross av dette, avsto vi i to måneder fra angrep. Vi var svært tålmodige. Men etterhvert innså vi, og vi fikk la oss si gode informasjoner om at den iranske regjeringen forsøkte å utnytte den nye politiske atmosfæren etter krigen som er gunstig for sentralregjeringen, for å knuse vår bevegelse. Vår plikt var klar, det var nødvendig at vi forsvarte oss selv, og vi gjorde det og gjør det ennå.

Vår holdning til krigen mellom Iran og Irak er svært klar. Vi mener at denne krigen er en tåpelig krig. Denne krigen er verken i Irans eller Iraks interesse. Og den fører til ødeleggelse av svært viktige installasjoner såsom oljeinstallasjoner og andre økonomiske verdier. Men mer enn det: Krigen koster tusenvis av menneskeliv. Så vi er mot krigen mellom Iran og Irak. Men vi fordømte den irakske agresjonen, og vi er imot den irakske okkupasjonen av deler av Irans territorium. Men det er viktig å legge til at den iranske regjeringen, og særlig Khomeini selv, må bære en del av ansvaret for krigen. Umiddelbart etter revolusjonen begynte de å snakke om eksport av revolusjonen til andre land og særlig til Irak. De sa offentlig at de ønsket at Baath-regimet i Baghdad skulle styrtes. De ville forene alle shiit'er som utgjør majoriteten i Irak for å grunnlegge en ny islamsk republikk i Irak. Så jeg tror at alle disse uttalelsene provoserte det irakske regimet til å angripe Iran. Dette er vår stillingstagen i krigen mellom Iran og Irak. Og om du spør meg hva fremtiden for denne krigen vil være, er jeg lei for å si at sålenge vi har Khomeini i Iran og Saddam Husseini i Irak, vil krigen fortsette.

KURDISTAN-NYTT: Er du enig med dem som mener at USA har eller hadde en fordel av denne krigen?

GHASSEMLOU: Ja, jeg er enig. Det var derfor jeg sa at krigen står i motsetning til Iraks og Irans interesser. Men ikke bare USA. Mange vestlige land, og særlig de store vestlige land tjener på krigen. Deres politikk i Midt-Østen er styrt av to ting: De selger våpen og kjøper olje. Så når de trenger mer olje, må de selge flere våpen. Og når det er konflikter i Midt-Østen, øker selvsagt salgsmulighetene for våpen. Så denne konflikten er slett ikke negativ for de

vestlige land som selger våpen til landene i Midt-Østen.

KURDISTAN-NYTT: Vi har hørt gjennom nyheter og aviser at dere ikke bare kjemper mot iranerne, men at dere også kjemper med Irak. I et intervju du ga til Guardian sier du et par ting som kan tyde på dette.

GHASSEMLOU: Jeg har aldri sagt det. Intervjuet i Guardian er hentet fra Le Monde. Da jeg kom til Paris møtte jeg Eric Rouleau som er en av mine venner; men ut fra det han skrev i sin andre artikkel er det klart at han forsøker å forsvare den iranske regjeringens standpunkt. Jeg har til nå skrevet 3 brev til Le Monde, hvor jeg skriver at det som Eric Rouleau skrev der ikke er min mening, men de er ikke blitt publisert. Først sa de at brevet var for sterkt i ordbruken, andre gang at det var for langt, og tredje gang at de ville publisere brevet. Men de har ikke gjort det. Så jeg var nødt til å sende brevet til iranske aviser, spesielt avisen til Mujahdeen som kommer ut i 200 000 eksemplarer i Iran, og publiseres illegalt. Og de trykket brevet mitt. Men litt mer om dette.

Vi kontrollerer ca. 500 kilometer av grensen mellom Iran og Irak, og ingen del av den irakske hæren, ikke en eneste iraksk soldat har kommet inn i Iran over denne delen av grensen. De vet at vi vil forsvare den iranske grensen. Så dette er ikke riktig.

Men det er noe av det som er riktig. Men det kommer ikke av vår politikk, men skyldes objektive faktorer. F.eks. før krigen startet mellom Iran og Irak kom det seks Phantom-jagere for å bombe våre landsbyer - nå kommer det bare tre. De andre tre er opptatt i Khuzestan mot den irakske hæren. Men dette skyldes ikke vår politikk. Dere forstår? Det skyldes den objektive realiteten av krigen mellom Iran og Irak. Et annet eksempel: Når det snør er det bra for oss, for geriljaen. Men det er ikk vår politikk som får det til å snø. Så krigen mellom Irak og Iran er nyttig for oss fra et militært synspunkt. Men dette betyr ikke at vi slåss sammen med Irak mot Iran. Nei, Iran slåss mot oss og Irak. Og jeg skal gi dere to eksempler:

Det første: Vi hadde fanget en av sjefene for Revolusjonsgarden, etter at krigen mellom Irak og Iran hadde brutt ut, i Sør-Kurdistan. Da våre venner spurte ham:"Hvorfor kjemper dere mot oss? Hvorfor reiser dere ikke for å slåss mot Irak?" sa han:"Jeg var i Teheran, og jeg ble fortalt av ansvarlige personer at krigen mot kurderne er mer viktig enn krigen mot Iraks regjering.

Det andre: Det er en ayatholla som er svært kjent og - unnskyld meg - svært dum. For å illustrere hvordan han tenker: Han var i Libya, og da han kom tilbake spurte folk fra TV ham om hvordan den økonomiske situasjonen i Libya var. Han sa:"Svært god, de har så store meloner i Libya." Denne herren sa for to måneder siden at "Kurderne er vår to-års-fiender, men Irak er vår fiende bare i to måneder."

Et annet eksempel fra en palestinsk kilde. Vi har svært gode forbindelser med våre palestinske venner. De har blitt fortalt direkte av ayathollaer at de vil bruke den politiske atmosfæren til å slå ned den kurdiske bevegelsen. Så det er ikke vår feil at de slåss mot oss.

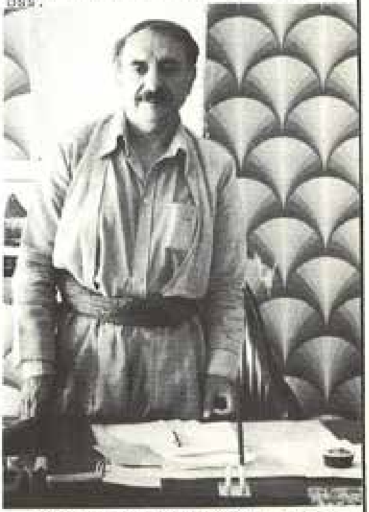

Abdul Rahman Ghassemlou, generalsekretær for iransk KDP. Bildet er tatt i Mahabad i juli 1979.

KURDISTAN-NYTT: Du nevnte palestinerne. PFLP har publisert et dokument fra den irakske regjeringen, hvor man understreker at man må prøve å komme inn i de kurdiske organisasjonene for å bruke dem for egne formål.

GHASSEMLOU: Jeg vet ikke om et slikt dokument virkelig finnes, men det er godt mulig det stemmer. Men det er ikke v å r t problem dersom den irakske regjeringen eller andre regjeringer forsøker å - la oss si - sende sine personer inn i vårt parti. Jeg tror det er logisk. Men jeg snakker om v å r politikk, ikke den irakske regjeringens politikk.

Vi er et politisk parti. Vi er ikke et politisk parti fra i går. Vi har mange erfaringer, fra vårt eget folk og fra andre nasjoner. Alle frigjøringsbevegelser har l e g i t i m rett til å motta hjelp fra utlandet. Alle frigjøringsbevegelser har det. Ta f.eks. den palestinske frigjøringsbevegelsen. De mottar hjelp fra a l l e arabiske land inkludert Saudi Arabia, Jordan, og dere vet at disse landene ikke er progressive. Det går ikke å si at vi, fordi vi er kurdere, ikke har denne legitime retten. Vi har! Det er legitimt. Men vi har diskutert dette problemet mange ganger i vår ledelse. Vi har våre prinsipper. Og jeg vil forklare disse.

For det første aksepterer vi aldri hjelp som gis på noen politiske betingelser. Heller ikke aksepterer vi hjelp uten politiske betingelser hvis denne hjelpen fører til vår avhengighet. For det er mulig at noen gir deg mer og mer hver dag, uten betingelser, men en dag innser man at man ikke kan nekte, for om man nekter kan man ikke fortsette kampen. Så vi er svært forsiktige med dette problemet, fordi det allerede har hendt i vår historie.

Men det er også et annet vilkår. Det andre vilkåret angår land hvor det bor kurdere. Om noen av disse regjeringer ønsker å hjelpe vår bevegelse, må denne hjelpen ikke være mot interessene til den kurdiske befolkningen som bor i dette landet. Ellers aksepterer vi den ikke. Vi hjelper kurdere fra Tyrkia, kurdere fra Irak, og de hjelper oss. Og særlig folk fra Tyrkia, folket - jeg snakker ikke om organisasjoner - folket hjelper oss. Og det kurdiske folket i Irak også. Men vi hjelper også dem - t.o.m. med å reise til Irak. Vi tillot for bare få måneder siden kurdere fra Irak å reise inn dit - over de 500 km. grenseområde vi har. Og den irakske regjeringen protesterte. Vi sa: De er kurdere. De vil reise tilbake til sitt hjemland. Og det er vår plikt å hjelpe dem. Så vi vil aldri akseptere at noen regjering ber oss gjøre det samme som f.eks. Barzani gjorde mot de iranske kurderne. Vi vil aldri gjøre noe liknende mot irakske kurdere eller kurdere fra Tyrkia. Vi har våre prinsipper, og vi vil fortsette å stå på dem.

STØTTE FRA BEFOLKNINGEN

Vi lever bare på støtten fra vårt folk. Og befolkningen støtter oss virkelig. Uten å overdrive støtter 95% av befolkningen parolen om autonomi, og mer enn 80% av befolkningen støtter vårt parti. Så jeg tror vi er et svært opprinnelig, kurdisk og iransk patriotisk parti, og jeg vet ikke hvorfor bare vi blir anklaget for av noen folk for noen ganger å være agenter for Irak, andre ganger for sionismen, internasjonal kommunisme, amerikansk imperialisme og jeg vet ikke hva.

KURDISTAN-NYTT: Hvilket forhold har dere til de andre organisasjonene i Iran?

GHASSEMLOU: Det er organisasjoner i Kurdistan, og det er organisasjoner i andre deler av Iran. Siste år, etter tre-månedere krigen, satte vi opp en delegasjon, Delegasjonen av det kurdiske folket, for å forhandle med regjeringen. President for delegasjonen var herr Husseini. Talsmannen for delegasjonen var fra vårt politiske parti og to andre organisas joner KOMALA og Fedayeen var representert. Som dere vet, i juni 1980 forlot Fedayeen Kurdistan. De forandret sin politikk, og støtter nå den iranske sentralregjeringen. Dette kom etter en splittelse i organisasjonen. Slik atDelegasjonen av det kurdiske folket nå er oppløst. Herr Husseini samarbeider og står nært vårt parti. Vi har aldri sett på ham som en leder for det kurdiske folket,vi har svært dårlige erfaringer med å gjøre e n p e r s o n til leder. Vi tror på organisasjon, og vi tror på at vårt parti, som parti, er leder for det kurdiske folket, ikke en person.

KURDISTAN-NYTT: Du nevnte palestinerne. PFLP har publisert et dokument fra den irakske regjeringen, hvor man understreker at man må prøve å komme inn i de kurdiske organisasjonene for å bruke dem for egne formål.

GHASSEMLOU: Jeg vet ikke om et slikt dokument virkelig finnes, men det er godt mulig det stemmer. Men det er ikke vårt problem dersom den irakske regjeringen eller andre regjeringer forsøker å - la oss si - sende sine personer inn i vårt parti. Jeg tror det er logisk. Men jeg snakker om vår politikk, ikke den irakske regjeringens politikk.

Vi er et politisk parti. Vi er ikke et politisk parti fra i går. Vi har mange erfaringer, fra vårt eget folk og fra andre nasjoner. Alle frigjøringsbevegelser har legitim rett til å motta hjelp fra utlandet. Alle frigjøringsbevegelser har det. Ta f.eks. den palestinske frigjøringsbevegelsen. De mottar hjelp fra alle arabiske land inkludert Saudi Arabia, Jordan, og dere vet at disse landene ikke er progressive. Det går ikke å si at vi , fordi vi er kurdere, ikke har denne legitime retten. Vi har! Det er legitimt. Men vi har diskutert dette problemet mange ganger i vår ledelse. Vi har våre prinsipper. Og jeg vil forklare disse.

For det første aksepterer vi aldri hjelp som gis på noen politiske betingelser. Heller ikke aksepterer vi hjelp uten politiske betingelser hvis denne hjelpen fører til vår avhengighet. For det er mulig at noen gir deg mer og mer hver dag, uten betingelser, men en dag innser man at man ikke kan nekte, for om man nekter kan man ikke fortsette kampen. Så vi er svært forsiktige med dette problemet, fordi det allerede har hendt i vår historie.

Men det er også et annet vilkår. Det andre vilkåret angår land hvor det bor kurdere. Om noen av disse regjeringer ønsker å hjelpe vår bevegelse, må denne hjelpen ikke være mot interessene til den kurdiske befolkningen som bor i dette landet. Ellers aksepterer vi den ikke. Vi hjelper kurdere fra Tyrkia, kurdere fra Irak, og de hjelper oss. Og særlig folk fra Tyrkia, folket - jeg snakker ikke om organisasjoner - folket hjelper oss. Og det kurdiske folket i Irak også. Men vi hjelper også dem - t.o.m. med å reise til Irak. Vi tillot for bare få måneder siden kurdere fra Irak å reise inn dit - over de 500 km. grenseområde vi har. Og den irakske regjeringen protesterte. Vi sa: De er kurdere. De vil reise tilbake til sitt hjemland. Og det er vår plikt å hjelpe dem. Så vi vil aldri akseptere at noen regjering ber oss gjøre det samme som f.eks. Barzani gjorde mot de iranske kurderne. Vi vil aldri gjøre noe liknende mot irakske kurdere eller kurdere fra Tyrkia. Vi har våre prinsipper, og vi vil fortsette å stå på dem.

STØTTE FRA BEFOLKNINGEN

Vi lever bare på støtten fra vårt folk. Og befolkningen støtter oss virkelig. Uten å overdrive støtter 95% av befolkningen parolen om autonomi, og mer enn 80% av befolkningen støtter vårt parti. Så jeg tror vi er et svært opprinnelig, kurdisk og iransk patriotisk parti, og jeg vet ikke hvorfor bare vi blir anklaget for av noen folk for noen ganger å være agenter for Irak, andre ganger for sionismen, internasjonal kommunisme, amerikansk imperialisme og jeg vet ikke hva.

KURDISTAN-NYTT: Hvilket forhold har dere til de andre organisasjonene i Iran?

GHASSEMLOU: Det er organisasjoner i Kurdistan, og det er organisasjoner i andre deler av Iran. Siste år, etter tre-månedera krigen, satte vi opp en delegasjon, Delegasjonen av det kurdiske folket, for å forhandle med regjeringen. President for delegasjonen var herr Husseini. Talsmannen for delegasjonen var fra vårt politiske parti og to andre organisasjoner KOMALA og Fedayeen var representert. Som dere vet, i juni 1980 forlot Fedayeen Kurdistan. De forandret sin politikk, og støtter nå den iranske sentralregjeringen. Dette kom etter en splittelse i organisasjonen. Slik atDelegasjonen av det kurdiske folket nå er oppløst. Herr Husseini samarbeider og står nært vårt parti. Vi har aldri sett på ham som en leder for det kurdiske folket,vi har svært dårlige erfaringer med å gjøre en person til leder. Vi tror på organisasjon, og vi tror på at vårt parti, som parti, er leder for det kurdiske folket, ikke en person.

30

et land. En revolusjon kan forandre den politiske overbygningen, den politiske makten. Men du kan ikke forandre den økonomiske basis-strukturen på kort tid. For dette trengs et langsiktig program.

KURDISTAN-NYTT: Har dere noen politikk i forhold til "aga'ene"?

GHASSEMLOU: Det er folk i Iran som prater alt for mye om aga'ene, eller føydalherrene. Vi har i iransk Kurdistan hatt to hendelser hvor det har vært nødvendig å gjøre noe med føydalherrene. En gang før krigen, i nærheten av Mahabad, i forbindelse med Mungord - en kurdisk stamme. La oss se: det var en reform under Shahen, og vi har ikke lenger store føydalherrer. Jorda ble fordelt. Vi har små jordherrer. Små jordherrer fra Mungord-stammen startet med oppbyggingen av en organisasjon for å ta tilbake jorda fra bøndene. De fikk våpen fra den iranske regjeringen, og de begynte å okkupere noen landsbyer. Vårt parti bestemte seg for å angripe dem og avvæpne dem, og vi gjorde det på en natt. Selvsagt ble noen menneskær drept, men det var en svært rask operasjon.
En annen gang tok føydalherrer i Urumia tilbake land fra bøndene. Og bøndene dro til byen og spurte revolusjonsgardistene om hjelp. De fikk den aldri. Vi dro dit for å hjelpe dem.

Som dere vet, det er to år siden revolusjonen, og i 18 måneder av denne tiden har det pågått krig i området. Det er ikke så lett å reorganisere alle skjevhetene. Vi skal gjøre det, vi er sikre på, og vi har allerede endel små prosjekter, men de er ikke tilstrekkelige.

Av yrke er jeg økonom. Jeg har undervist i 15 år på universitetet, så jeg vet at agrarproblemet er et svært vanskelig problem.

بەڕێز ئەحمەد حاجۆ لە سەر ئەو سەردانەی کاک دوکتۆر بۆ ئوسلۆ دەڵێ چی؟

کاتێک کە هاوکارە نورویژیەکەم بە منی وت کە کاک ئەحمەد/ ئامەد حاجۆ (لە بنەماڵەی بە ناو و بانگی حاجۆ لە ڕۆژئاوای وڵاتەکەمان) تێکۆشانی هەبووە بۆ مەسەلەی کورد لە ئوسلۆ و لە دامەزراندنی گۆڤاری کوردستان-نیت دا ڕۆڵێکی سەرەکیی هەبووە، هاوکاریی کردم کە تەلەفۆنی کاک ئەحمەدم دەستکەوێ و بتوانم پێوەندی پێوە بکەم. کاتێک کە باسی سەردانی دوکتۆر قاسملووم لە کاک ئەحمەد پرسی، کاک ئەحمەد وتی کە ئەو کات قاسملوو مێوانی ئەو بووە لە ئوسلۆ. بۆیە داوام کرد کە لە سەر ئەو سەردانەی کاک دوکتۆر هەر چی لە بیری ماوە، بۆم بنووسێ و هەروەها داوای وێنەم لێ کرد. کاک ئەحمەد زۆر بە سەخاوەتەوە ئەو زانیاریانەی بۆ ناردم لە گەڵ وێنەیەک کە لە ئارشیوی خۆی دا پاراستبوو. بەڵاو کردنەوەی ئەو وێنەیە و زانیاریەکان ئازادە، بە مەرجێک کە ئاماژە بە سەرچاوەکەی بکەن. دەقی نووسینەکەی بەڕێز کاک ئەحمەد حاجۆ بۆ من، بە زمانی نورویژی یە کە لێرەدا کردوومە بە کوردی و لە خوارەوە دەکەوێتە بەر چاوی ئێوەی هێژا.

عەبدولرەحمان قاسملوو لە ١٩٨١ دا سەردانی ئوسلۆی کرد

دوکتۆر قاسملوو لە گەڵ دوکتۆر کەندال نەزان لە پاریسەوە هاتن بۆ ئوسلۆ و لە ماڵی من (ئەحمەد حاجۆ) لە ستوورگاتا ٥٥ لە ئوسلۆ مانەوە. قاسملوو مرۆڤێکی سیستماتیک، خاوەن زانست،

لە ڕاستەوە: دوکتۆر کەندال نەزان، نەعیم حاجۆ (کوڕی سەلیم حاجۆ و ئامووزای ئەحمەد حاجۆ)، دوکتۆر قاسملوو و ئەحمەد حاجۆ. وێنە لە لایەن مەهمەت کایا لە ماڵی بەڕێز ئەحمەد حاجۆ گیراوە.

ڕووخۆش و سەرنجراکێش بوو. زۆر هاسان بوو کە مرۆڤ لە سەر هەر شتێک بتوانێ لە گەڵی بدوێ. کەسێک بوو کە زوو دەکەوتە بەر دڵان. ئامانج لە سەردانی ئوسلۆ بە دەستهێنانی پشتیوانیی دیپلۆماتیکی نورویژییەکان بوو بۆ ئەوەی ڕێژیمی ئێران وادار بکەن کە ڕێز لە مافەکانی گەلی کورد بگرێ. قاسملوو داوای چاوپێکەوتن لە گەڵ وەزارەتی دەرەوەی نورویژی کرد. چاوپێکەوتنەکە جێ بە جێ کرا، بەڵام لە ئاستی بەرپرسی نووسینگە دا. زۆر دیار و ڕوون بوو کە بەرپرسانی نورویژی عەلاقەیان نەبوو بۆ داخوازەکانی کورد. حیزبی کرێکارانی نورویژ دەسەڵاتدار بوو.

خراپتر لەوە، چاوپێکەوتن لە گەڵ حیزبی کرێکاران بوو. قاسملوو داوای کردبوو کە چاوی بە کەسانێک لە ڕێبەریی حیزبەکە

بکەوێ. بەڵام چاوی بە پیاوێک (نێوەکەیم لە بیر نیە) لە سەتحی خوارەوەتری حیزبەکە کەوت. ئەویش هەروەها زۆر زۆر بێ عەلاقە و بێ مۆتیواسیۆن (بێ ئەنگیزە) بوو.

لە پارڵمان دا قاسملوو چاوی بە لارش ڕووئار لانگشلێت – نوێنەری حیزبی راست، ستەین ئورنهوئی لە حیزبی چەپی سۆسیالیست و کەسانێک لە حیزبی خەڵکی مەسیحی کەوت. حیزبی خەڵکی مەسیحی و حیزبی چەپی سۆسیالیست لەو حیزبانە بوون کە عەلاقە و پشتیوانیان بۆ کوردەکان نیشان دا.

دوای ئەوە چووین بۆ NRK بۆ وتوویژ لە گەڵ قاسملوو (ئێمە پێشتر داوامان لە NRK کردبوو کە وتوویژ لە گەڵ رێبەری حیزبی دێموکرات پێک بێنێ). یارل موونک وتووێژێکی لە گەڵ قاسملوو کرد. وتووێژەکە بەڵاو کرا، بەڵام زۆر کەم کرابوو. قاسملوو هەروەها لە سەر رادیۆی NRKش قسەی کرد.

ئێمە هەروەها نامەیەکمان دا بە سفارەتی ئامریکا و و یەکیەتیی سۆڤیەت.

ر. شەڕی خومەینی بە شێوەیەکی بێوێنە بە دژی خەڵکی کورد

خومەینی بە شێوەیەک کە تا ئێستا وێنەی نیە (شێوەیەک کە تا ئێستا رووی نەداوە) بە دژی کوردەکان شەڕ دەکات
لە لایەن ئارنە فۆسس، ڕۆژنامەی داگ بلادە

- شەڕی نێوان ئێران و گەلی کورد زۆر بە توندی بەرێوە دەچێ. قەومانی شەڕی نێوان ئێران و عێراق نەبووتەوە هۆی کەم کردنی هێرش بە دژی ئێمە. بە پێچەوانەوە بە هێزێکی زیاتر لە رابردوو هێرش دەکرێ. دەوڵەتی ئێران ٤٠ هەزار پاسداری بە دژی ئێمە داناوە. لە درێژایی دووساڵی رابردوو دا ١٠ هەزار کورد گیانیان لە دەست داوە لە شەڕی دژ بە ئێران دا. ٨٠٪ی ئەوان خەڵکی سڤیل بوون.

ئەوە سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئێران، عەبدولرەحمانی قاسملوو بە داگ بلادە دەڵێ. ئەو بۆ دانی زانیاری لە سەر بار و دۆخی کوردستان و باس کردن لە سەر ئەوەی کە رێژیمی شۆڕشگێری خومەینی چۆن هەڵسوکەوت لە گەڵ شەش میلیۆن کورد دا دەکا، لە ئوسلۆ یە.

هەرێمی سەربەخۆ

دوایین شەڕی نێوان ئێران و کوردەکان لە بەهاری ١٩٨٠ دا دەستی پێکرد. حیزبی دێموکراتی کوردستان ئەو کاتەی کە شەڕی نێوان ئێران و عێراق دەستی پێکرد، بە فەرمی راگەیاند بوو کە حەزیان لە سەر بەکارهێنانی هێزی چەکداریی خۆیان بۆ بەرگری لە ئێران هەیە. مەرجەکەی ئەوە بوو کە دەوڵەت داخوازیی کوردەکان بۆ دروستکردنی

کوردستانێک لە ئەو چوار پارێزگایەی کە کوردەکان تێدا زۆرینەن، وەک هەرێمێکی سەربەخۆ لە نێو حکوومەتی ئێران دا قەبووڵ بکا. قاسملوو دەڵێ کە دەوڵەت لە تاران بە بردنە سەرێی کردەوەکانی شەڕ بە دژی کوردەکان وڵامیان داینەوە.

- دەوڵەت هەوڵی دا کە بە ئاشکرا دژکردەوەی ئێمە وەک بەڵگەیەک بۆ هاوپیمانیی ئێمە لە گەڵ عێراق نیشان بدات، بۆ ئەوەی کە بتوانێ ئێمە تێک بشکێنێ بە بێ پرووتێست (هەلوێست گرتن) لە لایەن ئوپۆزیسیۆن لە ئێران و بیر و ڕای گشتیی جیهان. بەڵام هێزەکانی ئێمە ئەو هێرشانەی ئێرانیان بۆ پاشەوە لێیان دا. ئەمرۆ ١٢ هەزار فەرماندەی چەکداری و ٥٠ هەزار چەکداری جووتیار بە حیزبی دێموکراتەوە گرێدراون [ئەمرۆ حیزبی دێموکرات ١٢ هەزار پێشمەرگەی هەیە و ٥٠ هەزار چەکداری بەرگریی ملی لە گەڵ حیزبن]. ئێمە کۆنترۆڵمان لە سەر ناوچەیەک بە پانتایی ١٠٠ هەزار مێتری چوارگۆشە دا، چوار شار و گوندەکان و گرینگترین ڕێگا و بانەکان لە ناوچە دا هەیە.

بە هەزاران کوژراون

قاسملوو دەڵێ کە بەڵام فرۆکە نێچیروانیەکانی ئێران و تۆپخانەکان پێنج شاری گەورە و دەیان گوندی ئێمەیان وێران کردووە. هەزاران کوردی سڤیل کوژراون و زیاتر لە ١٠٠ هەزار کەس ناچار/مەجبوور کراون کە ماڵ و حالی خۆیان بە جێ بهێڵن و پەریوەی شاخەکان ببنەوە. چەندین جار فرۆکەکانی ئێران کە بەرەو عێراق هەڵدەفرین، مەسیریان گۆڕیوە و بۆمبەکانی خۆیان بە سەر ئێمە دا بەرداوەتە خوار لە جیاتی ئەوەی کە خۆیان لە خەتەر باوێن لە لایەن تەقەی دژە

هەوایـی عێراقـەوە لێیـان بدرێـت و بەردێنـەوە خـوارەوە.

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان بـە ڕێـگای چەکدارییـەوە هیـچ مەجالێک بـۆ چارەسـەریی پرسـی کـورد لـە ئێـران دا نابینـێ. بـەڵام ئیمکانـی دان و سـتان لـە گـەڵ ڕێژیمـی ئێسـتا زۆر کەمـە. حیـزب بـڕوای کەمـە کـە ڕێژیـم لـە دوای خۆمەینـی بـەردەوام بـێ. کاتێـک کـە ئـەو بمـرێ، ریسـکی ئـەوە هەیـە کـە وڵات تووشـی شـەڕی خوێناویـی نێوخۆیـی بـێ.

- قاسـملوو دەڵـێ کـە ئێمـە ئێسـتا تێدەکۆشـین کـە بەرەیەکـی هاوبـەش لـە گـەڵ هێزەکانـی دێموکراتیـک و نیشـتمانپەروەر لـە ئێـران دا پێـک بێنیـن. دان و سـتان بـۆ بەرەیەکـی وەهـا لـە گـەڵ ڕێکخـراوی ئازادیبەخشـی خەڵـک – موجاهدیـن - و نەتەوەییەکانی موسـەدقی، بـە خۆشـیەوە بـە زوویـی کۆتایی پـێ دێ. بـەو شـێوەیە ئێمـە دەتوانیـن ئێـران لـە ڕێژیمـی سـەدە نێوەڕاسـتەکانی ئاخونـدی ڕزگار بکەیـن و ئێرانێکـی سـەربەخۆی کۆمـاری دروسـت بکەیـن.

Kurder-lederen A. R. Ghassemlou — 800 sivile kurdere er blitt drept de siste to år. (Foto: Ole C.H. Thomassen)

ژێرنووسی وێنە: ڕێبەری کورد عەبدولرەحمان قاسملوو – ٨٠٠ [٨٠٠٠] کوردی سڤیل لەو دوو ساڵە دا کوژراون. (وێنە: ئوولە سی. ئێچ. تووماسسن).

کونترۆڵ بە سەر ڕاگەیاندن دا

ئـەو پارتـە کوردییـە ڕێژیمـی نـوێ وەک ڕێژیمێکـی ئەنکیزیسـیۆن و دیکتاتۆریەتـی ئۆلـی پێناسـە دەکا.

لـە واقع دا هەمـوو حیزبـەکان، بێجگـە لـە حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی،

KHOMEINI KRIGER MOT KURDERNE SOM ALDRI FØR

کلاسسەکامپن، ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ١٤
https://www.nb.no/items/bdd0ab85e30eed767e18701836a085d6?page=13&searchText=Ghassemlou

قەدەغـە کـراون. ئـەو حیزبـە هەمـوو مـاس مێدیـا کۆنـترۆڵ دەکا. تەنیـا ئۆپۆزیسـیۆنێک کـە تەحەمـول دەکـرێ، سـەر بـە سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر ە.

- ڕێژیـم هیـچ بەرنامەیەکـی نیـە بـۆ باشـتر کردنـی بـار و دۆخـی نالەبـاری ئابـۆری. سیاسـت لـە مەیدانـی ئابـۆری دا بـە تایبەتـی لـە داخـوازە ئەخلاقیەکانـی خەڵـک پێـک دێ. کاتێـک کـە خەڵـک لـە دژی ئـەو وەزعـە نالەبـارە پرووتێسـتۆ دەکـەن، بـە زووتریـن کات بـە دژە شـۆڕش، سـیخوری ئەمپریالیزمـی ئامریـکا، سـەهیۆنیزم و یـان عێـراق نێودێـر دەکرێـن.

قاسـملوو دەڵـێ کـە لـە ٦ی فوریـە لـە تـاران خۆپێشـاندانێک ڕێکخـرا. ئـەوە بـووە هـۆی ئـەوە کـە ٤ کـەس بکوژرێـن و بـە دەیـان کـەس برینـدار بـن.

50 000 henrettet i Iran

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP). Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDP's geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghassemlou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. — Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, fremholder kurderlederen.

Kurderne utgjør 16 prosent av befolkningen i Iran. «De kjemper for selvstyre i fjellområdene i nordvest og i grenseområdene mot Tyrkia og Irak.

KDP er den viktigste organisasjonen i de iranske kurdernes kamp for selvstyre. De har også kontakt med andre motstandere av dagens iranske regime, blant annet Mujaheddin-bevegelsen og tilhengere av tidligere president Abolhassan Bani Sadri.

نوورلاندس پۆستن، ڕیکەوتی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٩

https://www.nb.no/items/f888f38bfccfefe86e47791092df1815?page=7&searchText=Ghassemlou

ز. بەشێک لە جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی - کوشتنی ٥٠ هەزار کەس

ڕۆژنامەی ناشۆنێن (Nationen) ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧ و ڕۆژنامەی نوورلاندس پۆستن (Nordlandsposten) ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٩

لە دوای شاه، پەنجا هەزار کەس لە ئێران دا ئێعدام کراون/گولەباران کراون

50 000 henrettet i Iran etter sjahen

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, framholder kurder-lederen.

Kurderne utgjør 16 prosent av befolkningen i Iran. De kjemper for selvstyre i fjellområdene i nordvest og i grenseområdene mot Tyrkia og Irak.

KDP er den viktigste organisasjonen i de iranske kurdernes kamp for selvstyre. De har også kontakt med andre motstandere av dagens iranske regime, blant annet Mujaheddin-bevegelsen og tilhengere av tidligere president Abolhassan Bani Sadri.

ڕۆژامەی ناشۆنێن، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/b9f2c3c244a6d2f2cafc0d58a9ec272d?page=5&searchText=Ghassemlou

پاریس (ئن تی بی NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاه لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ.

بە گوێرەی قاسملوو، نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون.

پێشمەرگەکانی KDP (حیزبی دێموکراتی کوردستان) زیاتر لە ٢٥ ساڵە بە دژی هێزەکانی ئێران شەڕیان کردووە. قاسملوو دەڵێ کە ڕێبەرانی ئێستای ئێران لە ئەوانەی کە لابراون لە ١٩٧٩ دا، خراپترن. – ڕێبەری کوردەکان دەخاتە روو کە ئەوەی کە روو دەدات زۆر خراپترە لەوەی کە لە ژێر دیکتاتۆرییەتی شاه دا دەقەوما.

کــوردەکان ١٦٪ی دانیشــتوانی ئێــران پێــک دێنــن. ئــەوان بــۆ خۆبەڕێوەبــردن [خودموختــاری] لــە ناوچــە شــاخاوییەکانی باکــووری ڕۆژئــاوا و ناوچــە ســنوورییەکانی ڕەخــی (بــەرەو لای) تورکیــا و عێــراق، تێدەکۆشــن.

حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان گرینگتریــن ڕێکخــراوە لــە خەبــات بــۆ خۆبەڕێوەبــری لــە کوردســتانی ئێــران دا. ئــەوان هەروەهــا لــە گــەڵ دژبەرانــی ئێســتای ڕێژیــم پێوەندییــان هەیــە، لــە نێویــان دا بزووتنــەوەی موجاهدیــن و لاینگرانــی ســەرۆک کۆمــاری پێشــوو، ئەبوولحەســەنی بەنــی ســەدر.

Anklage mot Iran

50 000 mennesker er blitt henrettet i Iran efter at sjahen ble styrtet i 1979, hevder formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin. Ifølge Ghassemlou har ca. 100 000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager efter den islamske revolusjonen i Iran. KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. (NTB—Reuter)

ڕۆژامەی ناشۆنێن، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/ddad2fb289e5210e61a47c4cf611a250?page=5&searchText=Ghassemlou

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن (*Aftenposten*)، ڕێکەوتی ١٩.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٦

تاوانبارکردنی ئێران

٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاە لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ. بە گوێرەی قاسملوو نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون. پێشمەرگەکانی KDP (حیزبی دێموکراتی کوردستان) زیاتر لە ٢٥ ساڵە بە دژی هێزەکانی ئێران شەڕیان کردووە. قاسملوو دەڵێ کە ڕێبەرانی ئێستای ئێران لە ئەوانەی کە لابراون لە ١٩٧٩ دا، خراپترن. (ئن تێ بێ - ڕۆیتێر).

Henrettelser i Iran

PARIS (NTB-Reuter): 50 000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100 000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن ڕێکەوتی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ١٣

https://www.nb.no/items/ee05aff9b4e9e510c86bdd80e7b4dabb?page=15&searchText=Ghassemlou

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن (klassekampen) ڕێکەوتی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ١٣

ئێعدامکردنەکان لە ئێران دا

پاریس (ئن تێ بێ - ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاه لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ.

بە گوێرەی قاسملوو نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون.

Iran-regimet:

50.000 henrettet

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979.

— Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, framholder kurder-lederen.

ڕۆژنامەی ترondر ئاڤیسا ، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧
https://www.nb.no/items/1a60daec9bb4fa6bc23b7376539d68ef?page=5&searchText=Ghassemlou

---

ڕۆژنامەی ترۆندر ئاڤیسا (Trønder Avisa)، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

ڕێژیمی ئێران: ٥٠ هەزار ئێعدام کران

پاریس (ئن تێ بێ NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاە لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە

عەبدولرەحمان قاسملوو، رێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ.

بە گوێرەی قاسملوو نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون.

پێشمەرگەکانی KDP (حیزبی دێموکراتی کوردستان) زیاتر لە ٢٥ ساڵە بە دژی هێزەکانی ئێران شەڕیان کردووە. قاسملوو دەڵێ کە رێبەرانی ئێستای ئێران لە ئەوانەی کە لابراون لە ١٩٧٩ دا، خراپترن. – رێبەری کوردەکان دەخاتە روو کە ئەوەی کە روو دەدات زۆر خراپترە لەوەی کە لە ژێر دیکتاتۆرییەتی شاه دا دەقەوما.

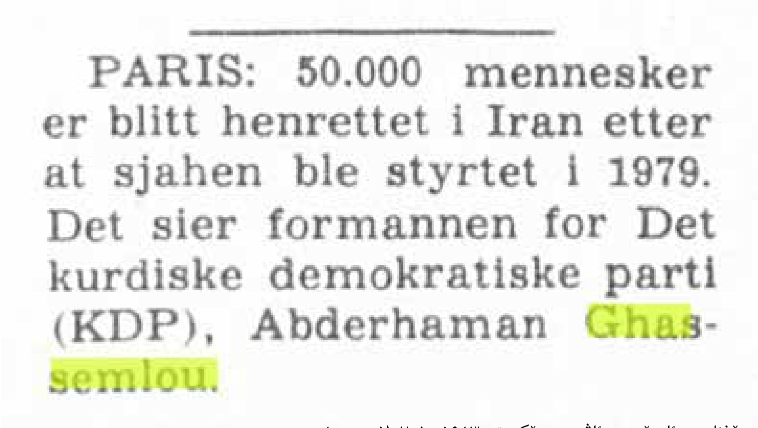

PARIS: 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou.

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ٢٠١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/15c26f4c7869fd2393c9562725fd97b4?page=7&searchText=Ghassemlou

---

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن (Adresseavisen)، ڕێکەوتی ٢٠١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٨

پاریس (ئن تێ بێ NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاه لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولڕەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، دەڵێ.

بەشی سێهەم

خەباتی ئێمە وەک خەباتێکی رەوا

(خەباتی رەوا لە ڕوانگەی دوکتۆر قاسملووەوە)

خەباتی ئێمە خەباتێکی ڕەوایە

هاوڕێیانی هێژا و خەباتگێر!

سڵاوتان لێ بێ و پڕ بە دڵ سوپاسی ئێوە و کۆمیتەی حیزب لە نورویژ دەکەم کە ئەو دەرفەتەتان دا بە من کە بتوانم ئەمرۆ بۆ بەرز ڕاگرتنی یادی گەورە ڕێبەر، مامۆستا و شۆرشگێری کورد، شەهید دوکتۆر عەبدولرەحمانی قاسملوو، و هاوڕێی هەمیشەیی کاک دوکتۆر، کاک عەبدوللا قادری ئازەر، و هەروەها لە ساڵیادی بەرزراگرتنی یادی شەهیدانی قۆناغی نوێی خەباتمان دا - شەهیدانی ڕاسان- لە خزمەت ئێوەی هێژا و تێکۆشەر دا بم.

شکم لەوەدا نیە کە هەمووتان کاک دوکتۆر و ژیان و بە سەرهاتەکەی لە من باشتر دەزانن. بۆیە بە پێویستم نەزانی کە لەو یادەدا جارێکی دیکە ژیاننامەی کاک دوکتۆرتان بۆ بگێرمەوە. من هەر لە منداڵییەوە وەک زۆربەی منداڵانی کورد نێوی کاک دوکتۆرم بیستبوو و حیزبی دێموکراتم بە ناو دەناسی و دەمزانی کە بۆ مافی کورد خەبات دەکەن. بەڵام لەو کاتەرا کە بوومە پێشمەرگە و ئاشنایەتیم لە گەڵ بیر و هزری کاک دوکتۆر پەیدا کرد تا ئەمرۆ، هەر ڕۆژ بە دوای ڕۆژ زیاتر گەورەیی ئەو ڕێبەرە تاکانە و بێهەمپایەی کوردم بۆ دەردەکەوێ و خۆشەویستی، ڕێز و ئەڤینداریم بۆ ئەو و ڕێبازەکەی زێدەتر لە دڵ و هزرم دا پەرە دەستێنێ و گەشە دەکا. کاک دوکتۆر نەک تەنیا لە بواری زانستەکانی ئابۆری، ڕامیاری، مێژوو و مودیرییەت و بەڕێوەبەری دا مامۆستا و ئوستاد بوو، بەڵکوو ئەو زۆر باش شارەزای علمی فەلسەفەش بوو و بیر و هزرە سیاسیەکانی لە

سـەر بناغـەی زانسـتی فەلسـەفەن کـە لـە گـەڵ واقعیـەت دا هەماهەنـگ کـراون. بۆیــە مــن لێــرەدا یەکێــک لــە وتــە هــەرە بەنرخەکانــی شــی دەکەمـەوە و تـا کـو بزانیـن ئـەو وتەیـە و زۆربـەی وتەکانـی کاک دوکتـۆر هـەر یـەک بـە تەنیایـی کلیلێکـی زێرینـە بـۆ کردنـەوەی دەرگای زانسـت بـەرەورووی ئێمــە و هــەر کامەیــان بــە تەنیایــی بــۆ ئــەوە دەبــن کــە لێکۆلینـەوەی زانسـتیانە لـە سـەری بکرێـن.

ئـەو وتەیـە بەناوبانگـە ئەوەیـە کـە دەڵـێ: «خەباتـی ئێمـە خەباتێکـی رەوایـە، خەبـات بـۆ ئـازادی میللەتێکـە، خەبـات بـۆ دواڕۆژی منداڵـەکان و نەسـلەکانی دیکەیـە.»

باشـە خەباتـی رەوا چیـە و چ خەباتێـک بـە رەوا دادەنـرێ کـە خەباتـی ئێمـەش بـە لـە بەرچاوگرتنـی پێوانەکانـی شـەڕی رەوا، بـە رەوا حیسـاب بکـرێ؟ دوکتـۆر قاسـملوو لـە بـەر چـی هەوڵـی دەدا کـە خەباتـی گەلـی کـورد لـە رێـزی خەباتـە رەواکان دا دەسـتەبەندی بـکا؟

هاورێیان!

خەباتـی رەوا یـان شـەڕی رەوا، ڤەگۆتنێکی حقوقی/یاسـایی و ئەخلاقییە لـە سـەر شـەڕ. لـە رەوتـی مێـژوو دا ئەگـەر چـی هـەل و مەرجەکانـی روودانـی شـەڕ و پێکدادانـەکان دە گـۆردرێ، بـەڵام چالێنجەکانـی بنەڕەتیی ئەخـلاق لـە بـواری شـەر دا هـەر ئـەو شـتانەن کـە کـە رابـردوودا بوونیـان هەبـووە. بــە ســادە و ســاکار بــاس لــەوە دەکــەن کــە کام یــەک لــە شــەڕەکان مــەشرووع و رەوان و دەبــێ چــۆن و بــەکام کەرەســتە وەهــا شـەڕێک بکـرێ.

بـۆ ئـەوەی کـە کەسـێک بتوانـێ تێبـگات کـە شـەڕێک رەوایـە یـان نـا، بــە دوو رێــگادا دەتوانــێ ئــەو کارە بــکات: ١. دەتوانــێ لــە دەســتپێک دا پرینسـیپە بنەرەتیەکانـی ئەخلاقـی دەستنیشـان بـکا و بپرسـێ کـە کام پێوان

بـۆ شـەڕی ڕەوا دەتوانـێ لـەو پرینسـیپە ئەخلاقیانـەوە سـەرچاوە بگـرێ و ٢. ئـەو پێوانانـەی کـە بـۆ شـەڕی ڕەوا لـە ڕەوتـی مێـژوو دا بوونیـان هەیـە، بەررەسـی بـکا و چـاو لـێ بـکا کـە هـەر یـەک لـەو پێوانانـە چـۆن خـۆی لـە گـەڵ پرینسـیپ و نەرخـە بنەڕەتییەکانـی ئەخـلاق ڕێـک دەخـا.

مەبەسـت لـەو کارە ئەوەیـە کـە ئەخـلاق و پرینسـیپە ئەخلاقیەکانن کە ڕێنیشـاندەری ئێمـەن بـۆ ئـەوەی بزانیـن کارێـک هەڵەیە یان دروسـت.

لـە سـەر شـەڕ چەندیـن بیـر و رای جیـاواز هەیـە و هـەر تێئوریـەک بـە جۆرێـک دەروانێتـە شـەڕ. بـۆ نموونـە: پاسیفیسـتەکان شـەڕ لـە تەواویەتـی خـۆی دا ڕەد دەکـەن و بـە خراپـی دەزانـن و هیـچ پاساوێکی دیکـەش قەبـووڵ ناکـەن کـە کەسـێک یـان لایەنێـک بـەو هۆیـەوە شـەڕێک دەسـتپێ بـکا. لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەوان شـەڕ بـە شـتێکی بـە تـەواوی خـراپ دەزانـن کـە هیـچ خیرێکـی تێـدا نیـە. لـە لایەکـی دیکـە ڕئالیسـتەکان هـەن کـە هەمـوو شـتێک لـە هێـز دا دەبینـن. ئەگـەر چـی لـە گـەڵ پاسیفیسـتەکان هـاوڕان و شـەڕ بـە خـراپ دەزانـن، بـەڵام لـە بـەر هێندێـک هـۆی دیکـە ئاکامێکـی دیکـە وەردەگـرن. ئـەوان شـەڕ بـە شـانۆگەریەک پێناسـە دەکـەن بـۆ بـەکار هێنانـی چـەک و هێـز، ئەوجێگایـەی کـە بریتیـە لـە مـردن و ژیـان. یانـی ئـەوان مـرۆڤ بـۆ ئاسـتی مرۆڤەکانـی سـەرەتایی دادەبەزێنـن کـە مـرۆڤ دەبـێ بـۆ پاراسـتنی خـۆی و ئـەو گرووپـە هـەوڵ بـدات کـە تێیـدا بەشـدارە و خوێشـی سـەر بـەو گرووپەیـە. لـە دونیایەکـی وەهـا دا لێکدانـەوەی ئەخلاقـی و حقوقـی/ یاسـایی جێـگای نابێتـەوە.

کـورت و کورمانجـی هـزری ئـەوان ئەوەیە کـە دەڵێن: لە خۆشەویسـتی و شـەڕ دا هەمـوو شـتێک ڕێگـە پێـدراو و ڕەوایە.بـە واتایەکـی دیکـە بیـر و هـزری ئەخلاقـی لای ئـەوان بـێ مانان.ڕاسـت ئـەو شـتەی کـە ڕێژیمـی

ئاخونـدی دەیکات.

شـەڕ راسـتی و واقعیەتـی مرۆڤـەکان دەردەخـات و نیشـان دەدات و دەبێتـە هـۆی ئـەوەی ناوەرۆکـی راسـتەقینەی مرۆڤـەکان ببینـدرێ (مەبەسـت ناخیانـە). ئەوانـەی کـە واقعیەتـی نامرۆڤانەیـان دەردەکـەوێ، دەکەونـە پاسـاو هێنـان بـۆ کردەوەکانیـان و بـۆ نموونـە، ئـەو کردەوانـە بـە «سرووشـتی شـەڕ» نـاو دەبـەن. یانـی بـەو شـێوە دەیانـەوێ پاسـاو بـۆ کارە نامرۆڤەکانیـان بهێننـەوە و بـە رەوا نیشـانیان بـدەن.

دا هۆگـۆ گراتیـۆس (Da Hugo Grotius) کـە لـە سـەدەی ١٧ی زایینـی دا دەژیـا، لـە سـەر ئـەو مەسـەلەیە دەڵـێ: بـۆ هـەر دوو بیـری توندئـاژۆی پاسـیفیزم و رئالیـزم دەبـێ رێگاچارەیـەک بدۆزرێتـەوە، کـە نـە هەمـوو شـتێک رێگـە پێـدراوە و نـە هەمـوو شـتێک قەدەغەیـە.

لـە کاتـی شـەڕ دا پێویسـتە کـە ئێمـە بتوانیـن لـە نێـوان خێـر و شـەر دا پارسـەنگێك دروسـت بکەیـن. یانـی ئەگـەر ئێمـە کەوتینـە هەڵومەرجێـک کـە تێیـدا چەندیـن ئەرکـی ئەخلاقـی پێکـەوە بەرخـورد دەکەن (تەسـادوف دەکـەن)، دەبـێ بتوانیـن بارودۆخەکـە هەڵسـەنگێنین و لـە نێـوان ئـەو ئەرکانـە دا، زیاتـر سـەرنج بدەینـە سـەر ئـەو ئەرکـە کـە لـە هەمـووان گرینگـترە. لـە شـەڕی رەواش دا هـەر وایـە. بـۆ نموونـە وەک ئەرکێکـی ئەخلاقـی، نابـێ ئێمـە خەسـار بـە کەسـێک بگەیینیـن و برینـداری بکەیـن. هەروەهـا ئەرکـی ئێمەیـە کـە خۆمـان بپارێزیـن هـەر کاتێـک دەکەوینـە بـەر هێـرش. پێویسـتە کـە ئێمـە وەک ئـەرک، بەرگـری لـە خۆمـان بکەیـن بـۆ راوەسـتاندنی لایەنـی هێرشـکەر و بـۆ ئـەم مەبەسـتە ئەگـەر پێویسـت بـکا، زەربـەش لێـی بوەشـێنین. یانـی لـە کاتـی شـەڕ دا پرینسـیپی بەرگـری لـە خـۆ کـردن لـە پێـش هەمووشـتێکەوەیە و ئـەو پرینسـیپە ئەولەویەتـی هەیـە.

یانــی هــەر کەســێک کــە شــەڕێک دەســتپێدەکا، بــۆ ئــەوەی کــە شــەڕەکەی رەوا بێتــە ئەژمــار، دەبــێ هۆکارێکــی جێــگای پەســەندی هەبــێ، هەمــوو رێگاکانــی دیکــەی تاقــی کردبێتــەوە و شــەڕ بووبێتــە ئاخریــن رێــگای دەربازبــوون. یانــی ئــەو کەســە شــەڕ دەکا بــۆ ڕاوەســتاندنی شــەڕ، بــۆ خۆپاراســتن و بــۆ ئاشــتی. (قاســملوو:١. ئێمــە شــەڕ ناکەیــن بــۆ شــەڕ، شــەڕ دەکەیــن بــۆ ئاشــتی. ٢. ئێمــە دەبــێ ئەوەنــدە زەربــە لــە دوژمــن بدەیــن تــا دەڵــێ بــۆ وا دەکــەن!؟ چیتــان دەوێ!؟ ئــەوکات ئێمــەش دادەنشــین و پێیــان دەڵێــن چیــمان دەوێ. ئــەوە پــێ دەڵێــن موزاکــرە. ٣. ئەســلەحەی ئێمــە لــە کاتــی ئێســتا دا تەنیــا وەســیلەیە کــە هەمانــە بــۆ دیفــاع لــە خــۆ کــردن. بــەڵام ئێمــە تــا ئاخــر ناتوانیــن ئــەو ئەســلەحەیە راگریــن. ئاڵترناتیڤــی ئــەو ئەســلەحەیە دێموکراســیە).

لــە رابردوویەکــی کۆنــەوە بیرۆکــەی شــەڕی رەوا لــە ئارادایــە. هــەر لــە ســەردەمی ئانتیکــەوە تــا ئێســتا و، لــە زۆربــەی ئۆلــەکان و کولتــوورەکان دا بوونــی هەیــە. لــە ســونەتی مەســیحیەت دا ئاگۆســتین یەکمیــن کــەس بــووە کــە باســی شــەڕی رەوا کــردووە.

“We go to war، that we may have peace”.

ئــەو هەروەهــا دەڵــێ کــە شــتی خــراپ و ئێــش هێنــەر دەکــرێ بــاش بــێ، بــەو مەرجــەی مەبەســت(نیەت) لــەو شــتە چــاک بــێ.

لــە ســەر نیەتــی گەلــی کــورد بــۆ خەبــات، دوکتــۆر قاســملوو دەفەرمــێ: «خەباتــی ئێمــە بــۆ ئــازادی میللەتێکــە، خەبــات بــۆ دواڕۆژی منداڵــەکان و نەســلەکانی دیکەیــە». لێــرەدا دیــارە کــە پرینســیپی ئاماژەپێکــراو لــە پرینســیپە ئەخلاقیەکانــی فەلســەفەی ئووتیلیتاریســتیە کــە دروســتی و نادووریســتیی کارەکان بــە پێــی ئاکامــی کارەکانــە. ئەگــەر ئاکامەکــە بــاش بــێ بــۆ بەختیاریــی زۆرینــە، ئــەو کارێکــی دروســت و ئەگــەر واش نەبــێ،

ئـەوە نادروســتە. کـە لێـرەدا لـە بـەر ئـەوەی کـە ئازادیـی گەلێـک بـە قازانجـی زۆرینـەی تاکەکانـی ئـەو گەلەیـە، کارێکـی دروسـتە؛ ئەگـەر چـی نرخـی دەوێ.

بەرێزان!

زانایان شەڕی ڕەوا لە نێوان ٣ ڕەهەند دا دابەش دەکەن:

- Jus ad bellumدروستی لە دەستپێکردنی شەڕدا
- Jus in bello دروستی لە کاتی شەڕ دا
- Jus post bellum دروستی لە دوای شەڕدا

دروستی لە دەستپێکردنی شەڕ دا:

بـۆ دەسـتپێکردنی شـەڕ دەبـێ شـەش تایبەتمەنـدی وەبەرچاو بگیرێـن تـا کـو ئـەو شـەرە ڕەوا بێتـە ئەژمـار. ئـەو شـەش تایبەتمەندیانـە بریتیـن لـە:

■ دەبـێ بـۆ دەسـتپێکردنی شـەڕ، هۆکارێکـی دادپەروەرانـە هەبـێ. لێـرەدا بەرگـری لـە خۆکـردن وەک هۆکارێکـی گرینـگ و سـەنترال دێتـە ئەژمـار. ئەگـەر نەتەوەیـەک یـان وڵاتێـک بکەوێتە بـەر هێـرش، وڵامدانەوە بـەو هێرشـە، دادپەروەرانـە و دروسـتە. هەروەهـا لـە پێوەندیەکانـی نێونەتەوەییـش دا بـۆ پشـتیوانی لـە شـەڕی ڕەوا، «دەسـتێوەردانی مرۆڤدۆسـتانە» هەیـە کـە وەک عـورف بـۆ پشـتیوانی لـە لایەنـی هێـرش بۆکـراو بـە کار دەبـردرێ. یەکێـک لـە ڕێگاکانـی حیسـاب کردنـەوەی ئـەو دەسـتێوەردانە ئەوەیـە کـە لـە نێـوان بـە هانـا دا نەچوونـەوەی خەڵکـی لێقەومـاو و ئـەو نرخـەی کـە بـە دەسـتپێکردنی شـەڕ بـۆ سرینـەوەی ئـەو حکوومەتـەی کـە زوڵمـی لـە خەڵکـی لێقەومـاو کـردووە، بزانیـن کـە کامەیـان بـە قازانجـترە.

هۆیەکی دیکەش هەیە کە بە «هێرشی پێشگیرانە» بە ناوبانگە و لە هەڵ و مەرجی تایبەت دا جێگای پەسەندە. یانی هێرش بە مەبەستی پاراستنی خۆی یان خەڵک.

ئەوە ڕیژیمی خومەینی و دوژمنانی کوردن کە شەڕیان بە سەر کورد دا سەپاندووە و گەلی کورد بۆ پاراستنی خۆی، ناچاربووە بۆ دیفاع لە خۆی و مافەکانی دەست بداتە چەک. بە داخەوە کۆمەڵگای نێونەتوەیی لە سەر شەڕی ڕەوا لە کوردستان دا و ئەو جینایەتانەی کە ڕێژیمی خومەینی دەرحەق بە گەلی کوردی کرد/دەیکات، بێدەنگیی هەڵبژارد/هەڵبژاردووە. ئەگەر چی کاک دوکتۆر قاسملوو لە ڕێگای خەباتی دیپلۆماتیکەوە زۆر هەوڵی دا کە بیر و ڕای گشتی و ڕای کاربەدەستانی وڵاتان بۆ لای ئەم مەسەلەیە ڕاکێشێ. بەڵام ئەوان خەڵکی کورد و خەباتە ڕەواکەیان لە ڕۆژهەڵات بە تەنیا هێشتەوە.

- دووهەم هۆ ئەوەیە کە شەڕ دەبێ وەک ئاخرین ڕێگاچارە بێ. یانی بێجگە لە شەڕ، ئالترناتیڤی دیکە لە بەر دەست دا نەبن. (قاسملوو: ئێمە شوعاری لە خۆڕامان نەداوە. لە کاتی شەڕ دا شەڕمان کردووە و لە کاتی ئاشتی دا، ئاشتی). لە جێگایەکی دیکە دا دوکتۆر قاسملوو دەڵێ کە ٩٠٪ی ئێرانیەکان موخالیفی ڕێژیمی خومەینین. بەڵام ڕووخاندنی ئەم ڕێژیمە لە ڕێگای هەڵبژاردنی ئازادەوە ئیمکانی نیە بەڵکوو بۆ وەدەست هێنانی ئامانجێکی ئەوتۆ تەنیا ڕێگا خەباتی چەکدارانەیە.
- حیساب کردنی زیان و زەرەری شەڕ
- لێکدانەوەی شانسی سەرکەوتن

قاسملوو لەو بارەشەوە حیسابی زیان و زەرەرەکە دەکات کاتێک کە دەڵێ: «ئەگەر ئێمە وەک ئەم نەسلە ئەرکی خۆمان بەچاکی

بەجێ بگەیەنین دەتوانین هیوادار بین کە نەسلی داهاتوومان شەهیدی نەبێ، هەروەها ئەگەر نەسلی رابردوو یا نەسلەکانی رابردو بەچاکی ئەرکی خۆیان بەجێ هێنابا رەنگ بێ نەسلی ئێمە شەهیدی نەدەبوو.» لە لایەکی دیکە قاسملوو دەڵێ: «پایگا گرتن باشە، بەڵام بە هەموو نرخێک باش نیە. هەروەها بڕیاری پاشەکشەی پێشمەرگە لە شار و گوندەکان و گۆڕینی شەڕی جبهەیی بە پارتیزانی، باشترین بەڵگەیە بۆ ئەم دووخاڵەی سەرەوە.

هەر وەها بۆ ئەوەی کە شەهید دوکتۆر قاسملوو لێکدانەوە لە سەر شانسی سەرکەوتن بکا، دەڵێ کە :» ئەو خەباتەی ئێمە ئاکامی دەبێتە دوو شت؛ هەم گیانی شەهیدەکانمان شاد دەکات و هەم میللەتەکەمان رزگار دەکا بۆ ئەوەی لە دواڕۆژدا شەهیدمان نەبێ». لە راستی دا نەتەوەیەکی بندەست هیچ ریگایەکی دیکەی نیە بۆ خۆ دەربازکردن لە ئەو هەموو نەهامەتی و زوڵم و زۆرییە، بێجگە لەوەی کە خۆی ئازاد کا. بۆیە شانسی سەرکەوتن بۆ خەباتەکەمان نابێ نە بۆ خۆمان تێیدا شک و گومانمان هەبێ و نەش ئیزن بە کەس بدەین کە ئەو ئامانجە، ئەو شانسە، بخاتە جیگای شک و گومانەوە. کاک دوکتۆر سێ هۆی سەرەکی ناو دەبات و دەڵێ کە ئەو سێ هۆکارە بە قازانجی ئێمە کار دەکەن و ئەگەر لەو سێ هۆیە بە شێوەیەکی ئاقڵانە کەڵک وەربگرین، هیچ کەس ناتوانێ تێکمان بشکێنێ: پشتیوانیی گەل لە خەباتی ئێمە، سیاسەتی واقعبینانە کە دایم بە سەر رێرەوی سیاسیی ئێمە دا دەسەڵاتی هەبووە و پێشمەرگەکانمان.

ئەو چوارخاڵەی سەرەوە بۆ ئەوە بوون کە کەسێک بتوانێ بریار بدات کە بچێتە بۆ شەڕ یان نا.

- پێنجەمین خاڵ، هەبوونی»مەبەستی دروستە» کە گرێدراوە بە

بارودۆخـی رووحـی ودەروونـی. بـەو مانایـە کـە کام کـردەوە بـە هـۆی کام ئەنگیـزەوە دەکـرێ. مەبەسـتی دروسـت یانـی ویسـتی ئەنجامدانـی کارێـک کـە لـە گـەڵ پرەنسـیپ و هـۆکاری رەوا یـەك بگرێتـەوە.

بـۆ نموونـە: شـەهید دوکتـۆر قاسـملوو بـە دەیـان جـار هـۆکاری خەباتـی گەلـی کـورد روون دەکاتـەوە و گرێـدەدات بـەوەوە کـە گەلـی کـورد بـۆ مـاف و ئازادیـی خـۆی خەبـات دەکا. یانـی لـە کاتـی شـەڕ دا، تەنیـا هۆکارێـک کـە ئەنگیـزە دەداتـە پێشـمەرگە کـە بـۆوەی بچێتـە شـەڕ و زەربـە لـە دوژمـن بـدات، لـە پێنـاوی گەییشـتن بـە مـاف و ئازادیـی گەلـی کـورد دا یـە. لـە بـەر ئـەوەی کـە بـە وتـەی دوکتـۆر قاسـملوو « کۆمـاری ئیسـلامی رێژیمێکـە کـە لـە گـەڵ رێژیمەکانـی دیکـە جیاوازیـی هەیـە. ئـەو رێژیمـە رێـز بـۆ هیـچ ئەسـڵێک، بـۆ هیـچ مێعیارێـک و بـۆ هیـچ قانوونێکـی نێونەتەوەیـی دانانـێ».

■ خاڵـی شەشـم «ئوتووریتـەی مەشرووعـە». ئـەو پرینسـیپە لـە سـەر ئـەوە پێداگـری دەکات کـە کـێ بـۆ بریـاردان لـە سـەر دەسـتپێکردنەوەی شـەڕ خاوەنـی ئوتووریتـەی مەشرووعـە. لـە بـەر ئـەوەی کـە لـە کاتـی شـەڕ دا هێـزی چـەک بـەکار دەبـردرێ، زۆر گرینگـە کـە دەبـێ بریـاری دەسـتپێکردنی شـەڕ لـە دەسـتی هێـزی چەکـدار دا نەبـێ.

لـەو کاتـەرا کـە حیزبـی دێموکـرات دامـەزراوە، خاوەنـی سـترووکتوور و هەیکەلـی خـۆی بـووە. بـەڵام لـەو کاتـەرا کـە کاک دوکتـۆر بـووە بـە سـکرتێری حیـزب، حـدکا بـووە بـە خاوەنـی سـترووکتوورێکی رێـک و پێـک و دیـار کـە لـوێ دا جێـگای هـەر کەسـێک لـەو هەیکەلـە رێکخراوەییـەدا دیـار بـووە و بریـارەکان بـە کۆمـەڵ، لـە سـەرەوە بـۆ خـوارەوە، لـە سـەر بناغـەی بەرژەوەندییەکانـی گەلـی کـورد بـووە و بەرپرسـەکان بـە شـێوازێکی دێموکراتیـک بـۆ پۆسـتەکانیان هەڵبژێـردروان. دوکتـۆر

قاسملوو لە سەر شێوازی بەڕێوەبردنی بڕیارەکانی حیزب دەڵێ کە لە حدکا دا سێ بەشی مودیرییەتی بوونیان هەیە کە بریتین لە: کۆنگرە بۆ دارشتنی سیاسەتە گشتیەکان، کۆمیتەی ناوەندی (ریبەری) بۆ ئەوەی کە ئەو سیاسەتانە بکاتە بە ئەرک و لە دوایی دا جێ بەجێ کردنی ئەرکەکان. و هەروەها ئەوەی کە لە حیزب دا بەشی چەکداری هەموو کاتێک لە خزمەت بەشی سیاسی دایە و خەبات لە لایەن ڕێکخراوەوە بەڕێوە دەچێ.

دروستی لە کاتی شەڕدا:

لە راستی دا دوو خاڵی تەناسوب و تەفاوەت لە گەڵ دوکترێنی کاریگەریی دووگانە گریدراون بە دروستی لە کاتی شەڕ دا.

«Proporsjonalitet og differensiering og dobbel effekt »

خاڵی تەناسوب بەکارهێنانی لە ڕادەبەدەری هێزی چەکداری لە کاتی شەڕ دا مەحکووم دەکا. یانی بە کار هێنانی لە ڕادەبەدەری هێز بۆ قەلاچۆکردن و وێران کردنە و بۆیە لە شەڕی ڕەوا دا ڕێگەپێنەدراوە. ئێمە بۆ کوشتن شەڕ ناکەین. هەر ئەوەی کە باس دەکەن شەڕ بە سەر ئێمە دا سەپاوە، فەرمانی جیهاد لە سەر کورد دراوە لە لایەن ڕێژیمەوە و.. بەڵام پێشمەرگەکانی حیزب تەنانەت لە کاتی پایگا گرتن دا هەوڵیان دەدا کە کەمترین ڕێژە لە هەر دوو لا بکوژرێن. بۆیە زۆرترین هەوڵیان ئەوە بوو کە پاسدار و سەربازی ڕێژیم بە دیل بگرن و سیاسەتەکانی حیزبیان بۆ ڕوون کەنەوە، نەک ئەوەی کە بیانکوژن.

تەناسوب لە «دروستی بۆ دەستپێکردنەوەی شەڕ» پێوەندی بەو هەل و مەرجەوە هەیە کە مرۆڤ تووشی دەبێ و بە سەری

دا دەکـەوێ. بـەڵام خاڵـی تەناسـوب لـە «دروسـتی لـە کاتـی شـەڕ دا» پێوەنـدی بـە تـاک بـە تاکـی شـەڕەکانەوە هەیـە. یانـی بـەکار هێنانـی هێـز دەبـێ بـەو ڕادەیـە بـێ کـە مـرۆڤ بگەیەنێتـە ئـەو ئامانجـەی کـە لـە عەمەلیاتێکـی دیاریکـراو دا دیـاری کـراوە.

کێشـەی ئـەو خاڵـە لەوەیدایـە کـە دیـاری کردنـی ڕادەی پێویسـتی هێز لـە کاتـی شـەڕ دا هێندێـک ئەسـتەمە. بـەڵام دەبـێ ئەوەنـدە بـێ کـە لـە ڕادەبـەدەر نەبـێ و بـە مەبەسـتی کاولکاریـش نەبـێ.

قاسـملوو دەڵـێ کـە چوونـی پێشـمەرگە بـۆ ناوچـە زۆرتـر بـۆ ئەوەیـە کـە بسـەلمێنین حزوورمـان هەیـە. یـان ئـەوەی کـە پایـگا گرتـن باشـە بـەڵام بـە هەمـوو نرخێـک بـاش نیـە و....

«پرینسـیپ یـان خاڵـی «جیـاوازی» بـاس لـە جیاکردنـەوەی ئامانجـی مـەشرووع لـە ئامانجـی نامـەشرووع دەکا. ئـەو پرینسـیپە گرینگتریـن پرینسـیپە لـە سـونەتی شـەڕی ڕەوا دا. ئـەو شـتانەی کـە دوکتـۆر قاسـملوو لـە چوارچێـوەی ئـەو پرینسـیپە دا ئامـاژەی پێکـردووە و ئێمـە دەتوانیـن وەک نموونـە بهێنینـەوە ئەوەیـە کـە دوکتـۆر قاسـملوو دەڵـێ کـە شـەڕی ئێمـە بـۆ ئاشـتییە، بـۆ ئەوەیـە کـە ڕێژیـم وادار بکەیـن کـە وتوویـژ بـکا، ئـەو ڕەشـەکوژی و تیرۆریـزم مەحکـووم دەکا، هەڵسـووکەوتی مرۆڤانـە لـە گـەڵ دیلەکانـی شـەڕ وەک ئـەرک دەزانـێ بـۆ ئەندامـان و پێشـمەرگەکانی حیـزب، ڕفاندنـی فڕۆکـەو بۆمـب دانانـەوە لـە شـوێنی گشـتی مەحکـووم و ڕەد دەکاتـەوە و لـە هەمـووی گرینگـتر شـەڕی پێشـمەرگەکان تەنیـا بـە دژی ڕێژیـم و لـە چارچێـوەی پارێـزگاری لـە خاکـی کوردسـتان دا بـووە و قاسـملوو دەڵـێ کـە « ئێمـە هیـچ کاتێـک هێرشـمان نەکردۆتـە سـەر خەڵکـی ئاسـایی.. ئـەو چەشـنە کارانـە بـە هیـچ شـێوەیەک پاسـاو نادرێـن».

نێوەرۆکـی ئـەو پرینسـیپە بـاس لـەوە دەکات کـە دەبـێ جیـاوازی دابنێیـن لـە نێـوان بـە ئامانجکردنـی چەکدارانـی دوژمـن و خەڵکـی سـڤیل دا. هـەر دروسـت لـە بـەر ئـەوەی کـە خەڵکـی ئاسـایی زیـان و زەرەری وێ نەکـەوێ، پێشـمەرگەکانی حـدکا خاوەنـی یوونیفۆرمـی تایبـەت بـە خۆیانن کـە لـە کاتـی شـەڕ دا بـە هاسـانی لـە خەڵکـی ئاسـایی جیـا دەکرێنـەوە. هـەر چەنـد کـە بـۆ رێژیمـی ئاخونـدی، کوشـتنی خەڵکـی ئاسـایی لـە کوردسـتان و یـان شـەهید کردنـی پێشـمەرگەکان هیـچ جیاواززییەکـی نەبـووە و زۆرتـر ئامانجیـان کـورد کوشـتنە لـە هـەر رێگایەکـی مومکنـەوە.

دوکترێنـی کاریگەریـی دەبـڵ بـەو مانایەیـە کـە ئێمـە نابـێ کارێکـی وا بکەیـن کـە بیانـۆ بدەینـە دەسـتی لایەنـی دیکەی شـەڕ کـە کارێکـی وا یان لـەو خراپـتر لـە ئـەوەی کـە دەیـکات، لـە کات و سـات و جێگایەکـی دیکـە دا بـە دژی ئێمـە بـکا. ئەگـەر چـی حیـزب هەمـوو کاتێـک سیاسـەتێکی روون و ئاشـکرای هەبـووە لـە چارچێـوەی عـورف و یاسـاکانی نێونەتوەیـی دا شـەڕی خـۆی بـۆ مـاف و ئازادیـی گەلـی کـورد بـە دژی رێژیـم درێـژە پـێ بـدات و زۆربـەی هاورێیانـی کاک دوکتـۆر قاسـملوو بـاس لـەوە دەکـەن کـە ئـەوە قاسـملوو بـوو کـە لـە حیزبـی دێموکـرات دا ئەخلاقـی هێنـا بـۆ نێـو سیاسـەتی حیـزب و پێشـمەرگەکانی حیـزب وا پـەروەردە دەبـن کـە بزانـن دەبـێ هەڵسـووکەوتی مرۆڤێکـی شۆڕشـگێر چـۆن بـێ (ئەخلاقـی شۆڕشـگێرانە).

بێجگـە لـەو خاڵانـەی کـە لـە سـەرەوە باسـمان کـردن، پێوەندییەکـی روون و راسـتەوخۆ هەیـە لـە نێـوان «دروسـتی لـە دەسـتپێکردنی شـەڕ» و «دروسـتی لـە کاتـی شـەڕ دا» بـە نسـبەت ئوتووریتـەی مـەشرووع، زێهنیەتـی دروسـت و هیـوای واقعـی بـۆ سـەرکەوتن بـۆ ئـەوەی کـە عەمەلیاتێـک/ ئوپەراسـیۆنێک دەسـتپێ بـکا. بۆیـە زۆر گرینگـە کـە بـۆ

وەها کارێک، هەیکەلێکی بەهێز و خاوەن ئوتووریتە هەبێ کە بواری ئەخلاقی و یاسایی شەڕ لە بەر چاو بگرێ. قاسملوو لە باسێک لە سەر مودیرییەت دا، دەڵێ کە لە حەدکا دا تەناسوب لە نێوان سەلاحیەت و بەرپرسایەتی دەبێ هەبێ تا کو کارەکان بە باشی و بە دروستی بەرێوە بچن.

بۆ بڕیاردان هەم لە سەر دروستی بۆ دەستپێ کردنی شەڕ و هەم دروستی لە کاتی شەڕ دا شارەزاییەکی زۆر پێویستە لە هەموو ڕادەکان دا. (ئەوەی کە هەموو ئەندامانی حیزب هەوڵی خۆ فێرکردن بدەن و بەرنامەیان هەبێ بۆ ئەم کارە، لە چارچێوەی «سیمای دێموکرات دا هەلسوکەوت وراهێنان بکەن کە ببن بە کەسایەتیی دێموکراتیک، بڕیاری دەستەجەمعی و...).

دروستی لە دوای شەڕدا:

لە دوای کۆتایی هاتنی شەڕ، دەبێ هەل ومەرج وا ئامادە بکرێ کە دەرفەت بە گەشەکردنی ئاشتی و ئاوەدانکردنەوە بدرێ. لەو قۆناغە دا هیچ پرینسیپێکی تایبەت و روون دیاری نەکراوە. بەڵام ئەو قۆناغە شوێن لە سەر هەردوو قۆناغی رابردوو (دروستی بۆ دەستپێکردنی شەڕ و دروستی لە کاتی شەڕ دا) وەردەگرێ. هەر چی زیاتر پرینسیپەکانی ئەو دوو قۆناغەی ئاماژەپێکراو توشی شکست هاتبن، ئەوەندە گەییشتن بە دروستی لە دوای شەڕ کە ئاشتیش لە خۆی دەگرێ، بە زەحمەتتر دەبێ.

لە خۆ را نیە کە کاک دوکتۆر هەموو هەوڵی خۆی دا کە شەڕی ئێمە، وەک شەڕ بە دژی دەسەڵاتی ناوەندی پێناسە بکرێ و نەک ببێتە شەڕی کورد و فارس.

هەروەها نابێ لە بیر بکرێ کە شەهید دوکتۆر قاسملوو هەم لە بەر ئەوەی کە ئابۆریزان بوو و هەم لە بەر بایەخە ئەخلاقییەکان کە بڕوای پێیانبوو، دەیەویست لە کۆمەڵگای ئێران دا هەموو نەتەوەکان بە ماف و ئازادیەکانی خۆیان بگەن و لەراستیدا هەموو هەوڵی ئەوە بوو کە لەو نرخەی کە کورد بۆ ئازادیی خۆی داوە، لەو هەموو ئازار و رەنج و زەحمەتەی کە کورد کێشاویەتی، بە شێوازێکی ئۆپتیمال کەڵک وەربگرێ و نەهێڵێ مرۆڤەکانی دیکە ئەو هەموو ئازارە بکێشن و ئەو رێگایە لە دەستپێکەوە تاقی بکەنەوە؛ بۆیە حەتا لە دوایین هەناسەکانی پێش شەهیدبوونی دا، داوای مافی هەموو گەلانی بندەستی ئێرانی دەکرد.

قاسملوو کەسێکە دەبێ وەک سەمبۆلی ئەخلاق و مرۆڤایەتی لە مێژووی هەموو گەلانی بندەستی ئێران دا ناوی تۆمار بکرێ.

لە ئاخری ئەم بەشەدا ئاماژە بە یەک خاڵی گرینگ دەکەم کە بۆ چی دوکتۆر قاسملوو لە سەر ئەوەی کە کورد لە کەرەستەی رەوا کەڵک وەربگرێ بۆ گەیشتن بە ئامانج، پێداگریی دەکرد. کاک دوکتۆر لەو بارەوە دەڵێ:» بیروڕای گشتی لە ئورووپا رەنگە جیاوازییەک لە نێوان رێکخراوە کوردەکان و ئەو وڵاتانەی کە ئەوان تێکۆشانیان تێیاندا هەیە دانەنێ. هەر ئەوەندە کە دەستەیەک تەنانەت ئەگەر زۆر پچووکیش بێ، کارێکی نایاسایی بکا، هەموو بزووتنەوەی کورد بە بەرپرس دەناسرێ. .. ناکرێ بۆ گەیشتن بە ئامانجێکی پیرۆز رێگای نارەوا هەڵبژێردرێ، بێ ئەوەی ئامانجەکە زیانی قورسی وێ بکەوێ». هەر وەها بە کردەوەش کاک دوکتۆر هەوڵی داوە و لە رێگای رێنوینی و دۆستایەتی لە گەڵ رێبەرانی هندێک لایەنی کوردی کە تێکەڵاویەکی زۆریان لە گەڵ تیرۆرسیتە فلستینیەکانی وەک جۆرج

حەبـەش و وەدیـع حـەداد هەبـوو و حەتـا هەوڵیـان دەدا کـە لـە رفاندنـی فرۆکـە دا یارمەتیـی ئـەو تیرۆریسـتانە بکـەن و هندێـک جاریـش لە شـەڕی دژی دوژمنەکانـی گەلـی کـورد دا خەڵکیـان بـە بارمتـە دەگـرت، دوور بخاتـەوە و تێیان بگەیەنـێ کـە ئـەم کارانـە دەکەونـە خانـەی کردەوەکانـی قێـزەون و نابـێ بکرێـن و نابـێ سـیمای شـۆڕشـەکانی کـورد بـەو کارانـە ناشـیرین بکرێـن.

ڕاسان:

ڕاسـان درێـژەی خەباتـی شـەهید دوکتـۆر قاسـملوویە بـۆ دێموکراسـی، ئـازادی و مافـی دیاریکردنـی چارەنووسـی گەلـی کـورد. ڕاسـان گەڕانەوەیەکـە بـۆ ئـەو ڕێگایـەی کـە کاک دوکتـۆر بـۆ ئێمـە دەستنیشـانی کردووە.نلسـۆن مانـدلا دەڵـێ: «هەلومەرجـی نـوێ، تاکتیکـی نـوێ دەخوازێ».راسـان بـە گرتنەبـەری تاکتیکـی نـوێ لـە خەبات دا بـە گرێدانی خەبـات شـار و شـاخ، لـە خەباتـی کلاسـیکی پارتیزانـی دەربـاز بـووە و بـەو شـکڵە دەیـەوێ خەباتـی گەلەکەمـان بـە شـێوازێک ڕێـك بخا کـە هەمـوو خەڵکـی کوردسـتان تێـدا خۆیـان بـە بەشـدار و ئەرکـدار بزانـن. شـەهیدانی راسـان لـە کاتـی جـێ بـە جـێ کردنـی ئەرکـی ڕێکخسـتنی خەڵکـدا گیانیـان بەخشـی و بـوون بـە هێـمای خەبـات لـە پێنـاوی ئـازادی لـە قۆناغـی نوێـی خەباتـی گەلـی کـورد لـە ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان دا. ئـەوان بـەو فیداکارییە،بـوون بـە نەمرانـی مێـژوو.

ئـەوان بـە دابەزاندنـی پلانەکانـی راسـان لـە مەیدانـی کـردەوەدا، تـرس و خۆفێکـی زۆریـان خسـتە دڵـی کاربەدەسـتانی ڕێژیمـی ئاخونـدی. ئەگـەر چـی ڕێژیمـی ئاخونـدی هەمـوو هەوڵـی خـۆی دابـوو و دەدات کـە ڕێـگای گەییشـتنمان بـە ئـازادی دوا بخـات، بـەڵام تـا گەلـی کـورد

خاوەنــی ڕۆڵـەی فیـداکاری وەک ئـەو پێشـمەرگانە بـێ کـە لـە ڕاسـان دا گیانیـان بەخشـی، هیـچ هێزێـک ناتوانـێ لـە ڕێـگای خەبـات بـۆ ئـازادی کـە بەرزتریـن ئاواتـی گەلەکەمانـە، چۆکـمان پـێ دابـدا، هەنگاوەکانمـان پـێ شـل کات، تووشـی ناهۆمێدمـان بـکا و یـان پێوەنـدی نێـوان خەباتـی شـاخ و شـار بپچڕێنـێ. لـە بـەر ئـەوەی کـە هـەر وەک قاسـملوو دەڵـێ: «هیـچ نێعمەتێـک لـە ئـازادی بەنرخـتر نیـە». ڕاسـانیش بـە هیـچ هێزێـک ڕاناوەسـتێندرێ چوونکـە خەباتێکـە بـە دژی ژێردەسـتی و لـە پێنـاو ڕزگاری و ئازادیـی گەلێـک دا.

ئێمـە لـە بـەر هـۆڤ بـوون و دڕندەیـی ڕێژیمـی ئاخونـدی ناهومێـد و دەستەوەسـتان نابیـن و تـا سـەرکەوتنی یەکجارەکـی ئەرکـی خۆمـان کـە درێژەدانـی ڕێـگای شـەهیدەکانمانە، بـە بـێ چووکتریـن دوودڵـی و شـک و گومانێـک بـە جـێ دەگەیینـن و هیـچ کاتێـک خەبـات بـە دژی زڵـم و زۆرداری ڕاناوەسـتێ تـا بـە ئـاکام نـەگات. هـەر چەنـد کـە بـاش ماهییەتـی ڕێژیمـی خومەینـی دەناسـین و دەزانیـن کـە نرخـە ئەخلاقیەکانـی ئـەوان لـە کاتـی شـەڕ دا لـە ئاسـتی ئەخلاقـی مرۆڤەکانـی سـەرەتایی دا یـە و خۆیـان لـە هیـچ جینایەتێـک بـە دژی ئێمـە ناپارێـزن و تـا ئێسـتاش نەیانپاراسـتووە.

دوژمنانـی گەلـی کـورد بـە گشـتی و نەتـەوەی سەردەسـت لـە ئێـران دا بـە تایبەتـی هەوڵـی سڕینـەوەی ناسـنامەی کـورد دەدات و ئێمـە وەک نەتـەوە ناناسـێ و وەک چـۆن دوکتـۆر قاسـملوو بـۆ خـۆی ئامـاژەی پـێ کـردووە،» لـە فەلسـەفەی ئیسـلامی خۆمەینـی دا شـتێک بـە نـاوی نەتـەوە بوونـی نیـە». بۆیـە کـورد مەجبـوورە بـۆ پاراسـتنی ناسـنامەی نەتەوەیـی، کـۆد و نرخـە کولتوورییـەکان و لـە هەمـووی گرینگـتر، زمـان و خاکـی خـۆی، دژکـردەوە لـە خـۆی نیشـان بـدات و لـە دژی ڕێژیـم کـە هەوڵـی

سرینـەوەی ئـەو نرخانـە دەدات، تێکۆشـان بـکا و نەهێڵـێ ناسـنامەیەکی دیکـە، بێجگـە لـە ناسـنامەی ڕەسـەنی خۆی بۆ سـاز بکـرێ. ئەو تێکۆشـانە، تێکۆشـانێکە بـە دژی هەمـوو ئـەو نادادپەروەریانـە کـە دەرحـەق بـە کـورد دەکرێـن و مافـمان لـێ زەفـت دەکـرێ، بـە نامرۆڤانەتریـن شـێوە سـزای تونـد بـە سـەر ئێمـە دا دەسـەپێندرێن، خەلکـی ئێمـە قەتلوعـام دەکـەن، سرووشـتی وڵاتەکەمـان تێـک دەدەن و دەسـۆتێن.. هتـد. نابـێ لـە بیـر بکـرێ کـە هـەر یـەک لـەو نرخانـە کـە لـە سـەرەوەدا ئاماژەیـان پێکـرا، وەک هێـز تەعریـف دەکرێـن. یانـی ئەگـەر خاوەنـی ناسـنامەی خۆمـان بیـن، خاوەنـی کولتـووری خۆمـان بیـن یـان خاوەنـی زمـان و خاکی خۆمـان بیـن، بـەو مانایەیـە کـە خاوەنـی هێزیـن. هێـز لـەو نرخانەدایـە کـە باسـیان لـێ کـرا.

ڕاسـان لە کاتێک دا دەسـتی پێکرد کە شـۆرش لە ڕۆژهەڵاتی کوردسـتان دا، بـە هـۆی هندێـک هەلومەرجـی تایبـەت تووشـی راوەسـتانێکی لـە رادەبـەدەر ببـوو. ڕاسـان ئـەو شۆڕشـەی لـە بـێ هێزییـەوە هێنـا و کـردووە بـە هێـزی دژکـردەوە بـە دژی سیاسـەتەکانی ڕێژیـم بـە شـکلێکی ئاکتیـڤ و ئـەوەی کـە بەڕێـز کاک مسـتەفا بـە «ئەمـری واقـع» ناودێـری کـرد.

نلسـۆن مانـدلا دەڵـێ: لـە ژیانـی هـەر نەتەوەیـەک دا زەمانێـک\ قوناغێـک دێ کـە تەنیـا دوو ڕێـگای لـە پێشـە: تەسـلیم بـوون (خـۆ بەدەسـتەوەدان) یـان بەرخـوەدان. ئێمـە خۆمـان بەدەسـتەوە نادەیـن. ئـەو یەکـە لـە لایـەن هەمـوو شـەهیدانی ڕاسانەوە، بـە تایبەتـی شـەهید کاوە و سـەرکەوت، بـە بەڵگـەوە سـەلمێندرا کـە ڕێبوارانـی راسـتەقینەی ڕێـگای ئـازادی مردنـی سـەربەرزانە لـە خۆبەدەسـتەوەدان زۆر لـە سـەرتر دەزانـن و هیـچ کاتێـک سـەر بـۆ دوژمـن شـۆڕ ناکـەن.

هاوڕێیان!

هەوڵـی ڕێژیمـی خۆمەینـی لـە بێدەنگکردنـی چەکـی پێشـمەرگە بـۆ جێگرکردنـی ئاشـتی نیـە لـە کوردسـتان دا. لـە بـەر ئـەوەی کـە دوژمنانـی ئێمـە بڕوایـان بـە ئاشـتیی ئەرێنـی نیـە و ئاشـتیی نەرێنیشـیان (نەمانـی شـەڕی چەکداری) تەنیـا بـۆ ئەوەیـان دەوێ کـە ئیمکانیـان هەبـێ زۆرتـر و هاسـانتر گەلـی کـورد بچەوسـێننەوە، بۆیـە کـورد شانسـی ئـەوەی نیـە کـە پاسیفیسـتی بیـر بکاتـەوە. هەروەهـا کـورد لـە بـاری ئەخلاقیشـەوە بـڕوای بـەوە نیـە کـە هەمـوو شـتێک بـە زەبـری چـەک و شـەڕ (شـێوازی ڕئالیسـتی) یەکلایـی بکاتـەوە و لـە هەمـوو کەرەسـتەیەک بـۆ گەییشـتن بـە ئامانـج کەڵـک وەربگـرێ. بۆیـە لـە نێـوان ئـەو دوو ڕێگایـە دا، بـە ڕێبەریـی کەسـانێکی وەک قاسـملووی شـەهید، ئالترناتیڤـی سـێهەمی دووزیوەتـەوە کـە خەباتـی ڕەوا یـە. ڕاسـان سـەلماندی کـە ویژدانـی شۆڕشـگێرانی دەروەسـت، ڕێبوارانـی ڕاسـتەقینەی ڕێـگای شـەهیدان و هەمـوو ئـەو کەسـانە کـە بـۆ مـاف و ئازادیـی گـەل بیـر دەکەنـەوە، هێشـتا هـەر بەخەبـەرە و باوەڕیـی ئـەوان بـە سـەرکەوتن ناهێڵـێ ئـەو ڕێبـازە بـە پاسـیڤ و ڕاوەسـتاو بمێنـێ.

بـە هـۆی ڕاسـان، شۆڕشـی کـورد توانـی مەیدانـی عەمەلـی ئازادتـر بـۆ خـۆی بئافرێنـێ و ئێسـتا توانـای هەیـە کـە ئازادانەتـر لـە جـاران بجوڵێتـەوە و هاسـانتر لـە ڕابـردوو پێوەنـدی بـە خەڵکەکەمـان لـە نێوخـۆی وڵاتـەوە بگـرێ بـۆ ئـەوەی کـە گرێدانـی خەباتـی شـاخ و شـار بـە کـردەوە بەرێـوە بچـێ. ڕاسـان ئەگـەر چـی سـاڵی پـار نرخێکـی زۆری دا، بـەڵام ئـەو نرخـە بـە فێـرۆ نەچـووە و ناچـێ. ئـەو یەکـە بـووە هـۆی ئـەوە کـە لـە لایـەک ناسـنامەیەکی نـوێ بـۆ خەباتەکەمـان دروسـت بـێ و لـە لایەکـی دیکـەش ئێمـە بتوانیـن لـە بـواری کاری ڕێکخسـتنی، چەکـداری و نێهینـی

تەجربـە و زانسـتی زۆر دەسـت بخەیـن. نابـێ لـە بیـر بکەیـن کـە هیـچ پێشـکەوتنێک بـێ نـرخ نیـە. یەکمیـن نرخ کـە ڕاسـان دای و نەتیجەکەشـی وەرگـرت، بـە شـەهید بوونـی کاک قـادر کەریمـی، خەڵکـی کـورد بـۆ هەمیشـە رق و توورەیـی خـۆی لـە بەرامبـەر شـەڕی براکـوژی نیشـان دا و ئـەو یەکـەش بـووە سـەبەب کـە پ ک ک نەتوانـێ شـەڕی براکـوژی بـە دژی حیـزب و خەڵکـی ڕۆژهـەڵات درێـژە پێبـدات. لێـرەدا لـە جێگای خۆیەتـی کـە هەلوێسـتی خەڵکـی کوردسـتان و هەمـوو هێزەکانـی کـورد لـە ڕۆژهەڵاتـی وڵاتەکەمـان بـەرز بنرخێنیـن و سوپاسـی ئـەو هەلوێسـتە بوێرانەیـان بکەیـن.

دەرسـێکی دیکـەی راسـان کـە راسـت و دروسـتیەکەی لـە مەیدانـی کـردەوەدا سـەلمێندرا ئەوەیـە کـە ئێمـە دەبـێ لـە سـەر هێـزی گەلەکەمـان حیسـاب بکەیـن و بڕوامـان بـە خۆمـان هەبـێ. نـە وەک هیندێـک کـەس کـە بـە قسـەیەکی کاربەدەسـتانی ڕێژیـم شاگەشـکە دەبـن و چاویـان بـە دەسـتی کاربەدەسـتانی ڕێژیمـە کـە شـتێک بـۆ گەلـی کـورد بکـەن. کـە دوژمـن قەتیـش کارێکـی خێـر بـۆ گەلەکەمـان نـاکا، ئەگـەر چەنـد قـات بـە قازانـج و بەرژەوەندیـی خـۆی نەبـێ. بۆیـە راسـان سـەلماند کـە نابـێ چاومـان لـە دەسـتی کـەس بـێ. بەلکـوو دەبـێ پشتئەسـتوور بیـن بـە هێـزی خۆمـان و پشـتیوانیی گەلەکەمـان.

نلسـۆن مانـدلا دەڵـێ: توندوتیژیـی حکوومـەت تەنیـا یـەک ئاکامـی دەبـێ و ئەوەیـش ئافراندنـی توندوتیژیـی بەرامبـەرە. دوکتـۆر قاسـملوو لـە سـەر بەربەرەکانـی لـە گـەڵ دوژمـن و رێـگای رۆخاندنـی رێژیـم دەڵـێ کە رۆخاندنـی رێژیمـی ئاخونـدی تەنیـا لـە رێـگای خەباتێکـی توندوتیژەوەیـە مومکنـە کـە بـە خەباتـی چەکـداری لـە نێـو شـارەکان و خەباتـی پارتیزانـی لـە گونـدەکان، نێـوی دەبـا.

ڕاسان بۆ جێ بەجێ کردنی ئەو وانەیەی دوکتۆر قاسملوو تێکۆشان دەکا.

ڕاسان بەڵگەیەکی بەهێزە بۆ سەلماندنی ئەو ڕاستیە کە تێکۆشەرانی کورد بۆ درێژەدانی خەبات، ڕێگا نادەن هیچ شک و گومانێک بکەوێتە دڵیان و لەو ڕێگایە دا حازرن نرخەکەی، هەر چەند قورسیش بێ، بدەن.

به کورتی ئەرکەکانی ئێمە لەو قۆناغەدا:

■ درێژەدان بە خەباتی ڕەوا لە پێناو ماف و ئازادیی گەلەکەمان دا بە پێی پێوەرەکانی شەڕی ڕەوا و لە چارچێوەی بیر و ئەندیشەی قاسملوو دا.

■ بەشداری بە شێوازێکی ئۆپتیمال لە خەبات دا، بە جێ گەیاندنی هەموو ئەرکەکانی حیزبی بە پێی توانا وهاوکاری بۆ سووککردنی باری قورسی هاورێیان بە گشتی و پێشمەرگەکان بە تایبەتی.

■ خەباتی دیپلۆماتیک بۆ ناساندنی خەباتەکەمان وەک خەباتی ڕەوا و ڕاکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێونەتەوەیی بۆ لای پرسی کورد.

■ دروست کردنی ئەنگیزەی دەروونی لە ناخی خۆمان دا کە هانمان بدات بۆ کار و خەبات.

■ تەشویقکردنی یەکتر بە مەبەستی ئەنگیزەی دەرەکی

■ هەوڵ و تێکۆشان بۆ ئەوەی کە کاراکتێرەکانی شەخسیەتی دێموکراتیک لە ناخمان دا بەهێزتر کەین و بۆ ئەم مەبەستە لە چارچێوەی پێوەرەکانی «سیمای دێموکرات» تەمرینی بەردەوامان هەبێ. ئەو یەکە دەتوانێ یەکگرتوویی تەشکیلاتیمان زۆر بەهێزتر بکات.

جارێکـــی دیکــە و لــە ٢٨میــن ســاڵوەگەری شــەهیدبوونی ڕێبــەر و ماموّستامان دا، بێزاریــی خۆمــان لــە تیرۆریــزم دەردەبریــن و لــە گــەڵ رووحــی کاک دوکتــۆر و هەمــوو شــەهیدانی گــەل پەیــمان نــوێ دەکەینەوە کــە ڕێگایــان تــا ســەرکەوتن و سەربەســتی درێــژەی دەبــێ.

سڵاو لــە رووحــی کاک دوکتــۆر قاســملوو و هەمــوو شــەهیدانی ڕێــگای رزگاریــی کوردســتان، بەتایبەتــی شــەهیدانی قۆناغــی نوێــی خەباتمــان-ڕاسان.

سپاس و پێزانیــن بــۆ ماموّســتا بێبــەش پیرۆتــی کــە لــە بــواری ئێدیــت کــردن و راســتکردنەوەی هەڵەکانــی زمانەوانــی، یامەتیــدەرم بــوو لــەو وتــارە دا.

ژێدەرەکان:

1. http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/1962/thesis.pdf?sequence=2
2. http://pacem.no/2012/rettferdig-krig-tradisjonen/
3. https://snl.no/rettferdig_krig
4. https://no.wikipedia.org/wiki/Rettferdig_krig
5. https://snl.no/rettferdig_krig
٦. کتێبەکانی تاڤگەی حەقیقەت بەرگەکانی ١، ٢، ٣، ٤
٧. نلسون ماندلا فریادی نامیرا از ێفریقای جنوبی، گردێورندە: بنیاد بین المللی کمک دفاعی و مالی بە مبارزان ێفریقای جنوبی، ترجمە بە فارسی: محمد حفاقی
٨. ویدئو و ئاخڤتنەکانی دوکتۆر قاسملوو
٩. دیداری تەمەن بەرگی ١ و ٢